

Trøndelag Forskning og Utvikling

Trøndelag R & D Institute

Spørsmål til Barnehage–Norge 2017

Analysér og resultater fra Utdanningsdirektoratets spørreundersøkelse til barnehagesektoren

Randi Ann Fagerholt
Linn Renée Naper
Håkon Sivertsen
Anne Sigrid Haugset
Berit Therese Nilsen
Morten Stene

TFoU-rapport 2018:1

Tittel : Spørsmål til Barnehage-Norge 2017

Forfattere : Randi Ann Fagerholt, Linn Renée Naper, Anne Sigrid Haugset, Håkon Sivertsen, Berit Therese Nilsen, Morten Stene

TFoU-rapport : 2018:1

ISBN : 978-82-7732-265-0

ISSN : 0809-9642

Prosjektnummer : 2782

Oppdragsgiver : Utdanningsdirektoratet

Kontaktperson : Thorleif Orre

Prosjektleder : Linn Renée Naper

Medarbeider(e) : Randi Ann Fagerholt, Håkon Sivertsen, Anne Sigrid Haugset, Berit Therese Nilsen, Morten Stene

Sammendrag : Dette er resultatene fra en årlig undersøkelse fra Utdanningsdirektoratet til barnehagesektoren. Spørsmål til Barnehage-Norge 2017 er resultatet av undersøkelsen i 2017.

Emneord : Barnehage

Dato : Januar 2018

Antall sider : 186

Status : Offentlig

Utgiver : Trøndelag Forskning og Utvikling AS
Postboks 2501, 7729 STEINKJER
Telefon 74 13 46 60

FORORD

Trøndelag Forskning og Utvikling AS (TFoU) har sammen med Norsk Institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) en treårig rammeavtale med Utdanningsdirektoratet om å utføre årlige spørreundersøkelser til barnehage- og skolesektoren. TFoU har ansvaret for gjennomføringen av undersøkelsen til barnehagesektoren. Spørsmål til Barnehage-Norge 2017 er den første spørringen innenfor den gjeldende rammeavtalen. TFoU har gjennomført tilsvarende spørring til barnehagesektoren i årene 2014, 2015 og 2016, og årets undersøkelse er gjennomført på samme måte som tidligere år.

Utdanningsdirektoratet samler innspill og kunnskapsbehov fra ulike fagavdelinger internt i direktoratet samt fra Kunnskapsdepartementet, og samkjører dette i én større årlig undersøkelse som går til barnehagesektoren. Spørsmålene stilles til henholdsvis barnehagestyrere, barnehageeiere og kommunal barnehagemyndighet. Årets rapport omhandler i alt 14 tema som har fått hvert sitt kapittel.

Prosjektteamet har bestått av Randi Ann Fagerholt, Håkon Sivertsen og Linn Renée Naper ved TFoU. Disse tre har hatt hovedansvaret for å gjennomføre oppdraget. Teamet har samarbeidet ned NIFU om utformingen av spørsmål og rapportering. Randi Ann Fagerholt har vært redaktør for rapporten og har sammen med Linn Renée Naper hatt ansvaret for analysene av kvantitative data. Håkon Sivertsen har bidratt i utviklingen av spørreskjema og gjennomføring av undersøkelsen, samt i skriving av rapport. Morten Stene, Berit Therese Nilsen og Anne Sigrid Haugset har bidratt i produksjon av rapporten. Anne Sigrid Haugset har også vært intern kvalitetssikrer på prosjektet.

Vi har i årene 2014 – 2016 sett en tendens til synkende svarprosent på spørreundersøkelsene, og har stor respekt for at barnehagesektoren prioriterer andre oppgaver. Etter dialog med Utdanningsdirektoratet har vi i årets undersøkelse gjort en forsterket innsats for å øke svarprosenten. Det er gledelig å se at vi i årets undersøkelse har mottatt en høyere andel svar enn tidligere år. God deltakelse bidrar til å gi gode svar tilbake til Utdanningsdirektoratet og andre styrende organer. Vi retter derfor en stor takk til alle som har satt av tid til å besvare skjemaene. Vi retter også en takk til Private Barnehagers Landsforening, Barnehageforum.no og representanter i kommuner og fylkesmenn for at de aktivt valgte å dele vår nyhetssak om spørringene i sine nettverk og via sine kommunikasjonskanaler.

Steinkjer januar 2018

Linn Renée Naper
Prosjektleder

INNHold

	side
FORORD	i
INNHold	iii
FIGURLISTE	vi
TABELLER	vii
SAMMENDRAG	11
1. Innledning	19
1.1 Om oppdraget	19
1.1.1 Årets tema og målgrupper	19
1.2 Oppbygging av rapporten	20
2. Datainnsamling og metode	21
2.1 Arbeidet med spørreskjema	21
2.1.1 Utvikling av spørsmål og bruk av referansegrupper	21
2.1.2 Lengde og omfang	23
2.1.3 Arbeid med svarprosenten	23
2.2 Datainnsamlingen	23
2.3 Utvalget	24
2.3.1 Utvalg av barnehagestyrere	25
2.3.2 Utvalg av barnehageeiere	26
2.3.3 Utvalg av barnehagemyndighet	26
2.3.4 Bakgrunnsvariabler for hele populasjonen	26
2.4 Svarprosjenter og respondenter	27
2.5 Samlet vurdering av datamaterialets kvalitet	28
2.6 Analyse	28
3. Implementering av ny rammeplan	31
3.1 Barnehagestyreres implementering av ny rammeplan	31
3.2 Barnehageeieres implementering av ny rammeplan	35
3.3 Barnehagemyndighet og implementering av ny rammeplan	36
3.4 Kommentarer til funnene om implementering av rammeplanen	39
3.5 Oppsummering implementering av ny rammeplan	40
4. Vetuva	43
4.1 Oppsummering Vetuva	47

5. Mat og måltider	49
5.1 Oppsummering mat og måltider	52
6. Fysisk miljø	55
6.1 Barnehagestyrere og fysisk miljø	55
6.2 Barnehageeiere og fysisk miljø	56
6.3 Oppsummering fysisk miljø	56
7. Beredskap og forebygging av alvorlige barnehagehendelser	57
7.1 Barnehagestyrere og beredskapsarbeid	57
7.2 Barnehagemyndighet og beredskapsarbeid	59
7.3 Oppsummering beredskapsarbeid	60
8. Psykososialt barnehagemiljø	63
8.1 Barnehagestyrere og psykososialt barnehagemiljø	63
8.2 Barnehageeiere og psykososialt barnehagemiljø	64
8.3 Oppsummering psykososialt barnehagemiljø	66
9. Kompetanseutvikling i arbeidet med barnehagemiljø	67
9.1 Barnehagestyrere og kompetanseutvikling i arbeidet med barnehagemiljø	67
9.2 Barnehageeiere og kompetanseutvikling i arbeidet med barnehagemiljø	68
9.3 Oppsummering kompetanseutvikling	70
10. Dokumentasjon og behandling av personopplysninger	71
10.1 Barnehagestyrere	71
10.2 Barnehageeiere og dokumentasjon og behandling av personopplysninger	73
10.3 Oppsummering	74
11. Spesialpedagogisk hjelp og inkludering	75
11.1 Barnehagestyrere og spesialpedagogisk hjelp og inkludering	75
11.2 Barnehagemyndighet og spesialpedagogisk hjelp og inkludering	77
11.3 Oppsummering spesialpedagogisk hjelp	78
12. Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy	81
12.1 Barnehagestyreres kjennskap til kvalitetsverktøy	81
12.2 Barnehagestyreres bruk av kvalitetsverktøy	82
12.3 Barnehagestyrers vurdering av verktøy for endring	83
12.3.1 Bestemmelse av bruk av kvalitetsverktøy	83
12.4 Barnehageeiers kjennskap og vurdering av kvalitetsverktøy	84
12.4.1 Andre verktøy	85
12.5 Oppsummering kvalitetsverktøy	86
13. Språkløyper	87
13.1 Barnehagestyrere og språkløyper	87
13.2 Barnehageeier og Språkløyper	92

13.3 Oppsummering Språkløyper	97
14. Midlertidige dispensasjoner	99
14.1 Oppsummering dispensasjoner	102
15. Veiledning av nyutdannede barnehagelærere	103
15.1 Barnehageeier og veiledning av nyutdannede barnehagelærere	103
15.2 Oppsummering veiledning av nyutdannede	105
16. Vurdering av fylkesmannens arbeid	107
16.1 Barnehagemyndighetens vurdering av fylkesmannens arbeid	107
16.2 Oppsummering fylkesmannens arbeid	110
LITTERATURLISTE	111
VEDLEGG 1: Spørreskjema til styrer	
VEDLEGG 2: Spørreskjema barnehageeiere	
VEDLEGG 3: Spørreskjema myndighet	
VEDLEGG 4: Supplerende tabeller og figurer	
VEDLEGG 5: Frafallsanalyse	

FIGURLISTE

Figur	side
Figur 3-1. Hvordan har barnehagestyrerne fått kjennskap til ny rammeplan? Prosent.	31
Figur 3-2. Barnehagestyreres svar på hvilke tiltak barnehagen skal gjennomføre i forbindelse med ny rammeplan. Prosent.	33
Figur 3-3. Barnehagestyreres svar på hvilke områder i ny rammeplan barnehagen vil ha særskilt fokus på i 2017/2018. Prosent.	34
Figur 3-4. Barnehageeiers kjennskap til ny rammeplan. Prosent.	35
Figur 3-5. Barnehagemyndighets kjennskap til ny rammeplan. Prosent.	37
Figur 3-6. Barnehagemyndighetens oppfølging av rammeplanen. I prosent.	38
Figur 3-7. Barnehagemyndighetens kanaler for informasjon og veiledning. Prosent.	39
Figur 4-1. Barnehagestyrernes kjennskap til Vetuva etter antall barn i barnehagen. Prosent.	44
Figur 5-1. Barnehagestyrers svar på om måltider i barnehagen er medbrakt eller servert. Prosent.	50
Figur 5-2. Barnehagestyrers svar på hvor mye foreldre betaler månedlig i kostpenger per barn med hel plass i barnehagen. Prosent.	52
Figur 16-1. Barnehagemyndighetens vurdering av egen tilfredshet med ulike virkemidler hos Fylkesmannen. Figuren sammenstiller resultater fra 2015, 2016 og 2017. Gjennomsnitt.	109

TABELLER

Tabell	side
Tabell 1-1. Oversikt over tema og antall spørsmål.	20
Tabell 2-1. Sammenligninger av populasjon og utvalg 2017	27
Tabell 2-2. Svarprosent for Spørsmål til Barnehage-Norge 2017	27
Tabell 3-1. Barnehagestyreres svar på hvordan de har sørget for at personalet har fått kjennskap til innholdet i ny rammeplan. Prosent.	32
Tabell 3-2. Barnehagestyreres svar på hvilke faktorer de mener er spesielt viktig for implementeringen av ny rammeplan i sin barnehage. Flere kryss mulig. Prosent.	34
Tabell 3-3. Barnehageeiers svar på planlegging av oppfølging av ny rammeplan. Prosent.	36
Tabell 4-1. Barnehagestyreres kjennskap til magasinet Vetuva, 2014 og 2017. Prosent.	43
Tabell 4-2. Hvordan barnehagestyrere fikk kjennskap til Vetuva. 2014- og 2017. Prosent.	44
Tabell 4-3. Barnehagestyrers svar på hva de har gjort for å gjøre bladet Vetuva kjent i sin personalgruppe. 2014 og 2017. Prosent.	45
Tabell 4-4. Barnehagestyreres synspunkter på påstander om Vetuva. Gjennomsnittscore i 2014 og 2017.	46
Tabell 4-5. Barnehagestyrers svar på hvordan Vetuva brukes i personalgruppen. Flere svar mulig. Prosent.	47
Tabell 5-1. Andel barnehager som servere mat til ulike måltider fordelt på private og kommunale barnehager. I prosent. (n=977)	51
Tabell 5-2. Barnehagestyrers svar på mest vanlig praksis for personalet ved spisesituasjon i barnehagen. Prosent.	52
Tabell 6-1. Barnehagestyrernes vurdering av barnehagens fysiske miljø – 2014 og 2017. Gjennomsnittlig vurdering*.	55
Tabell 6-2. Barnehageeiers vurdering av barnehagens fysiske miljø. Gjennomsnitt.	56
Tabell 7-1. Gjennomføring av siste beredskapsøvelse i barnehagen, resultater fra 2015, 2016 og 2017. Prosent.	57
Tabell 7-2. Barnehagestyrers svar på spørsmål om barnehagens arbeid med beredskap. Prosent.	59
Tabell 7-3. Barnehagemyndigheters svar på om kommunen har tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehager i sin risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS). Prosent	60
Tabell 7-4. Barnehagemyndigheters svar på om kommunen sammen med en eller flere barnehager har gjennomført øvelser for alvorlige hendelser i løpet av de siste tre år. Prosent.	60

Tabell 8-1.	Barnehagestyreres vurderinger av barnehagens psykososiale barnehagemiljø. Prosentvise svar og gjennomsnittvurdering.	63
Tabell 8-2.	Barnehageeiers vurdering av psykososialt barnehagemiljø. Prosentvise svar og gjennomsnittvurdering.	64
Tabell 8-3.	Barnehageeiers vurdering av samarbeid og nettverk med andre lokale enheter og tjenester. Gjennomsnittvurdering.	65
Tabell 9-1.	Barnehagestyrers kjennskap til de ulike tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Prosent.	67
Tabell 9-2.	Barnehagestyreres svar på om det er aktuelt for barnehagen å delta i noen av tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Prosent.	68
Tabell 9-3.	Barnehageeiers kjennskap til tilbudene i kompetanseutvikling for godt barnehagemiljø. Prosent.	69
Tabell 9-4.	Barnehageeiernes planlagte deltagelse i ulike tilbud i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Prosent.	70
Tabell 10-1.	Barnehagestyrers svar på om barnehagen har rutiner for behandling av ulike personopplysninger. Prosent.	71
Tabell 10-2.	Barnehagestyrers svar på om barnehagen har rutiner for behandling av bilder og video av enkeltbarn. Prosent.	72
Tabell 10-3.	Barnehagestyrers svar på om barnehagen har rutiner for behandling av resultater fra bruk av kartleggingsverktøy. Prosent.	72
Tabell 10-4.	Barnehagestyrers svar på rutiner for samtykke fra foreldrene. Prosent.	72
Tabell 10-5.	Barnehageeieres svar på om sin(e) barnehage(r) har rutiner for behandling av ulike personopplysninger. Prosent.	73
Tabell 10-6.	Barnehageeieres svar på om barnehagen(e) har rutiner for behandling av personopplysninger for resultater av kartleggingsverktøy. Prosent.	74
Tabell 10-7.	Barnehageeieres svar om samtykke fra foreldrene før personopplysninger viderefremmes til andre instanser (eksempelvis ved overgang til skole). Prosent.	74
Tabell 11-1.	Barnehagestyreres opplevelse av den største hindringen for å kunne involvere barn med spesialpedagogiske behov i det allmennpedagogiske tilbudet. Prosent.	75
Tabell 11-2.	Barnehagestyreres svar på om sin barnehage, i samarbeid med PPT, har rutiner for spesialpedagogisk hjelp. Prosent.	76
Tabell 11-3.	Barnehagestyreres svar på om hvordan den spesialpedagogiske hjelpen organiseres i sin barnehage. Prosent	76
Tabell 11-4.	Barnehagestyrers svar på hvorvidt den sakkyndige vurderingen bidrar positivt for det videre arbeidet med barnet. Prosent.	77
Tabell 11-5.	Barnehagemyndighetens vurdering av siste enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp. Prosent.	78
Tabell 12-1.	Barnehagestyrers kjennskap til Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy. Prosent.	82

Tabell 12-2. Barnehagestyreres benyttelse av kvalitetsverktøy. Prosent. Antall (n) i parentes.	82
Tabell 12-3. Barnehagestyrers vurdering av kvalitetsverktøy (andel som har svart delvis og svært enig i påstandene). Prosent.	83
Tabell 12-4. Barnehagestyreres vurdering av nytthet av kvalitetsverktøy som endring av praksis i barnehagen. Prosent	83
Tabell 12-5. Barnehagestyrers svar på hvem som bestemmer i størst grad at de skal bruke ulike kvalitetsvurderingsverktøy fra Utdanningsdirektoratet. Prosent.	84
Tabell 12-6. Barnehageeiers kjennskap til Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy. Prosent.	84
Tabell 12-7. Barnehageeiers svar på om de har oppmuntret sin(e) barnehage(r) til å benytte kvalitetsverktøy, samt deres vurdering av nytte? Prosent.	85
Tabell 12-8. Barnehageeiers svar på om deres barnehage(er) bruker andre kvalitetsverktøy. Prosent.	86
Tabell 13-1. Barnehagestyrernes svar på spørsmål om de kjente til strategien Språkløyper før denne undersøkelsen. Prosent.	88
Tabell 13-2. Har din barnehage benyttet seg av de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene som inngår i Språkløyper? Prosent.	89
Tabell 13-3. Barnehagestyreres vurdering av utsagn om de nettbaserte kompetanseutviklings-pakkene som inngår i Språkløyper. Gjennomsnitt*	89
Tabell 13-4. Har du som styrer eller noen av de andre ansatte i barnehagen deltatt på oppstartsamlingene som arrangeres av Lesesenteret og Skrivesenteret? Prosent.	90
Tabell 13-5. Barnehagestyrernes vurdering av utsagn om oppstartsamlingene som arrangeres av Lesesenteret og Skrivesenteret. Gjennomsnitt*.	90
Tabell 13-6. Barnehagestyreres svar på om de deltar i et lærende nettverk der representanter fra barnehager eller andre enheter møtes for å få faglig påfyll og/eller lære av hverandres erfaringer i arbeidet med språk, lesing og/eller skrivning.	91
Tabell 13-7. Barnehagestyreres svar på om barnehagen har hatt kontakt med kommunens ressursperson i Språkløyper. Prosent.*	91
Tabell 13-8. Barnehagestyrers vurdering av utsagn om hvordan barnehagen har forankret arbeidet med Språkløyper. Prosent*.	92
Tabell 13-9. Barnehageeiere og tilhørighet i språkkommune. Prosent.	92
Tabell 13-10. Barnehageeiers svar på om de kjente til strategien Språkløyper før denne undersøkelsen. Prosent.	93
Tabell 13-11. Har representant(er) for barnehageeier deltatt på oppstartsamling for Språkløyper? I prosent for de barnehageeierne som har oppgitt å ha kjennskap til oppstartsamlingene.	94
Tabell 13-12. Barnehageeiers vurdering av oppstarts-samlingene som arrangeres av Lese- og Skrivesenteret. Gjennomsnitt*.	95

Tabell 13-13. Barnehageeiers svar på om de deltar i lærende nettverk der representanter fra barnehager eller andre enheter møtes for å få faglig påfyll og/eller lære av hverandres erfaringer i arbeidet med språk, lesing og/eller skriving. Prosent.	96
Tabell 14-1. Barnehageeiers svar på hvor mange søknader om midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet de har sendt i løpet 2017. Prosent.	99
Tabell 14-2. Barnehageeiers svar på hvor mange søknader om midlertidig dispensasjon som er innvilget.	100
Tabell 14-3. Barnehageeiers svar på hvor lang tid er dispensasjonen(e) gitt i gjennomsnitt. Prosent.	100
Tabell 14-4. Barnehageeiers svar på hvilke situasjoner det er behov for å søke dispensasjon. Prosent	101
Tabell 14-5. Barnehageeiers svar på hvilke situasjoner det tidligere har vært behov for å søke dispensasjon de siste 5 årene. Prosent.	101
Tabell 15-1. Har du som barnehageeier et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere i din(e) barnehage(er)? Prosent.	103
Tabell 15-2. Har du som barnehageeier konkrete planer om å sette i gang et opplegg for veiledning av nytilsatte barnehagelærere i din(e) barnehage(r)? Prosent.	103
Tabell 15-3. Barnehageeiers svar på hva som har vært eller vil være det viktigste for å få på plass en veiledningsordning for deres barnehage(r). Prosent.	104
Tabell 15-4. Barnehageeiers svar på hvordan veiledningen organiseres. Prosent.	104
Tabell 15-5. Barnehageeiers svar på om veilederen(e) ved deres barnehage(r) har formell veilederutdanning (iberegnet de som er under opplæring). Prosent.	105
Tabell 16-1. Barnehagemyndighetens opplevelse av oppvekst- og utdanningsavdeling hos Fylkesmannen som en viktig medspiller for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. Prosent.	107
Tabell 16-2. Fylkesvis variasjon i gjennomsnittlig vurdering av hvor viktig Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdelingen er for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. Gjennomsnitt for 2016 og 2017.	108
Tabell 16-3. Barnehagemyndighetens tilfredshet med følgende funksjoner hos Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling. Gjennomsnitt.	110

SAMMENDRAG

Spørsmål til Barnehage-Norge 2017 er resultater fra en årlig spørreundersøkelse til barnehagestyrere, barnehageeiere og lokal barnehagemyndighet. Rapporten bringer resultater fra spørsmål innenfor 14 ulike tema. Utdanningsdirektoratet er oppdragsgiver, og har hatt en sentral rolle i å definere tema og utforme spørsmålene. Spørreundersøkelsene er gjennomført i oktober og november 2017.

Det er gjennomført nettbaserte spørreundersøkelser til et representativt utvalg av landets barnehagestyrere og barnehageeiere. Barnehagemyndigheten i kommunene og bydelene i Oslo har alle fått undersøkelsen. I tabellen under framgår størrelsen på utvalget og svarprosent.

	Populasjon	Utvalg	Svar	Svarprosent
Styrer	5980	1938	1066	55 %
Eier	2426	882	449	51 %
Myndighet	443	443	301	68 %

Utvalgene brukt i årets undersøkelse er de samme som ble brukt i 2014, men med visse suppleringer mot oppdaterte registre. Andelen private styrere og eiere som har svart er høyere enn tidligere. I eierdataene er det en liten overvekt av store barnehager, men ut over dette finner vi ikke vesentlig skjevheter i materialet.

Alle tre spørreundersøkelsene er rapportert samlet. Hovedfunnene fra de enkelte temaene er:

Implementering av ny rammeplan

Blant både barnehagestyrerne, barnehageeierne og barnehagemyndighetene oppgir flest å ha fått kjennskap til den nye rammeplanen gjennom Utdanningsdirektoratets hjemmesider. Her er det i tillegg fylkesvise forskjeller, og forskjeller mellom private og kommunale barnehager.

Så å si alle *barnehagestyrerne* oppgir at de planlegger å bruke felles refleksjon rundt rammeplanen i personalgruppen i forbindelse med implementering av rammeplanen, i tillegg til å legge den til grunn for barnehagens planleggings- og vurderingsarbeid. Områder styrerne vil ha særskilt fokus på fremover er barnehagens verdigrunnlag og barnehagen som pedagogisk virksomhet. Styrerne er tydelige på at felles refleksjon og diskusjon i personalgruppen er den klart viktigste faktoren for en vellykket implementering av ny rammeplan.

66 prosent av *barnehageeierne* har laget en langsiktig plan for oppfølging av barnehagens implementering. Videre er det å oppfordre til deltagelse på kurs og samlinger, og følge med på behov for kompetansetiltak sentralt i eiernes planlegging. Nær 60 prosent av de kommunale barnehageeiere oppgir at de planlegger strategisk bruk av barnehagebaserte kompetansetiltak i oppfølgingen av ny rammeplan, mens kun 30 prosent av de private eierne opplyser om det samme.

Barnehagemyndigheten ønsker å følge opp implementering av ny rammeplan gjennom å oppfordre barnehagene til deltagelse på kurs og samlinger, gjennom strategisk bruk av barnehagebaserte kompetansetiltak, arrangere temasamlinger samt å følge med på kompetansebehov. Andelen som oppgir strategisk bruk av barnehagebaserte kompetansetiltak

er klart høyest blant kommuner med høy andel private barnehager. Samlinger og konferanser den foretrukne arenaen for veiledning og informasjonsdeling, i tillegg til at mange ønsker å bruke nettverk og erfaringsdeling.

Vetuva

Vetuva har blitt mer kjent blant barnehagestyrerne siden 2014, da magasinet var nytt. 80 prosent av de spurte kjenner til magasinet, og det er bedre kjent blant styrere av større barnehager.

I barnehagene blir Vetuva gjort tilgjengelig for de ansatte på personalrommet, og blir brukt gjennom å lese artikler individuelt. Flere oppgir at magasinet er nyttig for hele personalgruppen nå enn i 2014. Artikkene i Vetuva leses hovedsakelig individuelt av de ansatte, men brukes også i temamøter.

Det er fortsatt slik at svært få barnehagestyrere kjenner til den skandinaviske databasen Nordic Base of Early Childhood, og enda færre oppgir å kjenne til og ha brukt databasen.

Mat og måltider

Barnehagene følger i stor grad anbefalingene vedrørende mat og måltider. Lunsj er det måltidet flest barnehager serverer, og servert lunsj er praksis både i kommunale og private barnehager. Private barnehager serverer i større grad frokost og ettermiddagsmat enn kommunale barnehager. I nesten alle barnehagene er det mest vanlig å sitte ved bordet og spise sammen med barna, men det er forskjeller mellom barnehagene om de ansatte spiser den samme maten som barna. Nær 9 av 10 av de ansatte i de private barnehagene spiser den samme maten som barna. 7 av 10 av de kommunale ansatte spiser den samme maten som barna i barnehagen.

Mat og måltider har en sentral plass i det faglige arbeidet i barnehagen, og er forankret i årsplanen i de aller fleste barnehagene.

Fiskepålegg, grønnsaker og frukt tilbys daglig i de fleste barnehagene. Tre av fire styrere oppgir at fiskepålegg tilbys enten én eller flere ganger per dag. Tre av fire styrere oppgir også at grønnsaker tilbys daglig til barna. Analyse av data viser at grønnsaker tilbys i større grad i de private barnehagene. Hele 95 prosent av alle styrerne oppgir at frukt blir tilbudt én eller flere ganger per dag.

I halvparten av barnehagene betaler foreldrene månedlig mellom 200 og 300 kroner i kostpenger per barn med hel barnehageplass. Det er noen forskjeller i nivået på kostpenger mellom private og kommunale barnehager. Flere av de private barnehagene har høye kostpriser, mens flest barnehager med lave kostpriser er kommunale barnehager.

Fysisk miljø

Vurderingene av barnehagenes fysiske miljø er gjennomgående svært gode. Årets spørring både bekrefter og forsterker funnene fra 2014. Fysisk utemiljø vurderes som marginalt bedre enn de tre øvrige områdene (fysisk innemiljø, materiell standard og lokalenes egnethet til

barnehagedrift). Jevnt over vurderes fysisk miljø som bedre av private enn kommunale aktører, og dette gjelder både for barnehagestyrere og barnehageeiere.

Beredskap og forebygging av alvorlige barnehagehendelser

En av fire barnehager har gjennomført en praktisk beredskapsøvelse i barnehagen de siste 12 månedene, noe som er likt resultatet fra undersøkelsen i 2016 (Naper, Nilsen, Sivertsen, Ekmann, & Stene, 2017). Antallet barnehager som aldri har gjennomført en beredskapsøvelse har sunket systematisk fra 2015 fram til i dag. I de aller fleste barnehagene deltar både ledelse og ansatte på beredskapsøvelsen.

Over ni av ti barnehagestyrere har i løpet av de to siste årene gjort risikovurderinger knyttet til alvorlige hendelser og forebygging av ulykker i barnehagen. Et annet funn er at omfanget av barnehagenes kontakt og direkte samarbeid med politiet har sunket merkbart fra 2016 til 2017.

Litt over halvparten av barnehagemyndighetene oppgir at kommunen har tatt høyde for alvorlige hendelser i sin ROS-analyse, og at analysen inkluderer planer for alle barnehager i kommunen. De siste tre årene har barnehagemyndigheten i hovedsak gjennomført skrivebordøvelser og øvelser for krisestab. 12 prosent har gjennomført fullskalaøvelser med én eller flere barnehager.

Psykososialt barnehagemiljø

Behov for mer kompetanse på områder som handler om å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser vurderes høyt av både styrere og eiere. Tyngdepunktet av barnehagestyrerne (63 prosent) svarer «i noen grad» på spørsmålet om personalet i barnehagen har tilstrekkelig kompetanse på psykososialt barnehagemiljø. 28 prosent av barnehageeierne mener at det er behov for mer kompetanse i barnehagene på dette feltet, mens 20 prosent av styrerne oppgir at de i liten eller svært liten grad opplever at de ansatte har tilstrekkelig kompetanse på området. De kommunale vurderer dessuten behovet for mer kompetanse som noe større enn de private eierne.

Både styrere og eiere mener barnehagene har gode rutiner for å oppdage, forebygge og stanse mobbing. Private eiere gir en høyere vurdering av påstanden om at barnehagen har rutiner for arbeidet med å håndtere, forebygge, stoppe og følge opp mobbing enn kommunale.

På spørsmålet om samarbeid og nettverk gir eierne en mer positiv vurdering av situasjonen enn det styrerne gjør. Halvparten av eierne mener at barnehagen i stor eller svært stor grad har etablert gode samarbeid og nettverk i arbeidet med psykososialt miljø. 38 prosent av barnehagestyrere svarer det samme. Ulikt eierskap ser ikke ut til å ha betydning i denne sammenheng. Analysene viser imidlertid at det er til dels store forskjeller i hvordan samarbeid og nettverk vurderes på tvers av fylker, og at det i noen fylker er store forskjeller i vurderingene på tvers av kommuner.

Kompetanseutvikling i arbeidet med barnehagemiljø

Kjennskapen til de ulike tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø er noe begrenset blant barnehagestyrerne. Det ser imidlertid ut til å være interesse for framtidig deltagelse på alle de tre tilbudene, og spesielt for Læringsmiljøprosjektet og det nettbaserte tilbudet.

Barnehageeierne er bedre kjent med de ulike tilbudene enn styrerne, og kjennskapen er klart best blant de kommunale eierne. Interessen for deltagelse blant eierne på de ulike tilbudene er som for styrerne høyest for læringsmiljøprosjektet og for det nettbaserte tilbudet.

Dokumentasjon og behandling av personopplysninger

Barnehagene har i stor grad rutiner for behandling av enkeltbarns personalia og helseopplysninger samt bilder og video av barna. Disse opplysningene blir i hovedsak oppbevart i låsbare arkiv. Tre av fire barnehager lagrer bilder og videoer av enkeltbarn digitalt hvor flere enn styrer har tilgang. Åtte av ti barnehager har rutiner for å låse inn resultater fra bruk av kartleggingsverktøy i et arkiv.

Samlet sett har barnehagene svært gode rutiner når det gjelder å innhente samtykke fra foreldre og for bruk av kartleggingsverktøy og viderefremming av opplysninger. Det er små forskjeller på private og kommunale barnehager når det kommer til dokumentasjon og behandling av personopplysninger.

I hovedsak bekrefter barnehageeierne styrernes vurdering. 20 prosent av de kommunale eierne har ikke kjennskap til hvilke rutiner barnehagene har for behandling av bilder og videoer av enkeltbarn.

Spesialpedagogisk hjelp og inkludering

De to største hindringene for å involvere barn med spesialpedagogiske behov i det allmennpedagogiske tilbudet er ifølge styrerne ressurser, samt kompetansen som finnes hos personalgruppen. De kommunale styrerne rapporterer i større grad å se på eksisterende kompetanse i personalgruppen som et hinder. En lavere andel private barnehager oppgir å få hjelp fra PP-tjenester, samtidig er det en høyere andel styrere i private barnehager som peker på kommunikasjonen med PPT som en av de største hindringene i arbeidet med å inkludere barn med spesialpedagogiske behov i det allmennpedagogiske tilbudet. Likevel er det en høy andel av de private barnehagestyrerne som opplever at de sakkyndige vurderingene fra PP-tjenesten bidrar positivt for det videre arbeidet med barna. Dette tyder på at utfordringene for de private styrerne ligger i kontakten og kommunikasjonen med PP-tjenesten før samarbeidet starter, og ikke etter.

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser også at barnehagene i svært stor grad har rutiner i samarbeid med PP-tjenesten, for både organisering og gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp, og for foreldresamarbeid når barnet mottar spesialpedagogisk hjelp. Den spesialpedagogiske hjelpen blir i 8 av 10 barnehager organisert på avdelingen og/eller i mindre grupper på avdelingen. De aller fleste styrerne opplever at de sakkyndige vurderingene fra PP-

tjenesten bidrar positivt for det videre arbeidet med barna. 60 prosent oppgir at sakkyndig vurdering ikke returneres til PPT for å utbedres. Mange er videre enige i at PP-tjenestens sakkyndige vurdering er et godt grunnlag for å fatte enkeltvedtak, men her er det store fylkesvise forskjeller. På spørsmål om PP-tjenesten foreskriver avvik med hensyn til organisering, omfang, innhold eller kompetanse svarer 53 prosent nei.

Halvparten av barnehagemyndighetene oppgir å ha fått hjelp av PP-tjenesten til kompetanse- og organisasjonsutvikling det siste året.

Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy

Av Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy er ståstedsanalysen og foreldreundersøkelsen de som er best kjent både blant barnehagestyrerne og barnehageeierne. RefLex er det verktøyet som er minst kjent både hos styrere og eiere.

Barnehagestyrerne vurderer ståstedsanalysen og foreldreundersøkelsen som de mest nyttige verktøyene, både som informasjonskilde og for å endre praksis. RefLex vurderes som klart mindre nyttig på begge områdene. Støttmateriell om ekstern barnehagevurdering vurderes som svært nyttig for endring av praksis i barnehagene.

I tre av fire barnehager er det styrer som bestemmer om barnehagen skal bruke ulike kvalitetsvurderingsverktøy fra Utdanningsdirektoratet. Men i halvparten av barnehagene opplyses det at også barnehageeier er med i beslutningene om av bruk av verktøyene.

Barnehageeierne oppfordrer i størst grad barnehagene å bruke foreldreundersøkelsen, ståstedsanalysen og støttmateriell om pedagogisk dokumentasjon. Det er også disse verktøyene som får best vurderinger når det gjelder å gi nyttig informasjon for eieren. 45 prosent av barnehageeierne opplyser at deres barnehage(r) bruker andre kvalitetsverktøy i tillegg til Utdanningsdirektoratets.

Språkløyper

En av tre barnehagestyrere kjenner til de tre tiltakene i Språkløyper-strategien, og kunnskapen er størst i språkkommunene. Her har halvparten av styrene kjennskap til strategien. Kommunale barnehager har mer kjennskap til og har oftere benyttet seg av tiltakene enn private barnehager, og tiltakene blir hyppigere benyttet i språkkommuner enn i øvrige kommuner. Tiltakene vurderes i stor grad som relevante, et godt utgangspunkt for refleksjon og egnet til å prøve ut ny praksis.

Omtrent halvparten av styrerne som kjenner til tiltakene i Språkløyper, har enten deltatt selv eller hatt ansatte som har deltatt på oppstartsamlinger og/eller de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene som inngår i Språkløyper. I språkkommunene er oppslutningen høyere enn i de øvrige kommunene. Både oppstartsamlingene og de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene får positiv evaluering fra styrerne, men kompetanseutviklingspakkene får best tilbakemelding.

Halvparten av barnehagene er med i lærende nettverk om arbeidet med språk, og det vanligste er at disse nettverkene er i regi av kommunene. I språkkommunene er en betydelig høyere andel barnehager med i slike nettverk enn i øvrige kommuner. Videre oppgir en av tre styrerne at de har hatt kontakt med kommunens ressursperson i Språkløyper.

Barnehagens forankring av arbeidet med Språkløyper foregår hovedsakelig gjennom at de ansatte arbeider med de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene på personalmøter og ved at Språkløyper tas inn i det lokale arbeidet med årsplanen. Å ta Språkløyper inn i arbeidet med årsplanen er mest vanlig i språkkommuner.

De kommunale barnehageeierne har bedre kjennskap til de ulike tilbudene i Språkløyper enn de private. Kommuner som også er språkkommuner kjenner Språkløyper best, men også private barnehageeiere som har barnehager i språkkommuner har relativt god kjennskap. I de øvrige kommunene kjenner over halvparten av private barnehageeiere ikke til Språkløyper.

Over én av tre barnehageeiere oppgir at representant for barnehageeier har deltatt på oppstartsamlingen for Språkløyper, og andelen er høyest i språkkommunene. Vurderingene av oppstartsamlingen gis generelt positive vurderinger. Nær halvparten av alle eierne har deltatt i lærende nettverk i arbeidet med språk, lesing og/eller skriving i kommunens regi. Private barnehageeiere er hyppigst med i slike nettverk. Barnehageeiere i språkkommuner oppgir i større grad å oppfordre sine barnehager til deltagelse oppstartsamlinger og i de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene, samt at de også i større grad følger opp barnehagenes deltagelse i språkløyper.

Midlertidige disposisjoner

Under 30 prosent av barnehageeierne har søkt om midlertidig dispensasjon i 2017. Halvparten har kun sendt inn én søknad. Det er mest vanlig med dispensasjon mellom 6 og 12 måneder. Hovedårsaken til behovet for dispensasjon er mangel på kvalifiserte søkere.

Veiledning av nyutdannede barnehagelærere

To av tre barnehageeiere oppgir at de har opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere i deres barnehager. Få av de som ikke har en slik veiledningsordning på plass i sine barnehager har planer om å sette det i gang.

Veiledningsordningen er godt kjent blant eierne, men informasjonen har i større grad nådd ut til de kommunale eierne.

De viktigste faktorene for å få på plass veiledningsordningen er ifølge barnehageeierne initiativ fra barnehagemyndighet, at det foregår et samarbeid med utdanningsinstitusjonene for barnehagelærere og initiativ fra barnehageeierne selv.

De private eierne peker i stor grad på initiativ fra barnehagemyndighet, mens de kommunale eierne i større grad peker på engasjement fra den enkelte barnehagestyrer.

Veiledningen av nyutdannede barnehagelærerne organiseres oftere sammen med andre barnehager i de kommunale barnehagene. Mange barnehageeiere er usikre på hvordan veiledningen av de nyutdannede barnehagelærerne foregår. En av fire barnehageeiere oppgir at alle veilederne har formell kompetanse på veiledning av nytilsatte.

Vurdering av fylkesmannens arbeid

Barnehagemyndighetens tilbakemeldinger av Fylkesmannens arbeid er noe dårligere i 2017 enn tilsvarende score for 2015 og 2016. Vurderingene av Fylkesmannens arbeid er høyest i fylkene Vestfold, Troms, Sogn og Fjordane og Aust-Agder.

Det er signifikante forskjeller mellom fylkene. Kommuner med lav andel private barnehager vurderer Fylkesmannen som en viktigere medspiller enn kommuner med høyere andel private barnehager. Tilsvarende finner vi at små kommuner tenderer å være mer fornøyd enn større kommuner.

Det er små endringer i vurderingene av de ulike arbeidsområdene sammenlignet med tidligere år. Få observasjoner og stor interne variasjon gjør at det blir upresise estimat av fylkesmannen innen hvert fylke. Stor intern variasjon kan tolkes som at enkeltopplevelser preger vurderingene.

1. INNLEDNING

Denne rapporten presenterer resultater fra spørreundersøkelsen Spørsmål til Barnehage-Norge 2017. Et økende fokus på kvalitet i barnehagesektoren gir økt behov for kunnskap om tilstanden i sektoren. Formålet med de årlige undersøkelsene er å koordinere datainnsamlingsbehovet i Utdanningsdirektoratet, og redusere belastninger på sektoren ved at små og ad hoc-pregede undersøkelser fra flere avdelinger i Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet samles i samme undersøkelse. Spørsmål til Barnehage-Norge er et resultat av dette. Årets spørreundersøkelse er hittil den lengste både i form av antall spørsmål og antall tema.

I dette kapitlet beskrives oppdraget og hvilke tema de ulike målgruppene barnehagestyrer, -eier og -myndighet har fått spørsmål om i årets undersøkelse.

1.1 Om oppdraget

Oppdraget til Trøndelag Forskning og Utvikling og NIFU omfatter følgende:

- Vurdere hvordan og når planlagte spørreundersøkelser bør gjennomføres
- Planlegge og koordinere periodiske datainnsamlinger
- Vurdere undersøkelsens omfang, spørreskjemaets lengde og lignende
- Avgjøre hva det skal/kan spørres om, og påse at spørsmålene ikke overlapper hverandre
- Kvalitetssikre spørreskjemaene og avklare det metodiske opplegget

Arbeidet omfatter kvalitetssikring av den praktiske gjennomføringen, slik at oppdragsgiver får mest mulig pålitelige og valide svar på sine spørsmål. Kvalitetssikringen omhandler trekking av utvalg fra populasjonen som skal undersøkes og utforming og gjennomføring av selve spørreundersøkelsen. Resultatene av undersøkelsene skal presenteres på en enkel måte ved bruk av tekst, tabeller og figurer som illustrere mønsteret i data. Gjennomføringen av oppdraget har skjedd i nært samarbeid med oppdragsgiver som også har godkjent de siste utkastene av spørreskjemaene.

1.1.1 Årets tema og målgrupper

Tema for undersøkelsene varierer fra år til år. Utdanningsdirektoratet som oppdragsgiver lager første utkast til spørsmål og disse danner utgangspunkt for arbeidet med kvalitetssikring og gjennomføring av datainnsamlingen.

Undersøkelsen til barnehagesektoren i Norge i 2017 har i alt 15 tema, hvorav 14 presenteres i denne rapporten¹. Spørsmål innenfor hvert tema er i varierende grad rettet mot tre ulike

¹ NIFU har gjennomført arbeidet med temaet Kompetanse for mangfold, og står også for rapporteringen av resultatene fra dette temaet.

målgrupper i barnehagesektoren: Barnehagestyrere, barnehageeiere og lokal barnehagemyndighet (kommunene). Årets undersøkelse er betydelig lengre og har flere spørsmål og tema sammenlignet med til tidligere år.

Tabell 1.1 gir en oversikt over hvilke grupper som har fått spørsmål fra de ulike temaene, samt antall spørsmål.

Tabell 1-1. Oversikt over tema og antall spørsmål.

Tema	Styrer	Eier	Myndighet
Implementering av ny rammeplan	6	2	3
Vetuva	6		
Mat og måltider	8		
Fysisk miljø	1	1	
Beredskap og forebygging av alvorlige barnehagehendelser	5		2
Psykososialt barnehagemiljø	1	1	
Kompetanseutvikling i arbeidet med barnehagemiljø	2	4	
Kompetanse for mangfold	8	5	
Dokumentasjon og behandling av personopplysninger	3	3	
Spesialpedagogisk hjelp og inkludering	6		5
Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy	23	15	
Språkløyper	9	11	
Midlertidige disposisjoner		4	
Veiledning av nyutdannede barnehagelærere		7	
Vurdering av fylkesmannens arbeid			2
Totalt antall spørsmål	78	53	12

1.2 Oppbygging av rapporten

Foruten dette innledende kapitlet gir kapittel 2 en innsikt i det arbeidet som er gjort med utvalg, kvalitetssikring av spørsmål, datainnsamling og vurdering av datakvalitet. 14 tema fra årets undersøkelse har fått hvert sitt kapittel, slik at det skal være enkelt å lese om hvert enkelt tema hver for seg. I starten av hvert kapittel presenteres bakgrunnen for og formålet med spørsmålene. På tema som er rettet mot flere målgrupper presenteres data fra barnehagestyrerne først, deretter eierne og til slutt data fra barnehagemyndigheten på de samme spørsmålene.

2. DATAINNSAMLING OG METODE

I dette kapitlet redegjør vi for hvordan oppdraget er gjennomført og hvilke tiltak vi har gjort for å sikre best mulig datakvalitet. Oppdraget fra Utdanningsdirektoratet omfatter en vurdering av undersøkelsens omfang, spørreskjemaenes lengde, avgjørelse om spørsmålene skal stilles, om spørsmålene har overlappinger og kvalitetssikring av spørreskjemaene, trekking av utvalg og gjennomføring av tre nasjonale, representative spørreundersøkelser til henholdsvis barnehagestyrere, barnehageeiere og lokal barnehagemyndighet.

God datakvalitet i spørreundersøkelser, forstått som at datamaterialet som er samlet inn både gir svar på problemstillingene og er pålitelig og generaliserbart, betyr at feilkilder må være så få som mulig. Våre tiltak for å redusere mulige feilkilder er beskrevet i dette kapitlet. Noen av tiltakene er forebyggende slik at vi kan forsøke å minimere feilene før undersøkelsen gjennomføres. Andre tiltak er kontrollerende, på den måten at vi kan gjøre vurderinger om f.eks. manglende observasjoner er tilfeldig eller systematiske.

2.1 Arbeidet med spørreskjema

Det har vært svært tydelig i forarbeidene til årets spørring at kunnskapsbehovet fra sektoren er stort i ulike fagavdelinger i Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet. Det har derfor vært en utfordring å begrense omfanget av årets spørring.

2.1.1 Utvikling av spørsmål og bruk av referansegrupper

Innspill til spørsmål fra ulike avdelinger i Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet ble samlet og overlevert til Trøndelag Forskning og Utvikling AS i begynnelsen av juni 2017. Disse utkastene ble gjennomgått av forskere ved Trøndelag Forskning og Utvikling, og like etterpå ble det avholdt et møte med en grundig gjennomgang av årets bestilling. I perioden juni-oktober 2017 ble utkastene til spørreskjema bearbeidet og kvalitetssikret i tett samarbeid mellom Trøndelag Forskning og Utvikling og representanter for de ulike fagavdelingene i Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet.

Grundig forarbeid med spørreskjemaets innhold er essensielt for kvaliteten på datamaterialet undersøkelse gir. Feil som skyldes uklare og flertydige spørsmål er vanskelig å oppdage, og dessuten umulig å korrigere for i ettertid. Et grundig forarbeid er svært viktig for å sikre at spørreskjemaet faktisk måler det vi forsøker å undersøke². For å få best mulig kvalitet på datamaterialet, ønsker vi 1) at spørsmålene i spørreskjemaet framstår som fornuftige operasjonaliseringer av de kunnskapsbehovene oppdragsgiver faktisk har (god begrepsvaliditet)

² På generelt grunnlag kan uklare spørsmål være en betydelig trussel mot datamaterialets reliabilitet/pålitelighet og mot begrepsvaliditeten i dataene. Uklare eller dårlig definerte mål, konsepter og variabler samt dårlig kvalitet på operasjonaliseringen fører til spesifikasjonsfeil, mens ledende spørsmål og lite hensiktsmessige svarkategorier bidrar til målefeil (Di Nascimento Silva, 2005).

og 2) at spørsmålene er godt tilpasset de som skal svare på undersøkelsen, slik at de blir forstått likt av alle, er mulige å svare på og har fornuftige svaralternativer.

Barnehagefeltet i Norge er mangfoldig, noe som byr på utfordringer når det gjelder å utvikle gode spørsmål. Dette kan handle om at ikke alle kjenner seg igjen i spørsmålene eller at spørsmålene ikke oppleves som relevante. Dette gjør seg gjeldende for enkeltbarnehager, der ulike driftsformer kan ha betydning for hvor relevant spørsmålene oppleves for den enkelte styrer (for eksempel familiebarnehager kontra ordinære barnehager). Tidligere undersøkelser viser videre at eierrepresentant og barnehagemyndigheten enten er samme person eller underlagt samme avdeling/leder i mange kommuner (Rambøll, 2012). I andre kommuner kan man ha gjort et poeng ut av å skille disse rollene. Dimensjonen kommunale og privateide barnehager bidrar også til at det er krevende å formulere felles spørsmål. Spesielt krevende kan det være å stille gode spørsmål til private eiere, fordi deres rolle kan være perifer i hverdagen i barnehagen. Private eiere omfatter andelslag av foreldre, barnehager eid av bedrifter eller offentlige institusjoner eller aksjeselskap med mange eiere. Det vil med andre ord være store forskjeller i hvor nært innpå selve barnehagedriften de ulike eierne er. Konkret i årets undersøkelse har dette kommet til uttrykk gjennom dialog med flere menighetsbarnehager, der ulike kirkeråd er registrert eier men i liten grad har noe med barnehagedriften og gjøre. Uten at vi har noe eksakt tall på omfanget, er det også på det rene at styreren gjerne også pålegges og/eller påtar seg oppgaven å representere eiernivået. Vi oppfatter ikke at mangfoldet av eiere representerer et vesentlig problem for validiteten av eierdataene, men noterer at det er store forskjeller i hvor godt eierne er kjent med barnehagedriften.

Utviklingen av spørreskjemaet har stor betydning for muligheten for å få høy svarprosent, noe som vil styrke kvaliteten på dataene som kommer inn. Kvalitetssikringen av spørreskjemaet til barnehagestyrerne ble prioritert høyest fordi dette skjemaet omfatter 12 av de totalt 15 temaene. Temaene Midlertidige disposisjoner og Veiledning av nyutdannede ble kun gitt til barnehageeiere, mens temaet Vurdering av fylkesmannens arbeid ble kun gitt til barnehagemyndighet. Det ble hentet inn innspill fra referansegrupper både for styrerskjema (fem styrere) og eierskjema (tre eiere). Referansegruppene for styrere og eiere fikk tilsendt spørreundersøkelsen på epost, og fikk anledning til å gi tilbakemeldinger på hvert enkelt spørsmål i forkant av et felles gruppemøte der vi gjennomgikk undersøkelsen. Myndighetsskjema ble testet og gjennomgått av en av de kommunale eierne som også deltok i referansegruppen for barnehageeiere. Innspillene fra referansegruppene ble tatt inn og skjema og meldt tilbake til de aktuelle personene i direktorat og departement før endelig ferdigstilling. Testversjon av elektronisk skjema ble deretter sendt til samtlige fagavdelinger for gjennomlesing og testing. I etterkant av dette ble mindre korrigeringer i tekst tatt inn i skjema før lansering.

Alle tre spørreskjemaene er meldt til Norsk samfunnsvitenskapelige datatjeneste (NSD). Spørreskjema til styrere er lagt som vedlegg 1 i rapporten, spørreskjema til eier som vedlegg 2 og spørreskjema til barnehagemyndigheten som vedlegg 3.

2.1.2 Lengde og omfang

Årets spørreundersøkelse er hittil den lengste med tanke på antall spørsmål og antall tema. I arbeidet med utviklingen av spørreskjemaet har ett av fokusene vært å forsøke å holde spesielt styrerundersøkelsen innenfor et omfang som er mulig å gjennomføre uten at respondentene faller fra underveis. Styrerne har ofte en travel hverdag og det har vært viktig å begrense antall spørsmål, blant annet gjennom å slå sammen spørsmål der det har vært mulig og hensiktsmessig. Antall åpne spørsmål til styrerne er begrenset, for å spare tid ved utfyllingen. Åpne spørsmål er brukt i noe større omfang til eiere og barnehagemyndighet.

2.1.3 Arbeid med svarprosenten

I forkant av årets undersøkelse ble det lagt ekstra vekt på tiltak for å heve svarprosenten i barnehagespørringene. Det har vært avtakende responsrater på samtlige undersøkelser siden 2014³. Vi fokuserte spesielt på informasjon og mer aktiv purring av respondenter enn tidligere. Vi gikk ut med bred informasjon til utvalgene i forkant av undersøkelsen, og midtveis i studien brukte vi en tilpasset nettnyhetssak og Facebook til å spre informasjon til sektoren. Totalt fire påminnelser ble sendt ut etter første utsending av spørreundersøkelsen. Datainnsamlingsprogrammet Analyzer gjør det mulig for respondentene å gå ut av undersøkelsen, for så å fortsette senere der man slapp. Det har derfor vært viktig å ha hyppige påminnelser om undersøkelsen. Påminnelsene ble sendt med ca. sju dagers intervaller fra utsendelsesdato, og kun til respondenter som ennå ikke hadde startet besvarelsen eller som hadde påbegynt, men ikke fullført spørreskjemaet. Purringene ble «krydret» med oppdatert informasjon om svarprosenten i ulike grupper av utvalget.

2.2 Datainnsamlingen

Spørreundersøkelsen ble sendt ut til målgruppene og gjennomført i perioden oktober-november 2017. Datainnsamlingsverktøyet Analyzer ble benyttet til utsendingen slik at respondentene fikk en e-post med invitasjon til undersøkelsen. Eposten inneholdt en lenke til undersøkelsen, og i tillegg et personlig brukernavn/passord for innlogging. I denne utsendingen var det også informasjon om at deltagelse er frivillig, og at respondentene står fritt til melde seg av og/eller trekke seg fra undersøkelsen. Utsendelsen inneholder således en lenke hvor det var mulig å aktivt melde seg av undersøkelsen. I tillegg fikk utvalget informasjon om anonymitet, og at undersøkelsen er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk senter for forskningsdata (NSD) og at personidentifiserende data og koblingsnøkler vil bli slettet etter prosjektslutt.

De eksakte datoene for utsendelse og avslutning av undersøkelsen var:

- Barnehagestyrere: 4.oktober – 13. november
- Barnehageeiere: 5. oktober – 15. november

³ Svarprosenten for Spørsmål til Barnehage-Norge 2016 var 42 prosent for styrere, 41 prosent for eiere og 56 prosent for barnehagemyndighet.

- Barnehagemyndighet: 5. oktober – 15. november

I det vi sendte ut informasjonsskrivet i forkant av invitasjonene til selve spørreundersøkelsen, fikk vi mulighet til å korrigere kontaktinfo der eposten genererte feilmelding. Feilmeldingene skyldes blant annet skrivefeil i epostadresser, nedlagte barnehager, at kontaktpersoner har skiftet jobb eller at barnehagen har skiftet eier. Vi gjennomgikk alle feilmeldingene, og rettet dem primært ved bruk av informasjonen på www.barnehagefakta.no og www.proff.no. Dette ryddearbeidet gjorde at vi fikk en oppdatert og mer korrekt epost-liste da vi sendte ut selve undersøkelsen.

Det er likevel en viss fare for at eposter som sendes ut kan havne i søppelpost eller spamfilter hos mottakeren. Dette har vi liten kontroll over. Det har også blitt mer vanlig å lese epost på mobil, og mange vegrer seg kanskje for å starte en omfattende besvarelse av et slikt spørreskjema på telefonen. Da er det en fare for at eposten blir lukket og glemt. Dette har vi forsøkt å ta høyde for gjennom våre fire purringer, også til dem som har påbegynt spørreskjemaet uten å fullføre⁴, i tillegg til at Analyzer har en egen layout for mobil plattform.

2.3 Utvalget

Utvalgene for spørreundersøkelsene for årene 2017, 2018 og 2019 vil i størst mulig grad repetere utvalgene fra de tidligere barnehageundersøkelsene i hhv. 2014, 2015 og 2016. Dette gjøres av to årsaker: For det første vil det være gjentak av enkelttemaer i de respektive undersøkelsene (for eksempel gjentas tema fra 2014 i årets undersøkelse), og gjentak av utvalget kan gi et bedre sammenlikningsgrunnlag enn om det var trukket et helt nytt utvalg. For det andre er gjentak av utvalgene viktig for å sikre at belastningen av sektoren som helhet holdes så lav som mulig.

Utvalgsenheten for barnehagestyrerne er barnehager, mens det for barnehageeiere finnes et eget register i BASIL. I undersøkelsen i 2014 (Sivertsen et al., 2015) ble det trukket et tilfeldig utvalg på 1/3 av henholdsvis barnehagene og barnehageeierne i BASIL-registeret. En ny tredjedel utgjorde utvalget i 2015, og i 2016 ble den siste tredjedelen av barnehager eller eiere brukt. Utvalgene i 2015 og 2016 er siden blitt supplert med en tredjedel av nye barnehager siden 2014, mens avviklede barnehager er tatt ut. Familiebarnehager inngikk i styrerundersøkelsen i 2014,

⁴ I årets undersøkelse er det 56 respondenter som har åpnet linken til skjemaet uten å besvare ett eneste spørsmål. Man kan spekulere i om dette kan i stor grad kan være nettopp respondenter som åpner skjemaet via mobiltelefonen.

men ble tatt ut i 2015 og 2016. I årets undersøkelse er familiebarnehager med i eierundersøkelsen⁵.

I forkant av årets undersøkelse ble det tidlig høsten 2017 hentet inn oppdaterte data over norske barnehager fra Utdanningsdirektoratets database BASIL. Databasen hadde på dette tidspunktet registrert 5 980 barnehager. Dette tallet omfatter alle barnehager inkludert familiebarnehager og åpne barnehager. Tallet på ordinære barnehager er 5 297 enheter.

Databasen har videre registrert 2882 unike barnehageeiere. Dette tallet omfatter 456 eiere av familiebarnehager og 2426 eier av ordinære barnehager (i tillegg er det registrert 61 eier av Åpne barnehager). Totalt ser vi at det er registrert flere eiere i BASIL i 2017 enn det som var registrert i 2014 (da lå tallet eiere på 2172).

For å gjenta utvalgene i nye undersøkelser er vi avhengig av å koble barnehagene til oppdatert informasjon om antall barn og ansatte fra BASIL. For å identifisere de barnehagene og barnehageeierne som skal med i utvalgene for 2017-2019 ble derfor de opprinnelige utvalgene fra 2014-2016 koblet med den oppdaterte filen via enhetenes organisasjonsnummer⁶. Utvalgene av barnehagestyrere og barnehageeiere ble deretter supplert noe sammenliknet med de utvalgene som ble brukt i 2014-2016. For det første fordi antallet eiere registrert i BASIL er høyere i 2017 enn i 2014, og det er et ønske at undersøkelsen skal nå alle registrerte eiere over en treårsperiode. For det andre har det ikke vært mulig å identifisere alle barnehagestyrere og eiere fra de opprinnelige utvalgene i de oppdaterte filene fra 2017. Dette skyldes både at en del barnehager er avviklet eller har skiftet eier i perioden, og at det har vært nødvendig å supplere utvalgene med nyetablerte barnehager. Nyetablerte barnehager siden høsten 2016 har blitt lagt til årets utvalg.

2.3.1 Utvalg av barnehagestyrere

Utvalget av styrere er basert på det uttrukne og supplerte/korrigerede utvalget av barnehager som er beskrevet i forrige avsnitt. Det totale antall barnehager som inngår årets styrerundersøkelse

⁵ Barnehageundersøkelsen har siden 2015 ikke omfattet familiebarnehager. I årets undersøkelsen sendte vi ut innbydelse til familiebarnehager i tillegg til ordinære barnehager. Vi har imidlertid etter dialog og korrespondanse med flere styrer og eiere besluttet å holde denne gruppen utenfor rapporteringen også i år. Dette begrunnes i følgende: dialogen med respondentene ga oss raskt informasjon om at undersøkelsen er vanskelig for drivere av familiebarnehager å svare på, og det kom flere konkrete innspill om at det alternativt bør utarbeides en egen undersøkelse for denne gruppen av barnehager. Dette er innspill vi bringer videre til Utdanningsdirektoratet.

⁶ En andel barnehage i utvalget fra 2014 kunne ikke identifisere gjennom organisasjonsnummer i oppdatert fil fra 2017. For å fange opp de tilfellene der dette skyldes at barnehagen har skiftet eier/organisasjonsnummer ble utvalget også koblet mot BASIL-filen ved hjelp av kontaktinfo og virksomhetsnavn. Utvalget ble også kontaktet per epost i forkant av undersøkelsen. På denne måten fikk vi luket ut en del nedlagte og/eller ikke kontaktbare enheter. BASIL inneholder ingen markør for barnehager som har byttet eier og det har derfor vært helt nødvendig med denne «vaskingen» av epostlister for å nå en størst mulig andel av de barnehagene som inngikk i utvalget i 2014. En tilsvarende «runde» be gjort for utvalget av barnehageeiere,

er 1938 barnehager, derav 937 private og 1001 kommunal barnehager⁷. Kontaktadresser i BASIL er brukt for å kontakte styrer i hver barnehage. I forkant av undersøkelsen ble det i tillegg sendt en informasjonsmail.

2.3.2 Utvalg av barnehageeiere

Utvalget av barnehageeiere i 2014 bestod av 724 barnehageeiere. På samme måte som for utvalget til styrerundersøkelsen, ble dette utvalget koblet opp mot nye og oppdaterte data fra BASIL. Uten en markør for eierskifte i BASIL er det noe utfordrende å gjenta utvalget i årets undersøkelse. På samme måte som i utvalget til styrerundersøkelsen ble enheter som ikke lot seg identifisere via organisasjonsnummeret også koblet til nye data vi kontaktinfo og virksomhetsnavn, for eier benyttet vi også barnehagens organisasjonsnummer der dette var et annet enn eiers organisasjonsnummer. Det totale antallet eiere som inngår i årets eierundersøkelsen er 882 barnehageeiere, derav 723 private og 159 kommuner⁸. På samme måte som for styrerundersøkelsen ble epostlister til eiere korrigert etter utsendelse av informasjonsmail.

2.3.3 Utvalg av barnehagemyndighet

Som tidligere år er spørreskjema til kommunen som barnehagemyndighet sendt til alle kommuner i Norge (426). Skjemaet til kommunene som barnehagemyndighet er kort, og omfattet i år 4 av i alt 15 tema. I Oslo er det bydelene som mottar henvendelsen og ikke kommunen. I alt er det sendt ut invitasjoner til 443 kommuner (inkludert 15 bydeler i Oslo). Henvendelsen til barnehagemyndigheten skjer primært via den offisielle epostadressen til kommunen, men disse listene har i stor grad blitt oppdatert undervegs slik at henvendelsen går direkte til barnehagemyndigheten i kommunen. Det er de ansvarlige for barnehagesektoren i kommunene som er målgruppen for undersøkelsen. I 2017 ble alle kommunene samt alle bydelene i Oslo spurt, ettersom lokal barnehagemyndighet har en sentral forvaltningsrolle. Kommunene som barnehagemyndighet er vant til å rapportere på deler av aktiviteten og det kan derfor forventes at de besvarer undersøkelsen.

2.3.4 Bakgrunnsvariabler for hele populasjonen

I Tabell 2.1 presenterer vi bakgrunnsvariabler for hele populasjonen av barnehager slik dette fremkommer i BASIL høsten 2017. Tabellen viser også statistikk for utvalget av barnehager brukt i årets undersøkelse. Utvalgene til undersøkelsen i 2018 og 2019 vil ta utgangspunkt i utvalgene brukt i henholdsvis 2015 og 2016, og vil i forkant av undersøkelsen gjennomgå en tilsvarende

⁷ 1692 av disse inngår med det samme organisasjonsnummeret som i 2014, øvrige har enten skiftet eier eller eksisterte ikke i 2014.

⁸ 573 av disse barnehageeierne lot seg identifisere via organisasjonsnummer eller andre markører, øvrige enheter har enten skiftet eier eller eksisterte ikke i 2014.

runde med vasking og supplering opp mot oppdaterte BASIL-filer i de to neste årene. Vi presenterer ikke foreløpige tall for disse utvalgene i årets rapport. Ved utgangen av 2019 er målet at alle barnehager og barnehageeiere i løpet av treårsperioden skal ha mottatt invitasjon til undersøkelsen.

Tabell 2-1. Sammenligninger av populasjon og utvalg 2017⁹

	Populasjon 2017	Utvalg 1 2017
Antall	5980	1938
Andel familiebarnehager	9,7,%	0,0 %
Andel private barnehager	53,0%	48,3%
Antall barn	47,5	54,5
Årsverk styrer	0,81	0,88
Årsverk pedagogiske ledere	4,3	4,76
Årsverk assistenter	6,4	7,1
Årsverk totalt	11,3	12,8,
Pedagogiske ledere pr barn	0,1	0,1
Assistenten pr barn	0,16	0,16
Årsverk pr barn	0,29	0,26

Det at familiebarnehager er utelatt i utvalget er med å bidra til at utvalget får lavere andel private barnehager og et høyere gjennomsnittlig antall barn enn populasjonen, hvor familiebarnehagene er inkludert.

2.4 Svarprosjenter og respondenter

Tabell 2-2. Svarprosjenter for Spørsmål til Barnehage-Norge 2017

	Populasjon	Utvalg	Svar	Svarprosent
Styrer	5980	1938	1066	55 %
Eier	2426	882	449	51 %
Myndighet	443	443	301	68 %

Svarprosjenten for barnehagestyrerne har gått opp i årets undersøkelsen fra 42 prosent i 2016 (Naper et al., 2017). Det er kun en liten forskjell i svarprosjenten mellom kommunale og private barnehagestyrere, henholdsvis 56 prosent i kommunale barnehager og 54 prosent i private barnehager. Svarprosjenten blant barnehagestyrerne i 2014 var 56 prosent (Sivertsen et al., 2015), og vi har i årets undersøkelse igjen kommet opp på dette nivået.

Blant barnehageeierne er svarprosjenten 50 prosent i 2017, mot 41 prosent i 2016 (Naper et al., 2017) og 43 prosent i 2014 (Sivertsen et al., 2015). Her har kommunale eiere svart i større grad

⁹ I tabellen er årsverk assistenter oppgitt som årsverk i grunnbemanningen uten pedagogiske ledere. Totalt antall årsverk er summen av årsverk styrer, pedagogiske ledere og barne- og ungdomsarbeidere.

en private eiere, henholdsvis 61 prosent og 48 prosent. Svarprosenten blant barnehagemyndigheten viser også en økning fra 56 prosent i 2016 (Naper et al., 2017) til 68 prosent i 2017. Svarprosenten var 60 prosent i 2014 (Sivertsen et al., 2015). En oversikt over fylkesvise svarprosenter er presentert i vedlegg 4.

2.5 Samlet vurdering av datamaterialets kvalitet

Utdanningsdirektoratets database (BASIL) gir en relativt god oversikt både over antall barnehager og barnehageeiere, og tilfeldig trekking av relativt store utvalg legger til rette for å minimere utvalgsfeil i denne undersøkelsen. Undersøkelsen til barnehagemyndigheten i kommunene og bydelene i Oslo er en populasjonsundersøkelse hvor vi spør hele populasjonen og unngår dermed utvalgsfeil.

Digital innsamling av data, gjennom programmet Enalyzer i vårt tilfelle, reduserer faren for databehandlingsfeil betraktelig sett opp mot manuell innlegging av data. I dette prosjektet er det et svært omfattende antall variabler, og manuell sammenstilling og oppsett av tabeller er hyppig benyttet for å gjøre presentasjonen av materialet mer tilgjengelig og lettere å lese. Det kontrolleres for eventuelle databehandlingsfeil (analysefeil, feiltabulering etc.) i denne prosessen gjennom Trøndelag Forskning og Utvikling sine interne kvalitetssiktingsrutiner. Manglende observasjoner i form av frafall (personer som har valgt å ikke delta) er en utfordring, særlig når frafallet blir stort. Fraffallet er problematisk for datakvaliteten og skaper skjevheter dersom det henger systematisk sammen med svarene respondentene gir på spørsmålene i undersøkelsen. Det finnes ingen måte å teste dette på, siden vi ikke vet hva de som har falt fra ville svart. Vi kan derimot avdekke skjevheter mellom ulike målgrupper. Årets svar har en rimelig god balanse mellom private og kommunale barnehager, det er også god spredning med tanke på størrelse og geografisk beliggenhet. Frafallsratene i alle tre undersøkelsene ligger på akseptable nivå.

Alt i alt mener vi at datamaterialet holder tilfredsstillende kvalitet. Svarprosentene har økt i 2017, noe som vi mener delvis må være et resultat av de systematiske tiltakene vi igangsette for å øke raten (bla. invitasjon, økt informasjon og purring av respondenter).

2.6 Analyse

I denne rapporten har vi gjort systematiske analyser for alle spørsmålene, hvor vi har sett etter forskjeller i svarene hovedsakelig ut fra eierskap (kommunale og privateide barnehager), og barnehagens størrelse (antall barn) og/eller fylke når det har vært relevant. For enkelte spørsmål, for eksempel de som handler om Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling sitt arbeid opp mot barnehagene, har vi sett etter fylkesvise forskjeller i svarene. Til analysene har vi

benyttet statistiske metoder i Stata, i henhold til målenivået til variablene¹⁰. Der vi har funnet signifikante forskjeller blir disse målene presentert og kommentert.

I rapporten er resultatene presentert som uni- og bivariate sammenhenger i form av frekvensoversikter og krysstabeller. I rapporten er resultater presentert delvis som tabeller og delvis som figurer. Tabellene som ligger til grunn for figurene er lagt i vedlegg 5.

¹⁰ På krysstabeller der begge variablene er på nominelt nivå anvendes Cramer's V som mål på sammenheng mellom to variabler. Variansanalyser (ANOVA) anvendes når en variabel er på nominelt nivå og den andre er en kontinuerlig variabel, og videre brukes korrelasjonsanalyser der begge variablene er kontinuerlige. Pearsons r brukes da som mål på samvariasjon mellom variablene og styrken på samvariasjonen.

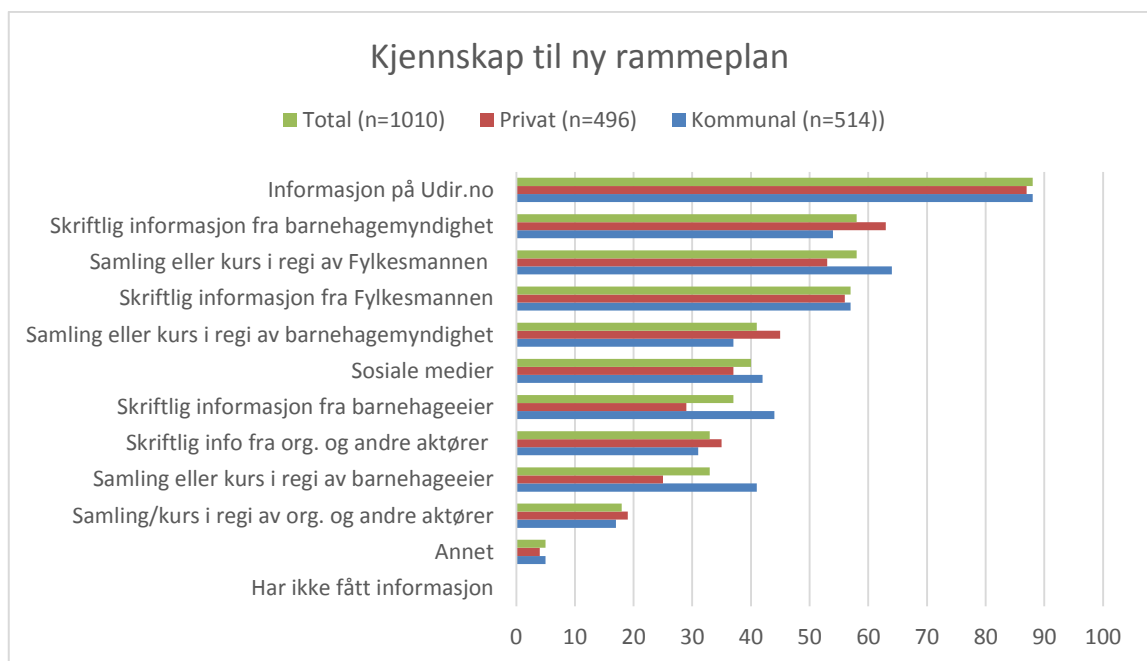
3. IMPLEMENTERING AV NY RAMMEPLAN

Kunnskapsdepartementet har fastsatt en ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Den nye rammeplanen ble fastsatt 24. april 2017, og ble gjort gjeldende 1. august 2017, og Utdanningsdirektoratet har et særlig ansvar for å støtte implementeringen av den nye rammeplanen (Utdanningsdirektoratet, 2017). I dette arbeidet har Utdanningsdirektoratet behov for informasjon om hvordan barnehagene jobber med å implementere den nye rammeplanen i den første tiden etter den ble gjort gjeldende.

Spørsmål om implementering av den nye rammeplanen ble gitt til **barnehagestyrere**, **barnehageeiere** og **barnehagemyndighet**. På oppfordring fra oppdragsgiver har vi også kommentert funnene i dette kapitlet kort (kapittel 3.4), og sammenholdt dem med tidligere forskning på området.

3.1 Barnehagestyreres implementering av ny rammeplan

Figuren under viser andelen som har krysset av for ulike alternativer på spørsmålet om hvordan de fikk kjennskap til den nye rammeplanen. Respondentene hadde mulighet til å krysse av flere alternativer. Barnehagestyrerne har hovedsakelig fått kjennskap til den nye rammeplanen gjennom udir.no, skriftlig informasjon fra barnehagemyndighet eller fylkesmannen, eller gjennom samlinger og kurs i fylkesmannens regi. Ingen av respondentene oppgir *ikke* å ha fått informasjon om den nye rammeplanen. Signifikant flere styrere i kommunale barnehager opplyser å fått skriftlig informasjon fra eier og/eller vært på kurs/samling i regi av eier ($p < 0.000$), ellers er det små forskjeller mellom kommunale og private styrere når det gjelder hvordan de oppgir å ha fått kjennskap til rammeplanen.

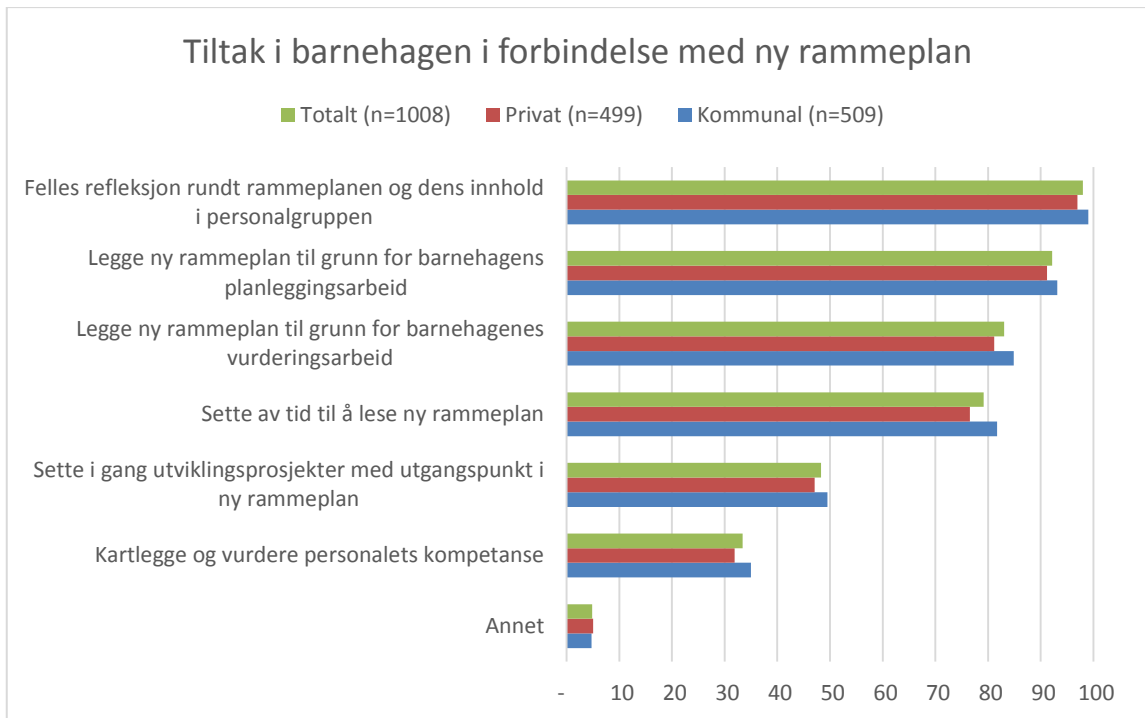
Figur 3-1. Hvordan har barnehagestyrerne fått kjennskap til ny rammeplan? Prosent.

Tabell 3-1 viser hvordan styrerne i barnehagen informerte personalet om innholdet i den nye rammeplanen. Også dette spørsmålet ga respondenten mulighet til å gi flere svar. 86 prosent av styrerne oppgir at de har brukt planleggingsdager for å sørge for at personalet blir kjent med innholdet i den nye rammeplanen, videre oppgir 70 prosent at rammeplanen har vært tema i felles tid med personalet, mens 60 prosent av alle styrere oppgir at personalet har deltatt på eksterne kurs eller samlinger om ny rammeplan. Det er signifikant flere styrere i kommunale barnehager som opplyser at rammeplanen har vært tema ved nettverkssamlinger ($p < 0.1$). Utover det er det små forskjeller mellom private og kommunale barnehager.

Tabell 3-1. Barnehagestyreres svar på hvordan de har sørget for at personalet har fått kjennskap til innholdet i ny rammeplan. Prosent.

	Tema i felles tid med personalet	Planleggingsdager	Eksterne kurs og/ eller samlinger om ny rammeplan	Tema ved nettverkssamlinger	Annet	Total
Kommunal	71.5	88.8	57.4	24.8	8.1	100 (514)
Privat	68.7	83.8	63.6	18.8	7.9	100 (495)
Total	70.1	86.4	60.4	21.9	8	100 (1009)

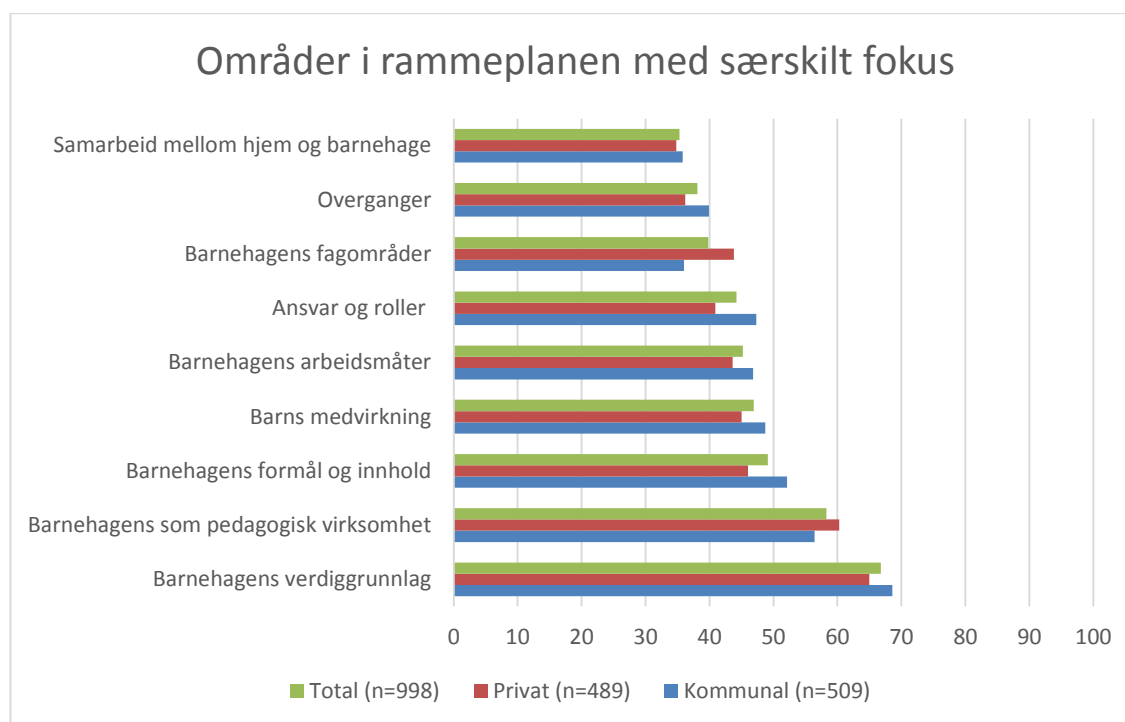
Det er stilt spørsmål om hvilke tiltak styrer mener barnehagen skal gjennomføre i forbindelse med implementering av ny rammeplan, se Figur 3-2. Her kunne respondentene krysse av for flere valg. Hele 98 prosent av styrerne opplyser at de vil bruke felles refleksjon rundt rammeplanen og dens innhold i personalgruppen, mens 92 prosent oppgir å ville legge den nye rammeplanen til grunn for barnehagens planleggingsarbeid. Videre oppgir 88 prosent at de vil legge den til grunn for barnehagens vurderingsarbeid. 79 prosent av styrerne vil sette av tid til å lese ny rammeplanen, mens omlag halvparten vil sette i gang utviklingsprosjekter med utgangspunkt i ny rammeplan. Kartlegging og vurdering av personalets kompetanse er det tiltaket færrest (totalt 33 prosent) har krysset av for.

Figur 3-2. Barnehagestyreres svar på hvilke tiltak barnehagen skal gjennomføre i forbindelse med ny rammeplan. Prosent.

Sammenlikner vi kommunale og private barnehager, er det litt flere kommunale barnehager som planlegger å sette av tid til å lese ny rammeplan og legge til rette for felles refleksjon rundt rammeplanen. Generelt ser vi at andelen kommunale som har krysset av for de ulike tiltakene er større enn hos de private, noe som også kan indikere at private barnehager i større grad fokuserer på et eller få virkemidler, mens man i de kommunale har en bredere tilnærming til implementeringsarbeidet. Fem prosent av styrerne oppgir at de vil igangsette andre tiltak enn de nevnte.

Figur 3-3 viser styrernes svar på hvilke områder i ny rammeplan de ulike barnehagene vil ha *særskilt fokus på* i det kommende året. Her kunne respondentene krysse av for flere valg. Fokus på barnehagens verdigrunnlag og barnehagen som pedagogisk virksomhet er de hyppigst oppgitte temaene blant styrerne (henholdsvis 67 og 58 prosent). Private og kommunale barnehager skiller seg noe i måten de svarer på. For området barnehagens fagområder er det en signifikant høyere andel private som opplyser at barnehagen vil ha et særskilt fokus ($p < 0.05$) på disse, mens det for området ansvar og roller er signifikant flere kommunale styrere som opplyser at de vil ha særskilt fokus på dette.

Figur 3-3. Barnehagestyreres svar på hvilke områder i ny rammeplan barnehagen vil ha særskilt fokus på i 2017/2018. Prosent.

Tabell 3-2 viser styrernes svar på spørsmål om hvilke faktorer de mener er viktige for implementering av den nye rammeplanen. Respondentene kunne også her krysse av for flere svaralternativer. Den klart viktigste faktoren ifølge styrerne er felles refleksjon og diskusjon i personalgruppen, noe 96 prosent av styrerne har krysset av for. Kompetanse i personalgruppen er den nest viktigste faktoren med 64 prosent, og videre oppgir 57 prosent at tid til både faglig oppdatering og planlegging og vurdering av virksomheten vil være viktig for implementeringen av rammeplanen. Halvparten av styrerne mener at prioriteringer av fokusområder vil være viktig. Flere kommunale enn private barnehagestyrere oppgir at felles refleksjon og diskusjon i personalgruppa er viktig. Forskjellen er signifikant ($p < 0.01$).

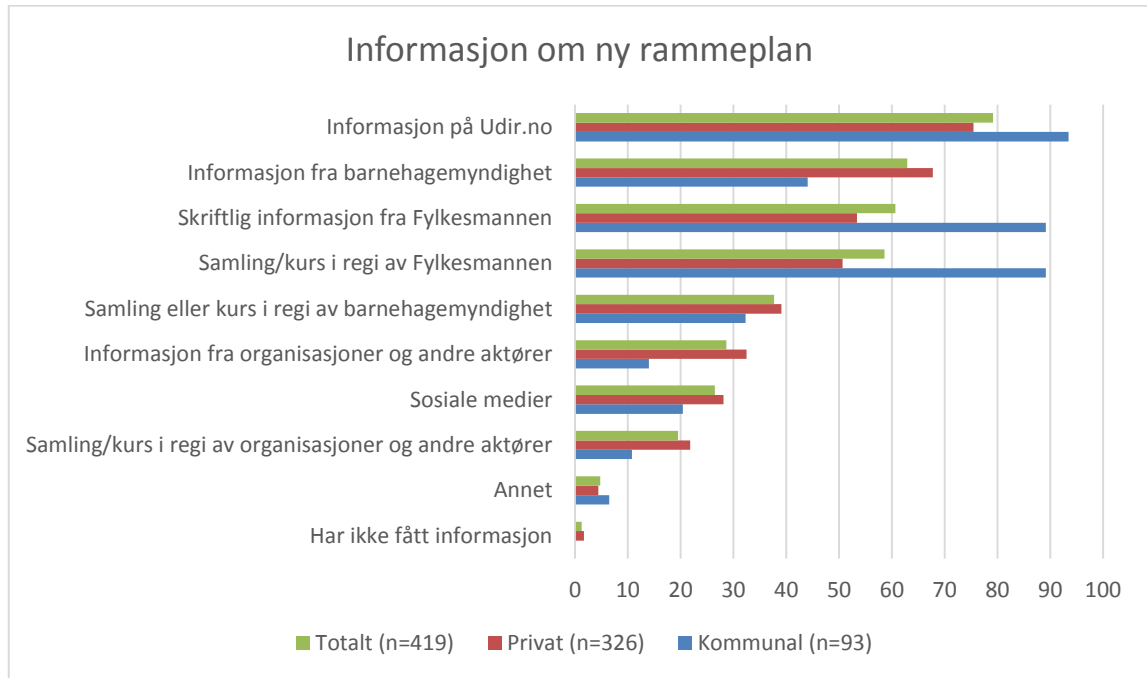
Tabell 3-2. Barnehagestyreres svar på hvilke faktorer de mener er spesielt viktig for implementeringen av ny rammeplan i sin barnehage. Flere kryss mulig. Prosent.

	Prioriteringer av fokusområder	Felles refleksjon og diskusjon i personalgruppa	Tid til faglig oppdatering	Tid til planlegging og vurdering av virksomheten	Kompetanse i personalgruppen	Annet
Kommunal	52.1	97.4	57.6	57.2	63.9	1.2
Privat	47.7	93.9	55.7	57	64.5	2.3
Total	49.9	95.7	56.7	57.1	64.2	1.7

(n: Kommunal=502, privat=493, total=995)

3.2 Barnehageeieres implementering av ny rammeplan

I overkant av 80 prosent av barnehageeierne oppgir å ha fått informasjon om rammeplanen via Udir.no. Mange har også her fått skriftlig informasjon fra barnehagemyndighet (63 prosent) og fra fylkesmannen (61 prosent), samt gjennom samling eller kurs i regi av fylkesmann (59 prosent).

Figur 3-4. Barnehageeiers kjennskap til ny rammeplan. Prosent.

Det er relativt store forskjeller mellom kommunale og private eiere på dette spørsmålet. En signifikant større andel kommunale eiere opplyser at de har fått informasjon via Utdanningsdirektoratets hjemmesider (Udir.no), og gjennom kurs og samlinger i regi av Fylkesmannen. Blant private eiere er det en signifikant større andel som opplyser at de har fått informasjon fra lokal barnehagemyndighet ($p < 0.001$). Det er samtidig også signifikant flere private eiere som enten har fått informasjon fra¹¹ eller deltatt på samlinger og kurs¹² i regi av organisasjoner og andre aktører. Andelen private som oppgir sosiale medier som kilde til informasjon er signifikant større enn andel kommunale eiere som oppgir det samme ($p < 0.1$).

Det er interessant å se nærmere på fylkesvise forskjeller i hvordan eierne opplyser å ha fått kjennskap til rammeplanen, da dette sier oss noe om hvordan de ulike fylkesmenn forvalter sin veiledningsrolle og hvilke målgrupper de har prioritert i sitt veiledningsarbeid. Tabell 8 i vedlegg 5 viser fylkesvis svarfordeling på spørsmål om hvor eier har fått kjennskap til rammeplanen. Det er signifikant forskjeller mellom fylker på hvordan barnehageeierne svarer. I fylkene Finnmark,

¹¹ $p < 0.001$

¹² $p < 0.05$

Buskerud, Nord-Trøndelag, Vestfold og Sogn og Fjordane opplyser mellom 75 og 85 prosent av eierne å ha fått informasjonen via Fylkesmann. I Vest-Agder og Østfold har til sammenlikning under 50 prosent av eierne opplyst om det samme. Rundt 90 prosent av eierne i de to fylkene Oppland og Møre og Romsdal opplyser å ha fått informasjon via samlinger eller kurs hos Fylkesmannen. Mens under 40 prosent av eierne i de to Agderfylkene opplyser det samme. Samtidig viser oversikten at en stor andel av eierne både i Vest- og Aust-Agder, Finnmark, Oppland og Vestfold har fått informasjon fra sin barnehagemyndighet.

På spørsmål om hvordan barnehageeierne planlegger å følge opp implementeringen av den nye rammeplanen opplyser godt og vel 65 prosent å ha laget en langsiktig plan for oppfølging (Tabell 3-3). Mange oppgir også at de vil oppfordre til deltagelse på kurs og samlinger (58 prosent) og at rammeplanen vil følges opp gjennom å følge med på behov for kompetansetiltak (56 prosent). Nær halvparten vil arrangere samlinger om implementering av ny rammeplan for barnehagen eller barnehagene.

Tabell 3-3. Barnehageeiers svar på planlegging av oppfølging av ny rammeplan. Prosent.

Tiltak for implementering av rammeplan	Kommunal (n=93)	Privat (n=320)	Total (n=413)
Har laget en langsiktig plan for oppfølging av barnehagens implementering	62.4	66.3	65.5
Oppfordre til deltagelse på kurs og samlinger	39.8	29.8	58.4
Følge med på behov for kompetansetiltak	64.5	53.1	55.5
Arrangere samling om ny rammeplan for barnehage(r)	62.4	57.3	46.5
Strategisk bruk av midler til barnehagebaserte kompetansetiltak	58.1	30.1	35.9
Innhente informasjon om vurderinger og utfordringer	57	43.8	31.8
Annet	15.1	15.2	15.1
Skal ikke følge opp implementeringen	0	0.8	0.7

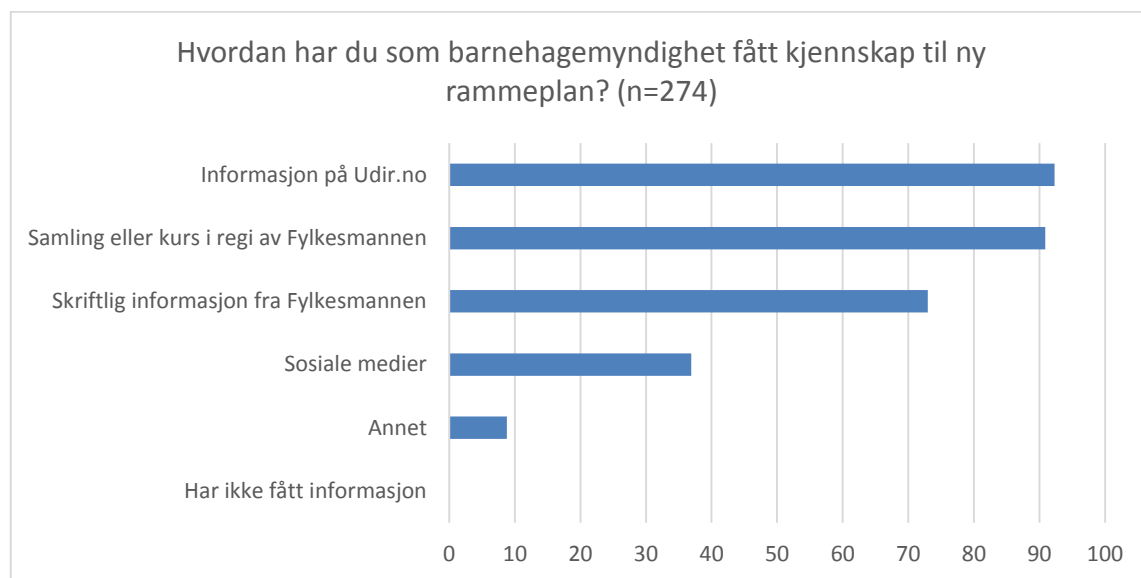
60 prosent av de kommunale barnehageeierne oppgir at de planlegger strategisk bruk av barnehagebaserte kompetansetiltak i oppfølgingen av ny rammeplan, mens kun 30 prosent av de private eierne svarer det samme. Denne sammenhengen er statistisk signifikant ($p < 0.001$). En signifikant større andel kommunale barnehageeiere opplyser også at de planlegger å arrangere samlinger for sine barnehager for å følge opp ny rammeplan ($p < 0.01$).

3.3 Barnehagemyndighet og implementering av ny rammeplan

Mer enn 90 prosent av barnehagemyndighetene opplyser å ha fått informasjon om ny rammeplan via Utdanningsdirektoratets hjemmesider og via samlinger eller kurs i regi av fylkesmannen. Tre av fire oppgir også at de har fått skriftlig informasjon fra Fylkesmannen om ny rammeplan. Under 40 prosent oppgir sosiale medier som kilde. Ingen opplyser å ikke ha fått informasjon.

Blant respondentene valgte ni prosent i tillegg å oppgi andre kilder til informasjon om ny rammeplan i et åpent tekstfelt. Det som går igjen er blant annet at barnehagemyndigheten har fått kjennskap rammeplanen via blant annet media, høringskonferanser, nettverksmøter,

fagseksjonen i kommunen, stortingsdokumenter, regjeringen.no, prosjekt om implementering av rammeplan, kurs og regionale samarbeid. Flere nevner også at de aktivt har søkt informasjon selv, og hentet fram og lest den nye rammeplanen for å få kjennskap til den.

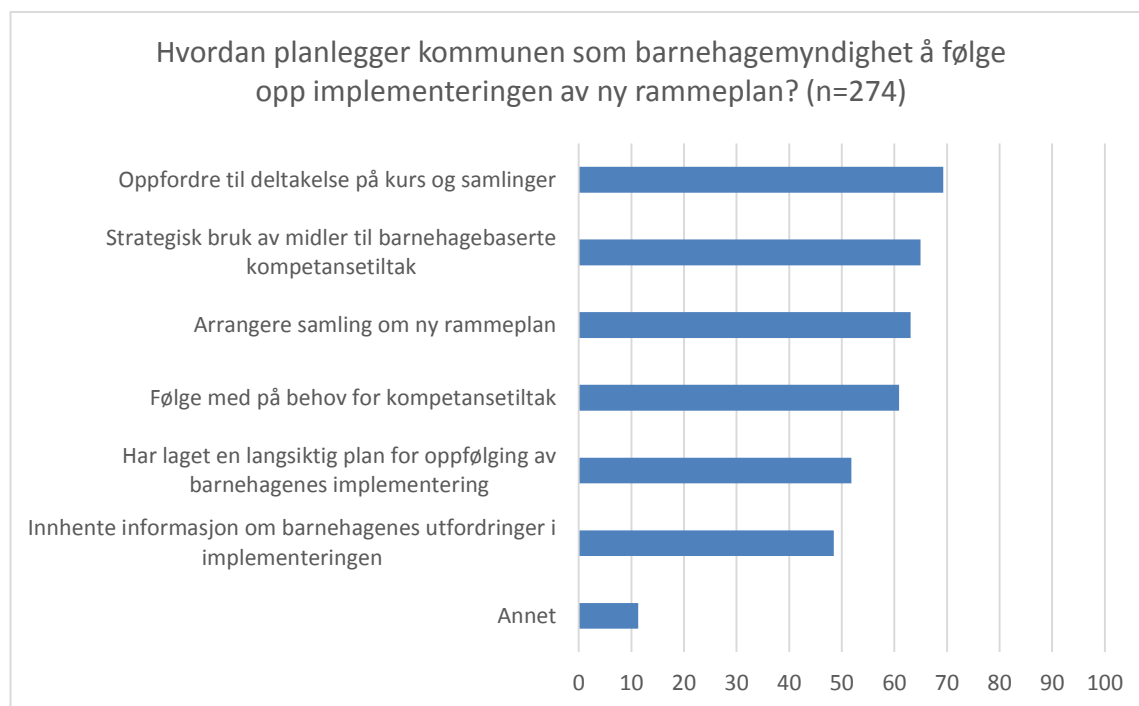
Figur 3-5. Barnehagemyndighets kjennskap til ny rammeplan. Prosent.

Det er store fylkesvise variasjoner i hvordan barnehagemyndigheten svarer på spørsmål om kjennskap til ny rammeplan. I fylkene Telemark, Rogaland og Sogn og Fjordane opplyser alle kommuner å ha mottatt skriftlig informasjon fra Fylkesmannen. Under 60 prosent av kommunene i Finnmark og Agder-fylkene opplyser det samme. Halvparten av bydelene¹³ i Oslo opplyser å ha fått informasjon fra Fylkesmannen. Samtidig er det kun i Finnmark at under 80 prosent av kommunen opplyser å ha vært på samling eller kurs i regi av Fylkesmannen. En fylkesvis oversikt over svarfordelingen på spørsmålet om barnehagemyndighetens kjennskap til ny rammeplan er lagt i tabell 9 i vedlegg 5.

På spørsmål om planer barnehagemyndigheten har for å følge opp implementering av ny rammeplan i Figur 3-6, svarer mellom 60 og 70 prosent av kommunene at barnehagemyndigheten planlegger å oppfordre til kurs og samlinger, strategisk bruk av barnehagebaserte kompetansetiltak, arrangere temasamlinger og å følge med på kompetansebehov. Rundt 50 prosent svarer at de har planer om å hente inn informasjon om barnehagenes utfordringer, samt at det er laget langsiktige planer for oppfølging. På dette spørsmålet var det mulig å krysse av for flere alternativer. Barnehagemyndigheten i kommuner med høy andel private barnehager opplyser i større grad at de planlegger strategisk bruk av midler til barnehagebasert

¹³ I Oslo er ansvaret som lokal barnehagemyndighet delegert til de ulike bydelene.

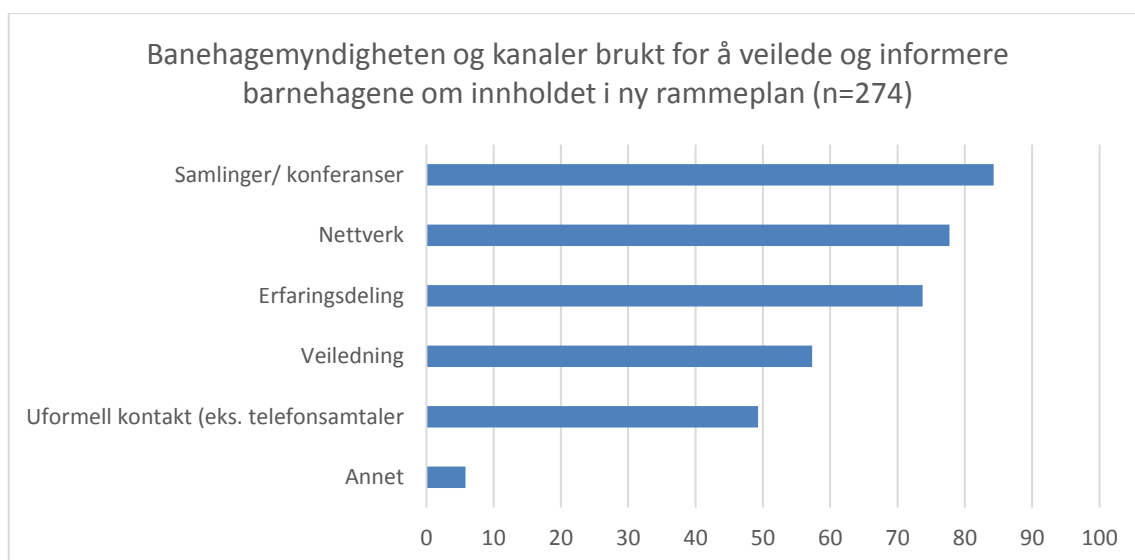
kompetansetiltak (forskjellen er statistisk signifikant, $p < 0.001$)¹⁴. En høyere andel av barnehagemyndigheter i kommuner med høy andel private oppgir at de planlegger å arrangere samlinger om ny rammeplan for sine barnehager for å følge opp implementeringen av ny rammeplan.¹⁵

Figur 3-6. Barnehagemyndighetens oppfølging av rammeplanen. I prosent.

¹⁴ Denne sammenhengen står seg også om man betinger på kommunens størrelse. Uavhengig av om kommunen er stor eller liten, ser det altså ut til at kommuner med en høy andel private i større grad planlegger strategisk bruk av barnehagebaserte kompetansetiltak rettet mot sine barnehager.

¹⁵ Denne sammenhengen er imidlertid ikke statistisk signifikant i en modell der også kommunestørrelse (antall innbyggere) inngår.

Figur 3-7. Barnehagemyndighetens kanaler for informasjon og veiledning. Prosent.

Figur 3-7 viser hvordan barnehagemyndighetene svarer på spørsmål om hvilke kanaler de vil bruke for å veilede og informere barnehagene om innholdet i den nye rammeplanen. Samlinger og konferanser er den mest brukte arenaen for veiledning og informasjonsdeling av ny rammeplan. I tillegg svarer henholdsvis 78 og 74 prosent at de vil bruke nettverk og erfaringsdeling. 57 prosent av barnehagemyndighetene oppgir også veiledning og 49 prosent oppgir uformell kontakt som for eksempel telefonsamtaler som en kanal for veiledning og informasjonsdeling om rammeplanen. Om lag 6 prosent av barnehagemyndigheten har valgt å utdype dette spørsmålet ved å legge inn svar i åpent tekstfelt. Flere av disse nevner om samlinger og nettverk av ulik art (ped-leder-samlinger, fagmøter med barnehagestyrerne, andre faste møtepunkter eller samlinger hvor fagutvikling er på agendaen). I tillegg nevnes tilsyn, tilbud om kurs, avsetning av tid til alle ansatte slik at de får lese og søke informasjon om ny rammeplan i tillegg til samarbeid med fylkesmannen og universitet og høyskoler.

3.4 Kommentarer til funnene om implementering av rammeplanen

Spørsmålene om implementering av rammeplan er stilt både til barnehagestyrerne, barnehageeierne og barnehagemyndighetene, og kjennskap til rammeplanen er god på alle nivå. Nettstedet udir.no er en svært sentral informasjonskanal, og er brukt i stor grad av både myndighet, eier og styrere. Fylkesmannens og barnehagemyndighetens bidrag, både skriftlig og gjennom samlinger og kurs, er også svært viktig. Flere kommunale enn private eiere legger vekt på informasjonskanaler fra Fylkesmannen, noe som kan bero på at kommunen (barnehagemyndigheten) ligger nærmere i «tjenestelinja» for Fylkesmannen enn private eiere gjør. Svarene fra lokal barnehagemyndighet viser også at det er forskjeller mellom fylker når det gjelder Fylkesmannens informasjon rettet mot lokal barnehagemyndighet. Tidligere forskning antyder at arbeidsformene til Fylkesmannen varierer fra fylke til fylke (Haugum et al., 2017) blant

annet i hvor mye direkte kontakt de har med barnehagene og hvor mye som går via barnehagemyndigheten. Flere private enn kommunale styrere og eiere legger vekt på kommunal barnehagemyndighets kurs/samlinger og informasjon. Private barnehageeiere skiller seg ut ved at de i større grad får informasjon fra andre aktører en kommune og fylkesmann. Det er naturlig å tenke at Private barnehagers landsforbund kan være en av disse kanalene. Funnene tyder på at det i denne runden er gjort et systematisk og grundig arbeid med informasjonsarbeidet på de ulike forvaltningsnivåene. I analysen av implementeringen av forrige rammeplan (Ljunggren et al., 2017) pekte informantene på at sektoren nå er mer profesjonalisert, og dermed bedre forberedt og trygg på egen rolle i implementeringen.

Felles refleksjon rundt rammeplanens innhold er noe som prioriteres høyt blant barnehagestyrerne. Dette sammenfaller i stor grad med hva som ble trukket frem som en viktig fremmer for god implementering av rammeplanen i Ljunggren et al. (2017). Både styrer, eiere og barnehagemyndighet ser ut til å innta en aktiv rolle i implementeringen. Styrernes svar tyder på at det i størst grad settes i gang tiltak for å øke kunnskapen om rammeplanen på lokalt nivå (bruk av felles møtetid og planleggingsdager i egen barnehage) og noe mindre fokus på bruk av eksterne kurs og nettverk i arbeidet med å gjøre rammeplanen kjent for personalet. Eiernivået tar i større grad en rolle i å oppfordre og fokuserer på eksterne tiltak (deltagelse på kurs og samlinger kombinert med planer for oppfølging). Samlinger og konferanser ser ut til å være den foretrukne arenaen for veiledning og informasjonsdeling i regi av kommunal barnehagemyndighet, i tillegg til at mange ønsker å bruke nettverk og erfaringsdeling. Spesielt kan det trekkes frem at barnehagemyndigheten i kommuner med en høy andel private i større grad opplyser at de planlegger strategisk bruk av barnehagebaserte kompetansetiltak rettet mot sine barnehager. I underkant av 50 prosent av barnehagemyndighetene opplyser dessuten at deres arbeid med å informere også foregår gjennom uformell kontakt med sektoren.

Mer enn halvparten av styrene ønsker å gi spesiell fokus til områdene barnehagens verdigrunnlag og barnehagen som pedagogisk virksomhet det første året med ny rammeplan.

3.5 Oppsummering implementering av ny rammeplan

Blant både barnehagestyrerne, barnehageeierne og barnehagemyndighetene oppgir flest å ha fått kjennskap til den nye rammeplanen gjennom Utdanningsdirektoratets hjemmesider. Her er det i tillegg fylkesvise forskjeller, og forskjeller mellom private og kommunale barnehager.

Så å si alle *barnehagestyrerne* oppgir at de planlegger å bruke felles refleksjon rundt rammeplanen i personalgruppen i forbindelse med implementering av rammeplanen, i tillegg til å legge den til grunn for barnehagens planleggings- og vurderingsarbeid. Områder styrerne vil ha særskilt fokus på fremover er barnehagens verdigrunnlag og barnehagen som pedagogisk virksomhet. Styrerne er tydelige på at felles refleksjon og diskusjon i personalgruppen er den klart viktigste faktoren for en vellykket implementering av ny rammeplan.

66 prosent av *barnehageeierne* har laget en langsiktig plan for oppfølging av barnehagens implementering. Videre er det å oppfordre til deltagelse på kurs og samlinger, og følge med på behov for kompetansetiltak sentralt i eiernes planlegging. Nær 60 prosent av de kommunale

barnehageeiere oppgir at de planlegger strategisk bruk av barnehagebaserte kompetansetiltak i oppfølgingen av ny rammeplan, mens kun 30 prosent av de private eierne opplyser om det samme.

Barnehagemyndigheten ønsker å følge opp implementering av ny rammeplan gjennom å oppfordre barnehagene til deltakelse på kurs og samlinger, gjennom strategisk bruk av barnehagebaserte kompetansetiltak, arrangere temasamlinger samt å følge med på kompetansebehov. Andelen som oppgir strategisk bruk av barnehagebaserte kompetansetiltak er klart høyest blant kommuner med høy andel private barnehager. Samlinger og konferanser den foretrukne arenaen for veiledning og informasjonsdeling, i tillegg til at mange ønsker å bruke nettverk og erfaringsdeling.

4. VETUVA

Vetuva er et forskningsmagasin med barnehageansatte som målgruppe. Magasinet er utgitt årlig siden 2014. Magasinet baserer seg på skandinavisk forskning og formidler ny kunnskap om barnehager. Spørsmål om Vetuva ble også stilt til barnehagestyrerne i Spørsmål til Barnehage-Norge i 2014. Utdanningsdirektoratet er interessert i å få kunnskap om dagens barnehagestyreres kjennskap til og bruk av magasinet Vetuva, samt å sammenligne disse funnene med dataene fra 2014.

Spørsmål om Vetuva er rettet til utvalget av **barnehagestyrere**.

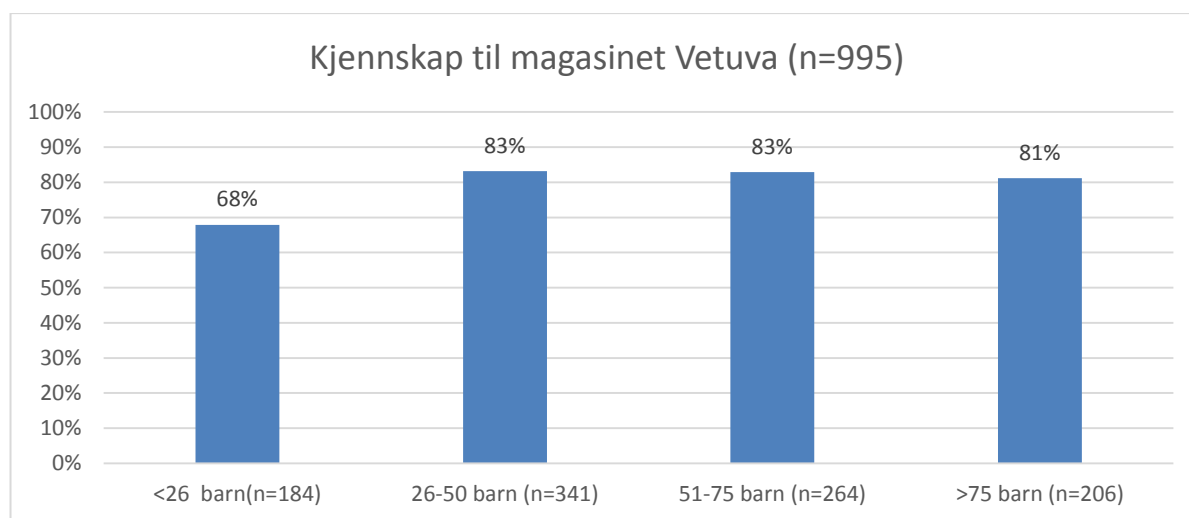
Siden utgivelsen i 2014 har andelen barnehagestyrere som kjenner til magasinet økt fra 55 til 80 prosent. Kjennskapen til magasinet er størst blant kommunale barnehagestyrere, og forskjellen mellom styrere i private (76 prosent) og kommunale barnehager (84 prosent) er signifikant ($p < 0.01$).

Tabell 4-1. Barnehagestyreres kjennskap til magasinet Vetuva, 2014 og 2017. Prosent.

	Ja	Nei
2014 (n=1092)		
Familiebarnehager ¹⁶	34.2	65.8
Privat	52.5	47.5
Kommunal	59.3	40.7
Total	54.6	45.4
2017 (n= 995)		
Privat	75.8	24.2
Kommunal	83.8	16.2
Total	79.9	20.1

Figuren under viser andelen styrere som har kjennskap til Vetuva kategorisert etter barnehagestørrelse (antall barn). Det er signifikant lavere kjennskap til Vetuva i små barnehager (under 26 barn) og de øvrige barnehagene.

¹⁶ Familiebarnehager har ikke vært med i rapporteringene Spørsmål til Barnehage-Norge siden 2015 og er heller ikke med i årets rapportering.

Figur 4-1. Barnehagestyrernes kjennskap til Vetuva etter antall barn i barnehagen. Prosent.

I alt er det 795 barnehagestyrere som har oppgitt at de har kjennskap til Vetuva. Tabell 4-2 oppsummerer deres svar på spørsmål om hvordan de fikk kjennskap til magasinet. Andelen barnehagestyrere som ble kjent med magasinet gjennom at barnehagen fikk tilsendt et eksemplar har økt fra 2014-2017, og er nå 95 prosent. Dette kan skyldes at stadig flere barnehager faktisk har fått tilsendt bladet i løpet av disse årene, men det kan også være en naturlig følge av at bladet nå har eksistert i tre år.

Tabell 4-2. Hvordan barnehagestyrere fikk kjennskap til Vetuva. 2014- og 2017. Prosent.

	Barnehagen har fått tilsendt Vetuva	Via Utdanningsdirektoratets nettsider	Via sosiale medier	Fått informasjon fra barnehageeier	Har hørt om det fra kolleger	Annet	Total
2014	88.3	16.3	-	3.6	3.8	4.8	100 (583)
2017	94.7	28.7	3.7	3.4	3.3	2.7	100 (792)

Nærmere 30 prosent av barnehagestyrerne opplyser i 2017 at de har fått kjennskap til Vetuva gjennom Udir.no, og dette er nesten en dobling siden 2014. En måte å forstå dette på kan være en generell økning av bruken av Utdanningsdirektoratet sine nettsider de senere årene. Det er svært få, og færre enn i 2014, som oppgir at de kjenner Vetuva via barnehageeier, fra kollegaer eller gjennom andre aktører. Under fire prosent kjenner til Vetuva gjennom sosiale medier.

Barnehagestyrerne som har kjennskap til Vetuva er også bedt om å spesifisere hvordan de har gjort magasinet kjent i personalgruppen. Tabell 4-3 gjengir svar på dette både fra 2014 og 2017-spørningen. Den vanligste måten å gjøre personalet kjent med Vetuva på er fortsatt å gjøre det tilgjengelig på personalrommet. 16 prosent av styrerne har informert de ansatte om den digitale utgaven av Vetuva, noe som ikke var et svaralternativ i 2014. Videre har det blitt mer vanlig å dele artikler fra Vetuva via sosiale medier eller epost, selv om det fortsatt bare er 12 prosent av

styrerne i utvalget som benytter seg av dette. Flere har også skrevet ut eller kopiert opp hele eller deler av magasinet i 2017 enn i 2014 (henholdsvis 14 prosent i 2017 mot 5 prosent i 2014).

Tabell 4-3. Barnehagestyrers svar på hva de har gjort for å gjøre bladet Vetuva kjent i sin personalgruppe. 2014 og 2017. Prosent.

	Familie- barnehage	Kommunal		Privat		Total	
	2014	2014	2017	2014	2017	2014	2017
Vetuva legges på personalrommet	45.5	94.7	93.6	90.7	93.5	91.1	93.6
Vetuva sendes på sirkulasjon (leseliste)	18.2	4.6	3.1	4.2	4.1	5	3.5
Informert ansatte om digital utgave	-	-	14.6	-	17.7	-	16
Delt artikler fra Vetuva via sosiale medier eller epost	13.6	6.2	10.4	5.9	13.6	6.4	11.9
Hele/deler av magasinet har blitt skrevet ut/kopiert opp	0	5.3	14.6	5.5	12.5	5.2	13.6
Ingenting	-	.	1.4	-	3	-	2.1
Annet	-	.	4.5	-	5.2	-	4.8
Total	100 (22)	100 (304)	100 (424)	100 (236)	100 (368)	100 (562)	100 (792)

Styrerne som kjenner til Vetuva er bedt om å gi sin vurdering av en rekke påstander om magasinet. Tabell 4-4 gjengir gjennomsnittvurderingene fra de to årene 2014 og 2017. I 2014 var det stor enighet blant styrerne om at artiklene i magasinet er relevante/lærerike, at det er nyttig for alle som jobber i barnehage, samt at man ønsker flere eksemplarer av Vetuva. Størst usikkerhet, forstått som andelen «vet ikke»-svar, var det om magasinet bidrar til å øke statusen for barnehagen som arbeidsplass, og om Vetuva har bidratt til å påvirke den pedagogiske praksisen.

I årets spørring er det færre som ønsker seg flere eksemplarer, samtidig er andelen som svarer verken eller på dette spørsmålet høyere enn andelen som svarte «vet ikke» i 2014. Det ser dermed ut til at barnehagestyrerne opplever at de har bedre tilgang på magasinet i 2017. Det er fortsatt stor enighet om at artiklene er relevante og lærerike, og barnehagestyrerne har styrket sin oppfatning om at magasinets innhold er nyttig for dem som jobber i barnehagen.

Styrere i private barnehager er i gjennomsnitt mer enig i at Vetuva er nyttig for alle som jobber i barnehagen, og at artiklene i magasinet er nyttige ($p > 0.1$). Utover dette er det små forskjeller mellom private og kommunale barnehager.

Tabell 4-4. Barnehagestyreres synspunkter på påstander om Vetuva. Gjennomsnittscore i 2014 og 2017.

	2014		2017	
	Score	Vet ikke	Score	Verken eller** *
Vi ville hatt flere eksemplarer av Vetuva enn de vi får tilsendt	3.43	15.9 %	2.9	21.3 %
Artiklene i Vetuva er relevante og lærerike	3.7	11.7 %	3.7	7.2 %
Artiklene og dialogkortene oppleves som inspirerende for personalet i vår barnehage	*		3.4	34.7 %
Vetuva er nyttig for alle som jobber i barnehagen	2.46	11.5 %	3.6	10.3 %
Vetuva er mest nyttig for styrerne	1.91	12.4 %	1.9	26.6 %
Vetuva har bidratt til økt bevissthet rundt barnehagens pedagogiske praksis**	2.16	38.2 %	3.1	46.9 %
Vetuva bidrar til øke statusen for barnehagen som arbeidsplass gjennom å formidle kvalitetssikret forskning	2.76	42.9 %	3.3	42.9 %
Jeg foretrekker den digitale versjonen av Vetuva	*		1.8	88.6 %

* Spørsmålet ble ikke stilt i 2014.

** Noe annen ordlyd i 2014: Vetuva har påvirket den pedagogiske praksisen i vår barnehage

*** I 2014 ble kategorien «vet ikke» brukt, mens i 2017 ble ordlyden Verken enig eller uenig benyttet i spørsmålsformuleringen. Respondentenes svar i de to respektive årene er sammenliknet, og tabellen gjengir gjennomsnittsverdiene av vurderingene på de to årene på en skala fra helt uenig=1 til helt enig=4. Kategoriene «vet ikke» og «verken/eller» er skilt ut i egen kolonne

Styrerne selv vurderer nytteverdien av Vetuva som like god i 2017 som i 2014, men en større andel styrere stiller seg nøytral til denne påstanden i 2017. Til påstandene om Vetuvas rolle i å øke henholdsvis bevisstheten rundt pedagogisk praksis og barnehagenes status som arbeidsplass, er det større enighet i 2017 enn i 2014. Samtidig er det også i 2017 størst usikkerhet knyttet til disse vurderingene, fordi et stort antall svarer at de verken er enige eller uenige i påstandene.

To nye påstander ble lagt til i årets spørring. Få foretrekker den digitale versjonen av magasinet, og nærmere 90 prosent av styrerne har svart at de verken er enig eller uenig i påstanden. Dette kan indikere at den digitale versjonen av Vetuva er lite kjent blant barnehagestyrerne, eller at papirutgaven er så lett tilgjengelig at det ikke er behov for den digitale utgaven. Derimot er det større enighet om at artikler og digitalkort fra Vetuva oppleves som inspirerende for personalet. 35 prosent svarer at de verken er enig eller uenig i påstanden.

Tabell 4-5. Barnehagestyrers svar på hvordan Vetuva brukes i personalgruppen. Flere svar mulig. Prosent.

	Kommunal (n=416)	Privat (n=365)	Totalt (n=781)
Artikler leses individuelt av de ansatte	71.2	74.2	72.6
Artikler brukes som tema på møter	39.8	41	40.3
Artikler blir henvist til i dialog med foreldre/foresatte	3.1	6.4	4.6
Dialogkortene blir brukt til felles refleksjon på personalmøte	15	15	15
Brukes på andre måter	11.7	12.2	11.9
Vet ikke	13.6	8.6	11.3

I 2014 ble spørsmål om bruken av Vetuva knyttet til de ulike ansatte-gruppene, mens i årets undersøkelse er det spurt om bruken av Vetuva i hele personalgruppen. I 2014 ble Vetuva hovedsakelig brukt ved å lese artiklene, mens noen (31 prosent) oppga å bruke artikler fra Vetuva som tema på personalmøter. Også i 2017 brukes magasinet hovedsakelig gjennom at artikler leses individuelt av de ansatte, noe 73 prosent av styrerne oppgir. 40 prosent svarer at artikler fra magasinet brukes som tema i personalmøter. Andelen styrere i private barnehager som oppgir å bruke artikler fra Vetuva i dialog med foreldre/foresatte er signifikant høyere enn i kommunale barnehager ($p < 0.1$)¹⁷.

Den skandinaviske databasen for barnehageforskning Nordic Base of Early Childhood Education and Care, www.nb-ecec.no, samler forskning som er tilgjengelig for barnehagene. Undersøkelsen i 2014 viste da at svært få barnehagestyrere kjente til eller hadde brukt denne databasen. Spørsmålet om kjennskap til databasen er gjentatt i årets undersøkelse. I 2014 hadde 4 prosent av styrerne brukt databasen, mens 14 prosent kjente til den uten å ha brukt den. I årets undersøkelsen er det 4 prosent som oppgir å ha brukt databasen, mens 17 prosent kjenner til databasen uten å ha brukt den. Altså kun en liten økning i andelen som kjenner til databasen. Det er ikke signifikant forskjell mellom private og kommunale styrere på dette spørsmålet. Det er en større andel barnehagestyrere i store barnehager (> 50 barn) som opplyser at de kjenner/har brukt databasen, men forskjellen er ikke statistisk signifikant.

4.1 Oppsummering Vetuva

Vetuva har blitt mer kjent blant barnehagestyrerne siden 2014, da magasinet var nytt. 80 prosent av de spurte kjenner til magasinet, og det er bedre kjent blant styrere av større barnehager.

I barnehagene blir Vetuva gjort tilgjengelig for de ansatte på personalrommet, og blir brukt gjennom å lese artikler individuelt. Flere oppgir at magasinet er nyttig for hele personalgruppen

¹⁷ Vi har her også tatt hensyn til ulikheter i barnehagens størrelse (antall barn), og ser at barnehagestørrelse i svært liten grad har betydning for hva styrerne oppgir på dette spørsmålet. Andelen private styrer som oppgir å bruke Vetuva i dialog med foreldre er uavhengig av barnehagens størrelse.

nå enn i 2014. Artikkene i Vetuva leses hovedsakelig individuelt av de ansatte, men brukes også i temamøter.

Det er fortsatt slik at svært få barnehagestyrere kjenner til den skandinaviske databasen Nordic Base of Early Childhood, og enda færre oppgir å kjenne til og ha brukt databasen.

5. MAT OG MÅLTIDER

I forbindelse med arbeidet med nasjonal handlingsplan for bedre kosthold (2017-2021) ønsket Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet en oppfølging av to tidligere undersøkelser om dette temaet.¹⁸ Enkelte av spørsmålene er inkludert i årets Spørsmål til Barnehage-Norge,¹⁹ og resultatene er rapportert i dette kapitlet. Ny rammeplan for barnehagen legger føringer for arbeidet med mat og måltid i barnehagene, og spørsmålene fokuserer på hvordan barnehagene følger retningslinjene for mat og måltider i barnehagen og hvilket mattilbud barnehagene har.

Spørsmålene under temaet Mat og måltider er rettet til utvalget av **barnehagestyrere**.

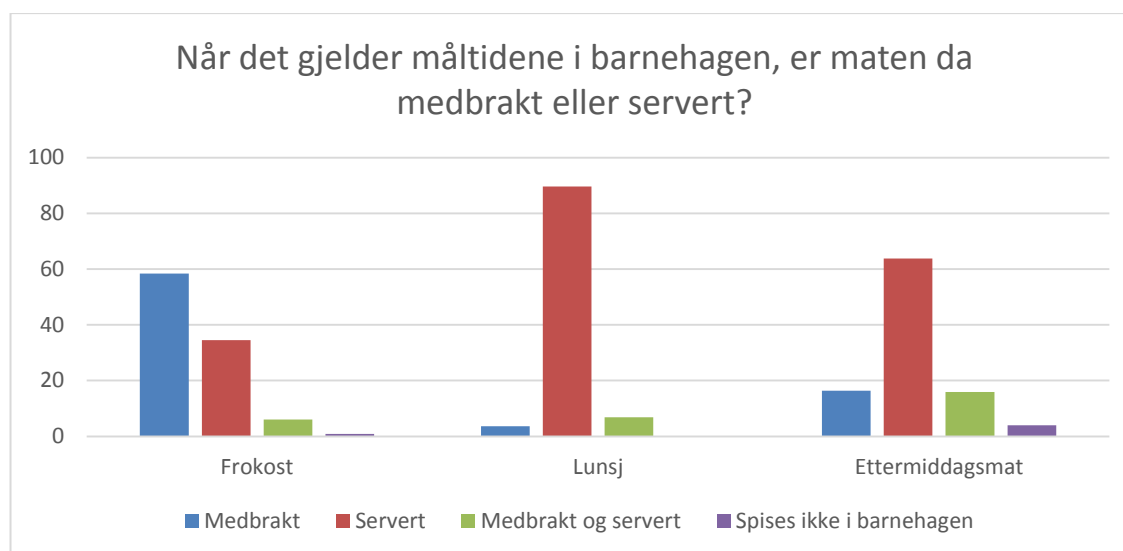
Barnehagestyrerne er bedt om å oppgi om barnas mat er medbrakt eller servert for de tre hovedmåltidene (frokost, lunsj og ettermiddagsmat) i løpet av barnehagedagen. Resultatene er presentert i Figur 5-1. Nesten 60 prosent av styrerne oppgir at frokost i barnehagen er medbrakt. 90 prosent opplyser at lunsj blir servert i barnehagen. 64 prosent opplyser at ettermiddagsmaten serveres i barnehagen.

Det er signifikant forskjeller mellom private og kommunale barnehager på dette punktet.²⁰ 70 prosent av styrere i kommunale barnehager opplyser at frokost er medbrakt, mens kun 24 prosent opplyser at måltidet servert i barnehagen. Blant styrere i private barnehager opplyser halvparten av styrerne at frokost er medbrakt, mens 46 prosent opplyser at denne serveres i barnehagen. Forskjellen er signifikant ($p < 0.001$).

¹⁸ Henholdsvis 'Mat og måltider i barnehagen – en spørreundersøkelse blant styrere og pedagogiske ledere' fra 2005 og 'Måltider, fysisk aktivitet og miljørettet helsevern i barnehagen – en undersøkelse blant styrere og pedagogiske ledere fra 2011'.

¹⁹ Spørringen som går ut til utdanningssektoren høsten 2017 (Spørring til Skole-Norge) omfatter også spørsmål om mat og måltider.

²⁰ Tall for private og kommunale er gjengitt i Figur 1 – 3 i vedlegg 5.

Figur 5-1. Barnehagestyrers svar på om måltider i barnehagen er medbrakt eller servert. Prosent.

Forskjellen er mindre, men fortsatt signifikant når det gjelder servering av lunsj. Her oppgir 87 prosent av styrerne i kommunale og 92 prosent av styrerne i private barnehager at barna får servert måltidet i barnehagen ($p < 0.1$).

Praksisen ved ettermiddagsmat varierer noe mer mellom private og kommunale barnehager. Her er det blant annet en høyere andel totalt som svarer enten at måltidet er medbrakt og servert, eller at måltidet ikke inntas i barnehagen. Forskjellen mellom styrer i private og kommunale barnehager er signifikant ($p < 0.001$). 55 prosent av styrerne i kommunale barnehager mot 73 prosent i private barnehager oppgir at ettermiddagsmaten blir servert i barnehagen. For private barnehager er andelen som oppgir å servere barna måltider (frokost, lunsj eller ettermiddagsmat) stigende med antall barn i barnehagen (Tabell 5-1). Denne sammenhengen ser vi ikke hos de kommunale barnehagene²¹.

²¹ Variasjonen i andelen som oppgir at måltidene er medbrakt eller servert er undersøkt i forhold til barnehagenes størrelse. Regresjonsanalyser viser at det er en tendens til at større barnehager i større grad tilbyr mat til barna ved de ulike måltidene, men denne sammenhengen ser ut til å være betinget av eierskap. Analysen viser altså at større barnehager oftere servere måltider (både frokost, lunsj og ettermiddagsmåltid) til barna, men at dette først og fremst gjelder private barnehager.

Tabell 5-1. Andel barnehager som serverer mat til ulike måltider fordelt på private og kommunale barnehager. I prosent. (n=977)

Andel barnehager som serverer mat til ulike måltider						
	Frokost		Lunsj		Ettermiddagsmat	
	Privat	Kommunal	Privat	Kommunal	Privat	Kommunal
<25 barn	34.9	23.3	87.2	89	66.9	56.2
26 - 50 barn	46.3	21.2	90.7	86.5	69.8	51.7
51 - 75 barn	47.6	25.0	92.8	83.8	78.6	52.2
>75 barn	65.5	25.0	97.6	92.2	80	60.3

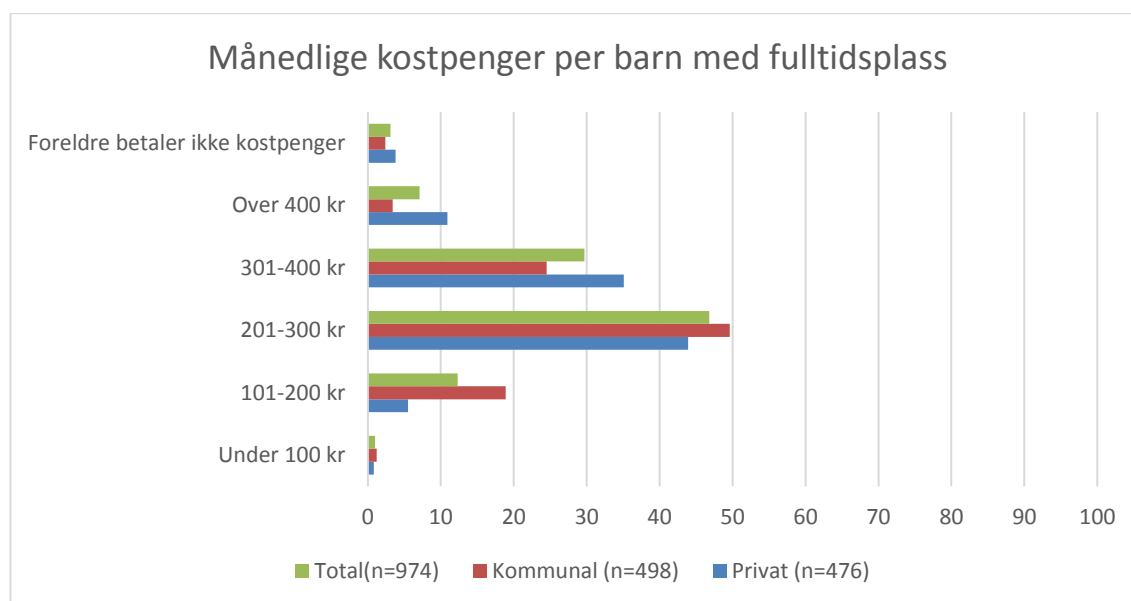
89 prosent av styrerne i private barnehager og 82 prosent av de kommunale oppgir at arbeidet med mat og måltider er forankret i barnehagens årsplan²². Forskjellen mellom private og kommunale er signifikant ($p < 0.01$). Mer enn 70 prosent av styrerne oppgir at mat og måltider i stor eller svært stor grad brukes som pedagogisk virkemiddel. Det er kun små forskjeller på svarene fra private og kommunale barnehagestyrere. Svarene på begge spørsmålene er lagt i vedlegg 5 (tabell 12).

Fiskepålegg, grønnsaker og frukt tilbys ofte i norske barnehager. 73 prosent av alle styrere oppgir at fiskepålegg tilbys enten én eller flere ganger per dag. Grønnsaker tilbys daglig til barna i 75 prosent av barnehagene og 95 prosent av barnehagene tilbyr frukt én eller flere ganger per dag. En samlet oversikt over styrernes svar på spørsmålene om tilbud av ulike matvarer er gjengitt i vedlegg 5 (Tabell 13). Analyse av data viser at grønnsaker tilbys i større grad i de private barnehagene (forskjellen er på 10 prosentpoeng og er statistisk signifikant ($p < 0.01$)).

I Figur 5-2 presenteres barnehagestyrernes svar på spørsmål om hvor mye foreldre betaler i månedlige kostpenger per barn med hel barnehageplass. Like under halvparten av alle styrerne oppgir at kostpengene ligger på mellom 200 og 300 kroner per måned. Andelen styrere i private barnehager som oppgir høyere kostpenger (fra 300 og oppover) er signifikant høyere enn andelen kommunale styrere som oppgir det samme (45 prosent for private og 30 prosent for kommunale styrere).²³ Særlig markant er forskjellen når man ser på gruppen som oppgir kostpenger over 400, hvor andelen private ligger over 10 prosent, mens andelen kommunale er under 5 prosent.

²² Tabell 11 i vedlegg 5.

²³ $p < 0.001$

Figur 5-2. Barnehagestyrers svar på hvor mye foreldre betaler månedlig i kostpenger per barn med hel plass i barnehagen. Prosent.

Helsedirektoratet har anbefalt at de ansatte i barnehagen tar aktivt del i måltidet og spiser sammen med barna, noe barnehagene ser ut til følge opp i stor grad. Hele 97 prosent av alle barnehagestyrere oppgir at personalet i barnehagen sitter ved bordet og spiser sammen med barna (Tabell 5-2). Det er signifikante forskjeller mellom private og kommunale barnehager når det kommer til hva personalet spiser mens de sitter sammen med barna. Mens personalet i 86 prosent av de private barnehager spiser det samme som barna, er tallet for de kommunale barnehagene 68 prosent ($p < 0.001$). I de kommunale barnehagene spise altså personalet i større grad annen mat enn den barna spiser.

Tabell 5-2. Barnehagestyrers svar på mest vanlig praksis for personalet ved spisesituasjon i barnehagen. Prosent.

	Kommunal (n=498)	Privat (n=476)	Total (n=974)
Sitter ikke ved bordet sammen med barna	4.4	3.4	3.9
Sitter ved bordet og spiser sammen med barna	96.2	97.1	96.6
Spiser den samme maten som barna	67.7	86.3	76.8
Spiser annen mat enn barna	31.7	13.2	22.7

5.1 Oppsummering mat og måltider

Barnehagene følger i stor grad anbefalingene vedrørende mat og måltider. Lunsj er det måltidet flest barnehager serverer, og servert lunsj er praksis både i kommunale og private barnehager. Private barnehager serverer i større grad frokost og ettermiddagsmat enn kommunale barnehager. I nesten alle barnehagene er det mest vanlig å sitte ved bordet og spise sammen med barna, men det er forskjeller mellom barnehagene om de ansatte spiser den samme maten

som barna. Nær 9 av 10 av de ansatte i de private barnehagene spiser den samme maten som barna. 7 av 10 av de kommunale ansatte spiser den samme maten som barna i barnehagen.

Mat og måltider har en sentral plass i det faglige arbeidet i barnehagen, og er forankret i årsplanen i de aller fleste barnehagene.

Fiskepålegg, grønnsaker og frukt tilbys daglig i de fleste barnehagene. Tre av fire styrere oppgir at fiskepålegg tilbys enten én eller flere ganger per dag. Tre av fire styrere oppgir også at grønnsaker tilbys daglig til barna. Analyse av data viser at grønnsaker tilbys i større grad i de private barnehagene. Hele 95 prosent av alle styrerne oppgir at frukt blir tilbudt én eller flere ganger per dag.

I halvparten av barnehagene betaler foreldrene månedlig mellom 200 og 300 kroner i kostpenger per barn med hel barnehageplass. Det er noen forskjeller i nivået på kostpenger mellom private og kommunale barnehager. Flere av de private barnehagene har høye kostpriser, mens flest barnehager med lave kostpriser er kommunale barnehager.

6. FYSISK MILJØ

Det fysiske miljøet i barnehagen antas å ha betydning for kvaliteten, men på dette området finnes det svært få oppdaterte undersøkelser og lite forskning. Spørsmålene i årets barnehageundersøkelse er stilt med tanke på et fremtidig arbeid med miljørettet forskrift om helsevern i barnehage og skole. Spørsmålene om forhold knyttet til det fysiske miljøet i barnehagene er gjentakninger av spørsmål stilt i NOVA-rapport 1/13 og Spørsmål til Barnehage-Norge 2014.

Spørsmål om fysisk miljø er rettet til **barnehagestyrere** og **barnehageeiere**.

6.1 Barnehagestyrere og fysisk miljø

Styrerne er bedt om å ta stilling til fire påstander om barnehagens fysiske miljø. Tabell 6-1 viser barnehagestyrernes vurdering av barnehagens fysiske miljø i 2017 og 2014.

Tabell 6-1. Barnehagestyrernes vurdering av barnehagens fysiske miljø – 2014 og 2017. Gjennomsnittlig vurdering*.

	Gjennomsnitt 2014	Gjennomsnitt 2017
<i>Barnehagens fysiske utemiljø er god tilrettelagt for alle barn og aldersgrupper</i>		
Kommunal	3.3	3.4
Privat	3.5	3.5
Total	3.3	3.5
<i>Barnehagens fysiske innemiljø er godt tilrettelagt for alle barn og aldersgrupper</i>		
Kommunal	3.1	3.3
Privat	3.4	3.5
Total	3.3	3.4
<i>Barnehagens materielle standard er tilfredsstillende</i>		
Kommunal	2.9	3.1
Privat	3.5	3.5
Total	3.2	3.3
<i>Barnehagens lokaler er godt egnet til barnehagedrift</i>		
Kommunal	3.2	3.3
Privat	3.5	3.5
Total	3.3	3.4

* Kommunal (n=496). Privat(n=475). Total (n=971). Fysisk miljø er vurdert langs en skala fra 1=Helt uenig til 4=Helt enig. En liten andel styrer (0,2-0,3 prosent) under hver påstand har valgt kategorien «vet ikke».

I 2014 scoret barnehagene gjennomsnittlig godt på alle fire påstander om barnehagens fysiske miljø. Påstand om fysisk utemiljø og hvorvidt lokalene var egnet til barnehagedrift fikk best score, mens barnehagens fysiske innemiljø og hvorvidt barnehagens materielle standard var tilfredsstillende lå marginalt lavere. Årets spørring gir svært sammenfallende resultater som i 2014. Fysisk utemiljø får høyest gjennomsnittlig vurdering med en score på 3.5 i årets undersøkelse, mens barnehagens materielle standard (3.3 i snitt) får lavest score også i årets undersøkelse. Jevnt over ligger den gjennomsnittlige vurderingen marginalt høyere i årets spørring.

I 2014 hadde de kommunale barnehagene gjennomgående lavere score enn familiebarnehager og ordinære private barnehager på alle påstandene, og den største forskjellen var på barnehagens materielle standard. Dette har ikke endret seg, og vi finner de samme tendensene i årets undersøkelse når vi skiller mellom kommunale og private barnehager. På alle fire påstander er det en signifikant forskjell, der vurderingen av barnehagenes fysiske miljø er jevnt over mer positiv i de private barnehagene.

6.2 Barnehageeiere og fysisk miljø

I årets spørring er også barnehageeier bedt om å vurdere fysisk miljø. Resultatene er rapportert i tabell 6-2. Også eierne er i stor grad enige i alle påstandene om barnehagenes fysiske miljø. Forskjellen mellom eiere i private og kommunale barnehager er signifikant på alle de fire påstandene, og private vurderer jevnt over det fysiske miljøet som bedre enn det kommunale eiere gjør.

Tabell 6-2. Barnehageeiers vurdering av barnehagenes fysiske miljø. Gjennomsnitt.

Barnehageeiers vurdering av barnehagenes fysiske miljø. Gjennomsnitt.	
	Gjennomsnitt 2017 *
Barnehagen(e)s fysiske utemiljø er godt tilrettelagt for alle barn og aldersgrupper	
Kommunal	3.3
Privat	3.6
Total	3.6
Barnehagen(e)s fysiske innemiljø er godt tilrettelagt for alle barn og aldersgrupper	
Kommunal	3.3
Privat	3.6
Total	3.5
Barnehagen(e)s materielle standard er tilfredsstillende	
Kommunal	3.2
Privat	3.6
Total	3.5
Barnehagen(e)s lokaler er godt egnet til barnehagedrift	
Kommunal	3.3
Privat	3.6
Total	3.5

* Kommunal (n=83). Privat(n=278). Total (n=357). Fysisk miljø er vurdert langs en skala fra 1=Helt uenig til 4=Helt enig. 1,2 prosent kommunale eiere og 0-0,3 prosent private eier har valgt kategorien «vet ikke».

6.3 Oppsummering fysisk miljø

Vurderingene av barnehagenes fysiske miljø er gjennomgående svært gode. Årets spørring både bekrefter og forsterker funnene fra 2014. Fysisk utemiljø vurderes som marginalt bedre enn de tre øvrige områdene. Jevnt over vurderes fysisk miljø som bedre av private enn kommunale aktører, og dette gjelder både for barnehagestyrere og barnehageeiere.

7. BEREDSKAP OG FOREBYGGING AV ALVORLIGE BARNEHAGEHENDELSER

Kunnskapsdepartementet ønsket at tidligere spøringer fra 2015 og 2016 skulle følges opp for å få kunnskap om hvordan arbeidet med forebygging av alvorlige hendelser har utviklet seg i kommunene og i barnehagene. Barnehager har både plikt til og ansvar for å forebygge uønskede alvorlige hendelser og for å sikre at alle er trygge i barnehagen. Beredskap betyr å være forberedt på å møte kritiske situasjoner, og beredskapsarbeidet skal ivareta både forebygging, begrensnig og håndtering. Svarene skal gi informasjon om tilstanden rundt beredskap i barnehagesektoren og eventuelle tiltak for å bedre den.

Spørsmål om beredskap og forebygging av alvorlige barnehagehendelser er rettet til **barnehagestyrere og barnehagemyndighet.**

7.1 Barnehagestyrere og beredskapsarbeid

91 prosent av styrerne svarer at barnehagen har utarbeidet eller forbedret sine beredskapsplaner for alvorlige hendelser de siste tre årene, og det er ingen forskjell etter eierskap. I fjorårets undersøkelse svarte 92 prosent av barnehagestyrerne det samme, uavhengig av eierskap. I 2015 var antallet 83 prosent. Ser vi på svarene fra alle tre årene, har barnehagens størrelse, eller hvorvidt den er privat eller kommunal, liten betydning for hvordan dette spørsmålet besvares.

Tabell 7-1. Gjennomføring av siste beredskapsøvelse i barnehagen, resultater fra 2015, 2016 og 2017. Prosent.

	2015			2016			2017		
	Kommunal	Privat	Totalt	Kommunal	Privat	Totalt	Kommunal	Privat	Totalt
I løpet av det siste året	13.4	14.7	14	24.4	26.5	25.4	20.5	29.2	24.8
Ett til to år siden	8.6	6.9	7.8	9.7	12.3	10.9	15.9	16.2	16.1
To til tre år siden	2.3	3.3	2.8	4.5	2.2	3.5	5	4.4	4.7
Over tre år siden	9.5	5.9	7.8	8	5.6	6.9	7.9	5.1	6.5
Aldri	56.2	58.1	57.1	42.8	45.2	44	35.9	30.2	33.1
Vet ikke	10	11.1	10.5	10.6	8.2	9.5	15.3	14.1	14.7
Total	100 (441)	100 (89)	100 (830)	100 (311)	100 (268)	100 (579)	100 (492)	100 (478)	100 (970)

Vi har videre spurt styrerne om *når barnehagen sist gjennomførte en beredskapsøvelse*. Her er det stor spredning i svarene som avgis. Resultatene er vist i

Tabell 7-1, og viser tall fra 2015, 2016 og 2017. En fjerdedel av barnehagene har hatt en praktisk beredskapsøvelse de siste 12 månedene, og dette er samme andel som i 2016. En tredjedel

oppgir at de aldri har gjennomført en beredskapsøvelse. Av tabellen ser vi imidlertid at antallet som *aldri har gjennomført en øvelse* har sunket systematisk fra 2015 til i dag, fra nesten 60 prosent i 2015, til om lag 45 prosent i 2016 til 33 prosent i 2017.

88 prosent av barnehagestyrerne i 2017 svarer at både ledelsen og de ansatte deltok på beredskapsøvelsene som ble gjennomført (n=506). De øvrige svarte at bare ledelsen deltok. Dette samsvarer også med tallene fra 2016 hvor 84 prosent svarte at ledelse og ansatte deltok. 93 prosent av private barnehagestyrere svarer at både ledelse og ansatte deltok, mens 83 prosent av de kommunale styrerne svarte det samme.

Tabell 7-2 viser at over 90 prosent av barnehagestyrerne bekrefter at det er gjort risikovurderinger knyttet til alvorlige hendelser og risikovurderinger for å forebygge ulykker i barnehagen de siste to årene. Dette er tilsvarende de resultatene Spørsmål til Barnehage-Norge fikk i 2015 og i 2016 (Haugseth, Haugum, & Nilsen, 2015; Naper et al., 2017).

Ulike former for kontakt og direkte samarbeid med politiet er ikke like utbredt, og resultatene antyder at omfanget av samarbeid med politiet har sunket noe fra 2016 til 2017: I 2017 oppgir 29 prosent (42 prosent i 2016) å ha hatt møte med politiet de siste to årene for å drøfte eller få informasjon om beredskap knyttet til alvorlige hendelser. I 2015 var tilsvarende tall 17 prosent. I 2017 har 13 prosent planlagt et slikt møte med politiet (19 prosent i 2016). Kun 11 prosent oppgir at de har en fast kontaktperson i politiet. Dette er en sterk nedgang fra 2016 og 2015 hvor tallene var henholdsvis 28 og 16 prosent. Samtidig opplyser 39 prosent å være tilfreds med barnehagens samarbeid med politiet. Dette tallet lå på 50 prosent i fjorårets undersøkelse, og 37 prosent i 2015. 1 av 3 barnehager svarer «vet ikke» på spørsmålet om de ser på samarbeidet med politiet som tilfredsstillende, mens det i 2016 var 1 av 4 barnehager som svarte det samme. Samlet kan dette tyde på at kontakten og samarbeidet mellom barnehagene og politiet er redusert i omfang fra 2016 til 2017.

Tabell 7-2. Barnehagestyres svar på spørsmål om barnehagens arbeid med beredskap. Prosent.

	Ja	Nei	Vet ikke	Total
Gjort risikovurderinger for å forebygge alvorlige hendelser i barnehagen de siste to årene?	90.7	7.3	2.1	100
Gjort risikovurderinger for å forebygge ulykker i barnehagen de siste to årene?	94.5	3.9	1.6	100
Hatt møte med politiet de siste to årene for å drøfte eller få informasjon om beredskap mot alvorlige hendelser?	28.6	68.4	3	100
Planlagt et slikt møte med politiet?	13	81.4	5.6	100
Et tilfredsstillende samarbeid med politiet?	38.9	28.7	32.4	100
En fast kontaktperson i politiet?	11.4	76.2	12.4	100
Kjennskap til veiledningen på www.udir.no/beredskap om beredskap mot alvorlige hendelser?	61.8	33.1	5.1	100

62 prosent av respondentene sier at de kjenner til veilederen om alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner som ligger på Utdanningsdirektoratets hjemmesider. I 2016 oppgav 70 prosent av styrerne det samme. Av de som kjenner til veilederen opplyser 71 prosent at de er enten svært fornøyd eller fornøyd med informasjonen, noe som er på samme nivå som i fjorårets undersøkelse.

7.2 Barnehagemyndighet og beredskapsarbeid

I undersøkelsen av barnehagemyndighetens beredskapsarbeid er det spurt om barnehagens rolle med tanke på kommunens ROS-analyse²⁴ og barnehagens deltakelse i øvelser. Spørsmålene er som for barnehagestyrene en gjentakelse fra tidligere år.

Tabell 7-3 viser at over halvparten av barnehagemyndighetene oppgir at kommunens ROS-analyse inneholder planer for alvorlige hendelser i alle barnehagene som ligger i kommunen. En av fem oppgir at kommunen har tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehagen, men ikke som en del av ROS-analysen. I sju prosent av kommunene har de en ROS-analyse, men alvorlige hendelser i barnehagene er ikke en del av denne. I 2016 fant vi at 46 prosent av kommunene hadde risiko- og sårbarhetsanalyser som omfattet alvorlige hendelser i barnehager, og 27 prosent oppgav den gangen at de har tatt høyde for slike hendelser uten at de er en del av ROS-analysen.

²⁴ Analyse av risiko og sårbarhet.

Tabell 7-3. Barnehagemyndigheters svar på om kommunen har tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehager i sin risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS). Prosent

	2016	2017
Ja, det foreligger planer for alle barnehager i ROS-analysen	46.3	54
Ja, men ikke som en del av ROS-analysen	27.1	20.5
Nei, kommunen har ikke en ROS-analyse	2.1	3
Nei, men kommunen har en ROS-analyse	10.1	6.8
Vet ikke	10.1	8.4
Annet	4.3	7.2
Total	100 (188)	100 (263)

På dette spørsmålet kunne barnehagemyndighetene utdype svaret i en tekstboks. Flere skriver at de er i gang med arbeidet med å utarbeide en plan for ROS, eller at det er behov for en oppdatering. Andre nevner at kommunen har enten kun private, eller en stor andel private barnehager, men at disse blir oppfordret til å forebygge uønskede hendelser. Noen kommuner nevner beredskapsstrategier, eller at andre systemer enn ROS brukes.

Barnehagemyndigheten ble også spurt om kommunen har gjennomført øvelser for alvorlige hendelser i samarbeid med en eller flere barnehager i løpet av de siste tre årene. Tabell 7-4 viser resultatene. Her svarer 12 prosent at de har kjørt fullskalaøvelser, mens 41 prosent svarer at de har gjennomført skrivebordøvelser. 38 prosent oppgir at de har hatt øvelse for krisestab, mens 27 prosent oppgir at de har hatt øvelse for andre ansatte. Disse tallene samsvarer i stor grad med resultatene fra 2016.

Tabell 7-4. Barnehagemyndigheters svar på om kommunen sammen med en eller flere barnehager har gjennomført øvelser for alvorlige hendelser i løpet av de siste tre år. Prosent.

	Ja	Nei	Vet ikke
Fullskalaøvelser	11.8	73.8	14.4
Skrivebordøvelser	40.7	45.2	14.1
Øvelse for krisestab	38	43.7	18.3
Øvelse for andre ansatte	26.6	48.7	24.7

(n=263)

7.3 Oppsummering beredskapsarbeid

En av fire barnehager har gjennomført en praktisk beredskapsøvelse i barnehagen de siste 12 månedene, noe som er likt resultatet fra undersøkelsen i 2016 (Naper et al., 2017). Antallet barnehager som aldri har gjennomført en beredskapsøvelse har sunket systematisk fra 2015 fram til i dag. I de aller fleste barnehagene deltar både ledelse og ansatte på beredskapsøvelsen.

Over ni av ti barnehagestyrere har i løpet av de to siste årene gjort risikovurderinger knyttet til alvorlige hendelser og forebygging av ulykker i barnehagen. Et annet funn er at omfanget av barnehagenes kontakt og direkte samarbeid med politiet har sunket merkbart fra 2016 til 2017.

Litt over halvparten av barnehagemyndighetene oppgir at kommunen har tatt høyde for alvorlige hendelser i sin ROS-analyse, og at analysen inkluderer planer for alle barnehager i kommunen. De siste tre årene har barnehagemyndigheten i hovedsak gjennomført skrivebordøvelser og øvelser for krisestab. 12 prosent har gjennomført fullskalaøvelser med én eller flere barnehager.

8. PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ

Utdanningsdirektoratet har fått i oppdrag av Kunnskapsdepartementet å lede arbeidsgruppen for Partnerskap mot mobbing. Partnerskapet skal avgi en årlig statusrapport, med indikatorer for måloppnåelse. Datagrunnlag fra Spørsmål fra Barnehage-Norge vil være viktig i utformingen av statusrapporten. Spørsmålene er også relevante for evalueringen av kompetansetilbudet Inkluderende barnehage og skolemiljø. I tillegg konkretiserer den nye rammeplanen personalets oppgaver og plikter til å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelses, noe som gjør temaet aktuelt.

Utdanningsdirektoratet ønsker gjennom spørsmålene i Psykososialt barnehagemiljø å kartlegge i hvilken grad barnehagestyrere og kommuner opplever at de har tilstrekkelig kompetanse på dette feltet. I tillegg er det ønskelig med mer kunnskap om nødvendige tverrfaglige samarbeid som skal ivareta den nye rammeplanens føringer knyttet til personalets arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelses.

Spørsmål om psykososialt barnehagemiljø er rettet til utvalget av **barnehagestyrere** og **barnehageeiere**.

8.1 Barnehagestyrere og psykososialt barnehagemiljø

Barnehagestyrerne er bedt om å vurdere ulike utsagn vedrørende barnehagens arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelses. Resultatene er oppsummert i Tabell 8-1.

Tabell 8-1. *Barnehagestyreres vurderinger av barnehagens psykososiale barnehagemiljø. Prosentvise svar og gjennomsnittvurdering.*

	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Total	Gjennomsnitt
Jeg opplever at de ansatte i min barnehage har tilstrekkelig kompetanse på dette området							
Kommunal	3.1	16	61.3	17.7	1.9	100	2.9
Privat	3.2	17.8	63.4	14.8	0.9	100	2.9
Total	3.1	16.9	62.3	16.3	1.4	100	3.0
Jeg opplever at de ansatte i min barnehage har rutiner for arbeidet med å håndtere, stoppe og følge opp mobbing							
Kommunal	0.4	2.5	31.9	53.3	11.9	100	3.7
Privat	0.9	1.3	27.8	57.2	12.8	100	3.8
Total	0.6	1.9	29.9	55.2	12.4	100	3.8
Jeg opplever at de ansatte i min barnehage har etablert et godt samarbeid og nettverk med andre lokale enheter og tjenester for dette arbeidet							
Kommunal	3.7	14.6	42.2	30.7	8.8	100	3.3
Privat	5.6	18	39.2	28.7	8.6	100	3.2
Total	4.6	16.3	40.7	29.7	8.7	100	3.2

n: Kommunal=486, privat=467, total=953. Vurderingene er gitt langs en skala fra i svært liten grad (1) til i svært stor grad (5).

Det er kun små forskjeller på hvordan private og kommunale barnehagestyrere rangerer de ulike påstandene. Spredningen er jevnt over noe større blant de kommunale barnehagestyrerne, men ingen av forskjellene mellom kommunal og private eier er signifikante. 18 prosent av styrerne opplever i stor eller svært stor grad at kompetansen er tilstrekkelig. 68 prosent opplever i stor eller svært stor grad at barnehagen har rutiner for å oppdage, forebygge og stoppe mobbing, mens 38 prosent opplever i stor eller svært stor grad at barnehagen har etablert et godt samarbeid og nettverk eksternt.

8.2 Barnehageeiere og psykososialt barnehagemiljø

Barnehageeiere er også bedt om å vurdere ulike utsagn vedrørende barnehagens arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser. Resultatene er vist i Tabell 8-2. 28 prosent av eierne mener personalet i barnehagene i stor eller svært stor grad har behov for mer kompetanse om psykososialt barnehagemiljø. Styrerne har fått en litt annen spørsmålsformulering på dette punktet, og resultatene viser at om lag 20 prosent av styrerne opplever i liten eller svært liten grad at de ansatte har tilstrekkelig kompetanse på dette området. Flere kommunale (36 prosent) enn private (25 prosent) eiere uttrykker dette behovet, og denne forskjellen er statistisk signifikant ($p < 0.01$).

68 prosent av barnehageeierne mener ansatte i barnehagene i stor eller svært stor grad har rutiner for å oppdage, forebygge og stoppe mobbing (tabell 8-2). Dette samsvarer godt med styrernes vurdering, der 68 prosent svarer det samme (tabell 8-1). Private eiere er mer trygge på at barnehagene har disse rutinenene enn kommunale eiere (forskjellen er signifikant, $p < 0.01$).

Tabell 8-2. Barnehageeiers vurdering av psykososialt barnehagemiljø. Prosentvise svar og gjennomsnittvurdering.

	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Total	Gjennomsnitt
Jeg opplever at de ansatte i min(e) barnehager har behov for kompetanse på dette området							
Kommunal	0	4.5	59.1	29.6	6.8	100	3.4
Privat	3.9	12.8	58.2	21.9	3.2	100	3.1
Total	2.9	10.8	58.4	23.8	4.1	100	3.2
Jeg opplever at de ansatte i min(e) barnehager har rutiner for arbeidet med å håndtere, stoppe og følge opp mobbing							
Kommunal	0	2.3	40.9	42.1	14.8	100	3.7
Privat	1.1	1.4	23.1	47.5	26.9	100	3.9
Total	0.9	1.6	27.3	46.2	24.1	100	3.9
Jeg opplever at de ansatte i min(e) barnehager har etablert et godt samarbeid og nettverk med andre lokale enheter og tjenester for dette arbeidet							
Kommunal	1.1	11.4	32.9	39.8	14.8	100	3.6
Privat	5.7	10.3	31.9	34	18.1	100	3.5
Total	4.6	10.5	32.2	35.4	17.3	100	3.5

n: Kommunal=88, privat=282, total=370). Vurderingene er gitt langs en skala fra i svært liten grad (1) til i svært stor grad (5).

54 prosent av eierne mener at barnehagen i stor eller svært stor grad har etablert gode samarbeid og nettverk i arbeidet med psykososialt miljø, og her er det små forskjeller etter eierskap. I forrige avsnitt ser vi (tabell 8-1) at kun 38 prosent av barnehagestyrerne svarer det samme. I spørsmålet om samarbeid og nettverk gir eierne dermed en mer positiv vurdering av situasjonen enn styrerne.

Påstanden om samarbeid med andre enheter skiller seg fra de to andre ved at dette i større grad omhandler forhold utenfor barnehagen, nærmere bestemt forhold ved den enkelte kommune eller fylke der barnehagen hører til. Det er i så måte i mindre grad forventet at eierskap skulle ha betydning for svarene. Analyser viser at det er noen fylkesvise variasjoner i hvordan barnehageeierne vurderer samarbeidet med andre lokale enheter og tjenester. Tabell 8-3 presenterer en oversikt over fylkesvise gjennomsnittvurderinger av denne påstanden sammen med et mål på spredningen innad i fylket (kommunevariasjon). Tabellen viser at det er relativt liten variasjon i vurderingen som er avgitt i fylkene Nord-Trøndelag, Telemark og Buskerud, men variasjonene i barnehageeiers vurdering er størst i Sør-Trøndelag, Oppland, Aust-Agder og Møre og Romsdal. Forståelsen er at variasjonene i hvordan eierne av ulike barnehager vurderer samarbeidet med lokale enheter og tjenester skyldes til dels store variasjoner på det lokale plan internt i hvert fylke.

Tabell 8-3. Barnehageeiers vurdering av samarbeid og nettverk med andre lokale enheter og tjenester. Gjennomsnittvurdering.

Barnehageeiers vurdering av samarbeid og nettverk med andre lokale enheter og tjenester				
	Gjennomsnitt	Standardavvik	Antall eiere	VK
Oslo	3.26	0	80	0.0 %
Nord-Trøndelag	3.32	0.27	31	8.1 %
Telemark	3.09	0.26	17	8.4 %
Buskerud	4.14	0.36	49	8.7 %
Nordland	3.12	0.35	54	11.2 %
Vest-Agder	3.26	0.39	22	12.0 %
Troms	3.22	0.41	26	12.7 %
Hedmark	3.32	0.43	33	13.0 %
Hordaland	3.22	0.45	68	14.0 %
Rogaland	3.08	0.45	65	14.6 %
Vestfold	2.94	0.5	47	17.0 %
Akershus	2.89	0.59	78	20.4 %
Finnmark	3.29	0.68	18	20.7 %
Sogn og Fjordane	3.58	0.75	12	20.9 %
Østfold	2.74	0.58	31	21.2 %
Sør-Trøndelag	3.09	0.69	26	22.3 %
Oppland	3.24	0.77	21	23.8 %
Aust-Agder	3.02	0.78	27	25.8 %
Møre og Romsdal	3.08	0.82	35	26.6 %

**Barnehageeierne i Osloområdet hører til under ulike bydeler. Bydelstilhørighet er ikke koblet med eierinformasjonen, og variasjonen på tvers av bydeler fremkommer derfor ikke.*

8.3 Oppsummering psykososialt barnehagemiljø

Behov for mer kompetanse på områder som handler om å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser vurderes høyt av både styrere og eiere. Tyngdepunktet av barnehagestyrerne (63 prosent) svarer «i noen grad» på spørsmålet om personalet i barnehagen har tilstrekkelig kompetanse på psykososialt barnehagemiljø. 28 prosent av barnehageeierne mener at det er behov for mer kompetanse i barnehagene på dette feltet, mens 20 prosent av styrerne oppgir at de i liten eller svært liten grad opplever at de ansatte har tilstrekkelig kompetanse på området. De kommunale vurderer dessuten behovet for mer kompetanse som noe større enn de private eierne.

Både styrere og eiere mener barnehagene har gode rutiner for å oppdage, forebygge og stanse mobbing. Private eiere gir en høyere vurdering av påstanden om at barnehagen har rutiner for arbeidet med å håndtere, forebygge, stoppe og følge opp mobbing enn kommunale.

På spørsmålet om samarbeid og nettverk gir eierne en mer positiv vurdering av situasjonen enn det styrerne gjør. Halvparten av eierne mener at barnehagen i stor eller svært stor grad har etablert gode samarbeid og nettverk i arbeidet med psykososialt miljø. 38 prosent av barnehagestyrere svarer det samme. Ulikt eierskap ser ikke ut til å ha betydning i denne sammenheng. Analysene viser imidlertid at det er til dels store forskjeller i hvordan samarbeid og nettverk vurderes på tvers av fylker, og at det i noen fylker er store forskjeller i vurderingene på tvers av kommuner.

9. KOMPETANSEUTVIKLING I ARBEIDET MED BARNEHAGEMILJØ

NOU (2015:2) «Å høre til» slår fast at skoleeieres og skolelederes arbeid med skolemiljø er mangelfullt. Inkluderende barnehage- og skolemiljø gir tilbud om kompetanseutvikling til barnehager, skoler, myndighet og eiere om mobbing og andre krenkelser. Det er tre tilbud til ulike målgrupper: 1) Læringsmiljøprosjektet, 2) et samlingsbasert tilbud og 3) et nettbasert tilbud. Utdanningsdirektoratet ønsker å kartlegge sektorens etterspørsel etter disse tre tilbudene. Datagrunnlaget fra spørreundersøkelsen vil brukes til å dimensjonere og planlegge kompetanseutviklingstilbudene til og med 2020. I tillegg ønsker Utdanningsdirektoratet å vite mer om hvilke tilbud eiere og styrere vurderer som aktuelle. Dataene vil også benyttes i dialogen med fylkesmennene.

Spørsmål om kompetanseutvikling i arbeidet med barnehagemiljø er rettet til utvalget av barnehagestyrere og barnehageeiere.

9.1 Barnehagestyrere og kompetanseutvikling i arbeidet med barnehagemiljø

Barnehagestyrerne er ikke særlig godt kjent med de ulike tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. En av tre barnehagestyrere oppgir å ha fått informasjon om eller ha kjennskap til Læringsmiljøprosjektet (tabell 9-1). Henholdsvis 19 og 16 prosent at styrerne har kjennskap til samlingsbaserte og det nettbaserte tilbud. Det er kun marginale forskjeller mellom barnehagestyrere i private og kommunale barnehager.

Tabell 9-1. Barnehagestyrers kjennskap til de ulike tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Prosent.

	Ja	Nei	Totalt
Læringsmiljøprosjektet	32	68	100 (948)
Samlingsbasert tilbud	19.3	80.7	100 (948)
Nettbasert tilbud	16.4	83.6	100 (948)

Om lag en tredjedel av barnehagestyrerne oppgir at de ikke har ønsker om å delta i noen av tilbudene (Tabell 9-2), og et fåtall av styrerne opplyser å ha deltatt på noen av tilbudene.

Av de tre tilbudene det spørres om er det Læringsmiljøprosjektet og det nettbaserte tilbudet styrerne i størst grad oppgir å ha ønske om å delta på. 44 prosent oppgir at deltagelse på Læringsmiljøprosjektet vil være aktuelt, 40 prosent mener det nettbaserte tilbudet vil være aktuelt, mens 26 prosent oppgir at det samlingsbaserte tilbudet vil være aktuelt. Det er signifikant flere private barnehagestyrere som oppgir at det er aktuelt å delta på det samlingsbaserte og det nettbaserte tilbudet. På dette spørsmålet kan det være relevant å se på de fylkesvise forskjellene i styrernes svar, siden satsingsområder i barnehagene i stor grad følger Fylkesmannens satsings- og fokusområder. En fylkesvis oversikt over andelen barnehager som

sier det er aktuelt å delta på de tre tilbudene er lagt i Vedlegg 5 tabell 15 og viser at det er store forskjeller i hvordan barnehagene svarer på tvers av fylker på dette temaet.

Tabell 9-2. Barnehagestyreres svar på om det er aktuelt for barnehagen å delta i noen av tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Prosent.

	Kommunal	Privat	Alle
Nei, vi ønsker ikke å delta i noen av tilbudene	29	25.2	27.2
Nei, vi har allerede deltatt i noen av tilbudene	5.4	2.6	4
Ja, det vil være aktuelt å delta i Læringsmiljøprosjektet	44	44.8	44.4
Ja, det vil være aktuelt å delta i det samlingsbaserte tilbudet	23.9	28.9	26.3
Ja, det vil være aktuelt å delta i det nettbaserte tilbudet	35.9	42	38.9

(n: Kommunal=47, privat=468, total=946)

9.2 Barnehageeiere og kompetanseutvikling i arbeidet med barnehagemiljø

Tabell 9-3 viser barnehageeierne kjennskap til de tre tilbudene. De ulike tilbudene er bedre kjent blant barnehageeierne enn barnehagestyrerne, men her er det svært store forskjeller mellom private og kommunale eiere. De kommunale har langt bedre kjennskap til tilbudene enn de private.

Læringsmiljøprosjektet er det tilbudet som er best kjent blant eierne i vårt utvalg. Samlet sett oppgir 36 prosent å ha kjennskap til dette, men variasjonen mellom kommunale og private eiere her er stor. 66 prosent av de kommunale, mot kun 28 prosent av de private eierne kjenner til Læringsmiljøprosjektet. 30 prosent av eierne oppgir å ha kjennskap til det samlingsbaserte tilbudet, et snitt basert på 48 prosent av de kommunale eierne og 24 prosent av de private. Samlet oppgir 27 prosent av eierne kjennskap til det nettbaserte tilbudet, men også her har de kommunale (46 prosent) mye bedre kjennskap enn de private (21 prosent).

Tabell 9-3. Barnehageeiers kjennskap til tilbudene i kompetanseutvikling for godt barnehagemiljø. Prosent.

Har du fått informasjon om eller kjenner du til ...			
Læringsmiljøprosjektet?			
	Ja	Nei	Total
Kommunal	65.9	34.1	100
Privat	27.5	72.5	100
Total	36.1	63.9	100
Samlingsbasert tilbud?			
Kommunal	47.7	52.3	100
Privat	24.3	75.7	100
Total	29.5	70.5	100
Nettbasert tilbud?			
Kommunal	45.5	54.5	100
Privat	21.3	78.7	100
Total	26.7	73.3	100

(n: Kommunal=88, privat=275, total=363)

Tabell 9-4 viser interesse for deltagelse i ulike tilbud i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Det er de eierne som har sagt at de har kjennskap til tilbudene som er spurt om fremtidig deltagelse. På samme måte som for barnehagestyrere er interessen for deltagelse størst for de to tilbudene Læringsmiljøprosjektet og det nettbaserte tilbudet. 36 prosent av eierne oppgir å være interessert. Her er det visse forskjeller mellom kommunale og private eiere. Private oppgir i større grad å ha interesse for Læringsmiljøprosjektet (41 prosent). Samlet ser interessen blant eierne ut til å være størst for det nettbaserte tilbudet (40 prosent), mens 27 prosent oppgir å være interessert i det samlingsbaserte tilbudet. 20 prosent opplyser at de ikke ønsker å delta på noen av tilbudene, mens 19 prosent oppgir at det ikke vil være aktuelt å delta på grunn av tidligere deltagelse.

Tabell 9-4. Barnehageeiernes planlagte deltagelse i ulike tilbud i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Prosent.

	Prosent	Total
Nei, ønsker ikke å delta i noen av tilbudene.		
Kommunal	23.3	100
Privat	17.6	100
Total	20.3	100
Nei, jeg har allerede deltatt i noen av tilbudene.		
Kommunal	16.7	100
Privat	20.6	100
Total	18.8	100
Ja, det vil være aktuelt å delta i Læringsmiljø-prosjektet.		
Kommunal	30	100
Privat	41.2	100
Total	35.9	100
Ja, det vil være aktuelt å delta på det samlingsbaserte tilbudet.		
Kommunal	30	100
Privat	23.5	100
Total	26.6	100
Ja, det vil være aktuelt å delta på det nettbaserte tilbudet.		
Kommunal	40	100
Privat	32.4	100
Total	35.9	100

(n: Kommunal=30, privat=28, total=58). Utvalget av respondenter ble ved en feil i kodingen av skjemaet begrenset til kun de eier som oppgir å kjenne alle tre tilbudene i tabell 3.9 og utgjør derfor kun om lag halvparten av respondentene som oppgir å ha kjennskap til tilbudene forut for spørringen.

9.3 Oppsummering kompetanseutvikling

Kjennskapen til de ulike tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø er noe begrenset blant barnehagestyrerne. Det ser imidlertid ut til å være interesse for framtidig deltagelse på alle de tre tilbudene, og spesielt for Læringsmiljøprosjektet og det nettbaserte tilbudet.

Barnehageeierne er bedre kjent med de ulike tilbudene enn styrerne, og kjennskapen er klart best blant de kommunale eierne. Interessen for deltagelse blant eierne på de ulike tilbudene er som for styrerne høyest for læringsmiljøprosjektet og for det nettbaserte tilbudet.

10. DOKUMENTASJON OG BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Kunnskapsdepartementet har behov for kunnskap om barnehagens bruk av kartleggingsverktøy og om rutiner for behandling av personopplysninger.

Spørsmål om dokumentasjon og behandling av personopplysninger er rettet til utvalget av barnehagestyrere og barnehageeiere.

10.1 Barnehagestyrere

Tabell 10-1 viser resultater fra spørsmål om barnehagens rutiner for håndtering av opplysninger knyttet til enkeltbarn. De aller fleste barnehagene har rutiner for behandling av enkeltbarns personalia og helseopplysninger, og mindre enn 2 prosent av styrerne svarer nei på dette spørsmålet. Videre ser vi av tabellen at både enkeltbarns personalia og helseopplysninger hovedsakelig låses inne i et arkiv. 16 prosent oppgir at opplysninger om enkeltbarns personalia finnes digitalt hvor kun styrer har tilgang, mens 14 prosent oppgir at personalia blir behandlet digitalt hvor flere enn styrer har tilgang. 6 prosent oppgir at helseopplysninger behandles digitalt hvor kun styrer har tilgang, mens 9 prosent oppgir at dette er opplysninger som finnes digitalt hvor flere har tilgang.

Tabell 10-1. Barnehagestyrers svar på om barnehagen har rutiner for behandling av ulike personopplysninger. Prosent.

	Ja, digitalt (kun styrer har tilgang)	Ja, digitalt (flere har tilgang)	Ja, låsbart arkiv	Nei	Total
<i>Enkeltbarn personalia</i>					
Kommunal	21.9	12.3	65.8	0	100
Privat	10.7	16.6	72.2	0.4	100
Total	16.4	14.4	69	0.2	100
<i>Enkeltbarn helseopplysninger</i>					
Kommunal	9.3	6.4	82.2	2.1	100
Privat	3.3	12	82.7	2	100
Total	6.4	9.2	82.4	2	100

(n: Kommunal=471, privat=,457, total=928)

Når det gjelder bilder og video av enkeltbarn oppgir tre av fire at disse blir lagret digitalt hvor flere enn styrer har tilgang, og kun fire prosent oppgir at bilder og video blir lagret digitalt hvor kun styrer har tilgang. Fem prosent oppgir at de ikke har rutiner for behandling av bilder og video.

Tabell 10-2. Barnehagestyres svar på om barnehagen har rutiner for behandling av bilder og video av enkeltbarn. Prosent.

	Ja, digitalt (kun styrer har tilgang)	Ja, digitalt (flere har tilgang)	Ja, låsbart arkiv	Nei	Vet ikke	Total
Kommunal	2.8	72	18.5	6.2	0.6	100 (471)
Privat	4.4	77.7	14.4	3.3	0.2	100 (457)
Total	3.6	74.8	16.5	4.7	0.4	100 (928)

80 prosent av alle styrerne vi har spurt oppgir at de har rutiner for å låse inn resultater fra bruk av kartleggingsverktøy i et arkiv. Sju prosent oppgir at disse resultatene blir behandlet digitalt hvor kun styrer har tilgang og ni prosent oppgir at de blir behandlet digitalt hvor flere enn styrer har tilgang. Under en prosent oppgir at de ikke har rutiner for dette, mens tre prosent oppgir at de ikke bruker kartleggingsverktøy.

Tabell 10-3. Barnehagestyres svar på om barnehagen har rutiner for behandling av resultater fra bruk av kartleggingsverktøy. Prosent.

	Ja, digitalt (kun styrer har tilgang)	Ja, digitalt (flere har tilgang)	Ja, låsbart arkiv	Nei	Bruker ikke kartleggingsverktø y	Total
Kommunal	7.2	7.2	82.6	0.6	2.3	100 (471)
Privat	7.2	10.5	77.9	0.4	3.9	100 (457)
Total	7.2	8.8	80.3	0.5	3.1	100 (928)

Tabell 10-4 viser at barnehagene har svært gode rutiner når det gjelder å innhente samtykke fra foreldre for bruk av kartleggingsverktøy og videreformidling av opplysninger. Så mye som 93 prosent oppgir at foreldrene blir spurt om samtykke før et kartleggingsverktøy tas i bruk. Så godt som alle barnehagestyrere i utvalget oppgir at foreldrene blir spurt om samtykke før personopplysninger videreformidles til andre instanser. Her er det ingen store variasjoner mellom private og kommunale barnehager.

Tabell 10-4. Barnehagestyres svar på rutiner for samtykke fra foreldrene. Prosent.

	Ja	Nei	Vet ikke	Total
<i>Bes det om samtykke fra foreldrene før et kartleggingsverktøy tas i bruk?</i>				
Kommunal	92.4	7.4	0.2	100 (460)
Privat	92.9	5.9	1.1	100 (439)
Total	92.7	6.7	0.7	100 (899)
<i>Bes det om samtykke fra foreldrene før personopplysninger videreformidles til andre instanser (eksempelvis ved overgang til skole)?</i>				
Kommunal	99.8	0.2	-	100 (470)
Privat	99.8	0.2	-	100 (457)
Total	99.8	0.2	-	100 (927)

10.2 Barnehageeiere og dokumentasjon og behandling av personopplysninger

Tabell 10-5 viser barnehageeierens rutiner for behandling av personalia, helseopplysninger og bilder og videoer. Også her ser vi at så å si alle har rutiner for dette, og at både enkeltbarns personalia og helseopplysninger hovedsakelig blir låst inn i et arkiv. To av tre eiere oppgir at barnehagene har rutiner for hvordan bilder og videoer av enkeltbarn behandles. Styrer og flere har tilgang til disse i 47 prosent av tilfellene. 29 prosent oppbevarer bilder og videoer i låsbart arkiv. Det er forskjeller mellom private og kommunale barnehager på dette punktet. De private har i større grad rutiner for oppbevaring av bilder og videoer. En av fem kommunale eiere oppgir at de ikke vet hvilke rutiner barnehagen har for behandling og oppbevaring av bilder og videoer.

Tabell 10-5. Barnehageeieres svar på om sin(e) barnehage(r) har rutiner for behandling av ulike personopplysninger. Prosent.

	Ja, digitalt - kun styrer har tilgang	Ja, digitalt - styrer og flere har tilgang	Ja, låsbart arkiv	Nei	Vet ikke	Total
Enkeltbarns personalia						
Kommunal	31.3	14.5	50.6	0	3.6	100 (83)
Privat	10.9	18.6	69.3	0	1	100 (274)
Total	15.7	17.7	64.9	0	1.6	100 (357)
Enkeltbarns helseopplysninger						
Kommunal	21.7	13.3	61.4	0	3.6	100 (83)
Privat	4.0	16.1	78.5	0.4	1	100 (274)
Total	8.1	15.4	74.5	0.3	1.1	100 (357)
Bilder og videoer av enkeltbarn						
Kommunal	6	41	28.9	2.4	21.7	100 (83)
Privat	4.0	75.2	13.5	4.7	2.6	100 (274)
Total	4.5	67.2	17.1	4.2	7.0	100 (357)

Resultatene fra bruk av kartleggingsverktøy er personlige opplysninger, og når det gjelder behandling av disse, ser vi av Tabell 10-6 at de hovedsakelig oppbevares i låsbart arkiv. 31 prosent av eierne oppgir at de behandles digitalt, hvor kun styrer har tilgang.

Tabell 10-6. Barnehageeieres svar på om barnehagen(e) har rutiner for behandling av personopplysninger for resultater av kartleggingsverktøy. Prosent.

	Ja, digitalt - kun styrer har tilgang	Ja, digitalt - styrer og flere har tilgang	Ja, låsbart arkiv	Nei	Vet ikke	Bruker ikke kartleggingsverktøy	Total
Kommunal	34.9	14.5	65.1	1.2	6	3.6	(83)
Privat	30.2	16.7	75.6	0.7	1.5	4.0	(275)
Total	31.3	16.2	73.2	0.8	2.5	3.9	(358)

I likhet med resultatene fra styrernes ser vi også i Tabell 10-7 at det omtrent uten unntak bes om samtykke fra foreldrene før personopplysninger videreformidles til andre instanser.

Tabell 10-7. Barnehageeieres svar om samtykke fra foreldrene før personopplysninger videreformidles til andre instanser (eksempelvis ved overgang til skole). Prosent.

	Ja	Vet ikke	Total
Kommunal	100	0	100 (83)
Privat	98.9	1	100 (274)
Total	99	0.8	100 (357)

10.3 Oppsummering

Barnehagene har i stor grad rutiner for behandling av enkeltbarns personalia og helseopplysninger samt bilder og video av barna. Disse opplysningene blir i hovedsak oppbevart i låsbare arkiv. Tre av fire barnehager lagrer bilder og videoer av enkeltbarn digitalt hvor flere enn styrer har tilgang. Åtte av ti barnehager har rutiner for å låse inn resultater fra bruk av kartleggingsverktøy i et arkiv.

Samlet sett har barnehagene svært gode rutiner når det gjelder å innhente samtykke fra foreldre for bruk av kartleggingsverktøy og videreformidling av opplysninger. Det er små forskjeller på private og kommunale barnehager når det kommer til dokumentasjon og behandling av personopplysninger.

I hovedsak bekrefter barnehageeierne barnehagestyrernes vurdering. 20 prosent av de kommunale eierne har ikke kjennskap til hvilke barnehagens rutiner for behandling av bilder og videoer av enkeltbarn.

11. SPESIALPEDAGOGISK HJELP OG INKLUDERING

I dette kapitlet omtales spørsmål knyttet til barnehagens og barnehagemyndighetens arbeid med barn som mottar spesialpedagogisk hjelp, og om barnehagenes samarbeid med PP-tjenesten.

Spørsmål om spesialpedagogisk hjelp og inkludering er rettet til utvalget av **barnehagestyrere** og **barnehagemyndighet**.

11.1 Barnehagestyrere og spesialpedagogisk hjelp og inkludering

Barnehagestyrerne har svart på spørsmål om spesialpedagogisk kompetanse i personalgruppen, samarbeidet med PPT i kommunen og om opplevde hindringer i arbeidet med det spesialpedagogiske feltet. I gjennomsnitt opplyser 64 prosent av alle styrere at de har ansatte med spesialpedagogisk kompetanse, og her er det kun marginal forskjell mellom private og kommunale barnehager.²⁵

Barnehagestyrerne er bedt om å oppgi de to største *opplevde* hindringene for å kunne involvere barn med spesialpedagogiske behov i det allmennpedagogiske tilbudet. Den klart største hindringen er ressurser. 83 prosent av styrerne oppga dette, uavhengig av eierskap. Det nest viktigste hinderet er eksisterende kompetanse i personalgruppen. Det er signifikant flere kommunale styrere som peker på kompetanse hos personalgruppen ($p < 0.001$). 13 prosent peker på kommunikasjon med PPT som utfordrende, og her er det signifikant flere private styrere som oppgir dette ($p < 0.01$).

Tabell 11-1. *Barnehagestyreres opplevelse av den største hindringen for å kunne involvere barn med spesialpedagogiske behov i det allmennpedagogiske tilbudet. Prosent.*

	Kompetanse hos personalgruppen	Foreldresamarbeid	Kommunikasjon med PPT	Ressurser for øvrig	Annet
Kommunal	50.5	5.3	9.4	82.5	7.2
Privat	34.8	5	16.4	82.7	9.8
Total	42.8	5.2	12.9	82.6	8.5

(n: Kommunal=465, privat=461, total=926)

I snitt oppgir 70 prosent av styrerne at barnehagen får hjelp av PP-tjenesten til kompetanse- og organisasjonsutvikling (se tabell 17 Vedlegg 5). Dette gjelder 73 prosent av de kommunale styrerne, mot 67 prosent av de private styrerne (forskjellen er signifikant $p < 0.1$). Samtidig som en lavere andel private barnehager oppgir å få hjelp fra PP-tjenesten, er det en signifikant høyere andel styrere i private barnehager som svarer at kommunikasjonen med PPT er en av de største

²⁵ Tabell 16 i vedlegg 5.

hindringene i arbeidet med å inkludere barn med spesialpedagogiske behov i det allmennpedagogiske tilbudet.

Undersøkelsen viser at barnehagene i svært stor grad har rutiner (i samarbeid med PP-tjenesten), både for organisering og gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp og for foreldresamarbeid når barnet mottar spesialpedagogisk hjelp. Nær 95 prosent av styrerne oppgir å ha rutiner både for organisering, gjennomføring og foreldresamarbeid. Her er det svært små variasjoner mellom eiertyperne.

Tabell 11-2. Barnehagestyreres svar på om sin barnehage, i samarbeid med PPT, har rutiner for spesialpedagogisk hjelp. Prosent.

	Ja	Nei	Vet ikke	Total
... organisering av spesialpedagogisk hjelp?				
Kommunal	94.2	4.9	0.9	100
Privat	92.8	5.7	1.5	100
Total	93.5	5.3	1.2	100
... gjennomføringen av spesialpedagogisk hjelp?				
Kommunal	94.5	4.9	0.6	100
Privat	93.2	5.3	1.5	100
Total	93.8	5.1	1.1	100
... foreldresamarbeid når barnet mottar spesialpedagogisk hjelp?				
Kommunal	94.5	4.7	0.9	100
Privat	93.4	4.6	2	100
Total	93.9	4.6	1.4	100

(n: Kommunal=469, privat=456, total=925)

Når det gjelder organisering av den spesialpedagogiske hjelpen i barnehagen oppgir nært 80 prosent av styrerne at hjelpen stort sett blir organisert på avdelingen eller i mindre grupper på avdelingen, og i mindre grad på tvers av avdelingene.

Tabell 11-3. Barnehagestyreres svar på om hvordan den spesialpedagogiske hjelpen organiseres i sin barnehage. Prosent

	På avdelingen	I mindre grupper på avdelingen	I mindre grupper på tvers av avdelingen	I mindre grupper på tvers av barnehager	Ikke relevant
Kommunal (n=469)	82.3	80	22.8	9.8	5.8
Privat (n=456)	74.1	79.4	18	7.5	8.1
Total (n=925)	78.3	79.7	20.4	8.6	6.9

Tabell 11-4 viser hvordan barnehagestyrerne opplever at de sakkyndige vurderingene fra PP-tjenesten. Tre av fire av barnehagestyrere oppgir at vurderingene bidrar positivt for det videre arbeidet med barna. Det er ikke nevneverdige forskjeller mellom private og kommunale styrere på dette spørsmålet.

Tabell 11-4. Barnehagestyrers svar på hvorvidt den sakkyndige vurderingen bidrar positivt for det videre arbeidet med barnet. Prosent.

	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke relevant	Total
Kommunal	0.6	1.9	16.8	45.2	32.2	3.2	100 (469)
Privat	1.1	2.9	18.2	41.2	32.5	4.2	100 (456)
Total	0.9	2.4	17.5	43.2	32.3	3.7	100 (925)

11.2 Barnehagemyndighet og spesialpedagogisk hjelp og inkludering

Barnehagemyndigheten er stilt spørsmål om PP-tjenesten. Halvparten av respondentene opplyser at barnehagemyndigheten har fått hjelp av PPT det siste året, for eksempel til kompetanse- og organisasjonsutvikling (se vedlegg 5, tabell 18). De barnehagemyndighetene som bekreftet å ha fått hjelp fra PPT, ble videre bedt om å beskrive årsaken til at de ba om hjelp og hva hjelpen hadde omfattet av tiltak. Få respondenter valgte å svare på dette spørsmålet. En myndighet oppgir veldig generelt: «I arbeid med enkeltbarn. Fått tips og ideer til videre arbeid». Noen nevner kort konkrete tiltak som kompetanseheving knyttet til forebygging av mobbeadferd eller språk. Andre skriver litt mer utdypende om hjelpen og hva det har omfattet av tiltak så som faste møtedager eller besøksdager fra PP-tjenesten, konkrete råd og veiledning, foredrag fra PP-tjenesten eller at PPT ble inkludert i regionale forum eller tverrfaglige prosjekter. Flere nevner at hjelpen fra PPT i økende grad skjer på systemnivå, hvor PP-tjenesten bidrar med utveksling av kunnskap og erfaringer og bidrag til organisasjonsutvikling. En barnehagemyndighet nevner også at «det er en stor utfordring at barnehagene ikke forstår den nye rollen til PP-tjenesten».

Respondentene ble spurt hvorvidt sakkyndig vurderinger returneres til PP-tjenesten for å utbedres. 60 prosent av respondentene opplyser at dette ikke forekommer, mens 26 prosent opplyser at dette forekommer. Øvrige respondenter opplyser at de ikke vet (se vedlegg 5, tabell 19)

Barnehagemyndigheten ble videre bedt om å tenke på *det siste enkeltvedtaket* de fattet om spesialpedagogisk hjelp for barn under opplæringspliktig alder, og ut i fra det svare på to spørsmål knyttet til vedtaket. Resultatene kan ses i Tabell 11-5. På spørsmål om PP-tjenestens sakkyndige vurdering var et godt grunnlag for å fatte enkeltvedtak svarte 84 prosent ja. På spørsmål om PP-tjenesten foreskrev avvik med hensyn til organisering, omfang, innhold eller kompetanse svarte 53 prosent nei og 26 prosent ja.

Tabell 11-5. Barnehagemyndighetens vurdering av siste enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp. Prosent.

Tenk på det siste enkeltvedtaket du fattet om spesialpedagogisk hjelp for barn under opplæringspliktig alder ...				
	Ja	Nei	Vet ikke	Total
Var PP-tjenestens sakkyndige vurdering et godt grunnlag for å fatte enkeltvedtak?	83.4	6.8	9.8	100 (265)
Foreskrev PP-tjenesten avvik med hensyn til organisering, omfang, innhold eller kompetanse?	26	53.2	20.8	100 (265)

Analyser viser at det er til dels store fylkesvise variasjoner i barnehagemyndighetens oppfatning av sakkyndig vurdering som grunnlag for enkeltvedtak. I Fylkene Buskerud, Sogn og Fjordane og Troms er tilbakemeldingene på PP-tjenestens vurdering utelukkende positiv, mens i tilbakemeldingene i Vestfold, Oppland og fra bydeler i Oslo er det stor spredning. Her oppgir og ca. halvparten av barnehagemyndigheten at vurderingen de fikk ga et godt grunnlag for å fatte vedtak (se vedlegg 5, tabell 21).

Barnehagemyndigheten ble avslutningsvis spurt om hvem som skulle gi den spesialpedagogiske hjelpen til barnet i det siste enkelttiltaket. Her var det mulig å avgi flere svaralternativer. 65 prosent opplyser at spesialpedagog skal gi denne hjelpen, 50 prosent oppgir pedagog, og 41 prosent oppgir at en assistent skal gi denne hjelpen til barnet. 6 prosent svarer at andre enn de overnevnte skal gi denne hjelpen (vedlegg 5, tabell 20). På dette spørsmålet fikk respondentene også mulighet til å utdype svaret i en åpen svarkategori. Logoped nevnes her av flere, men også vernepleier, barne- og ungdomsarbeider, støttepedagog og fagarbeider nevnes. Flere oppgir at det ikke er barnehagemyndigheten som fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp i deres kommune, men at ansvaret for dette er delegert til styrerne. En annen skriver at sakkyndig vurdering anbefaler kun pedagogtimer, mens tiltakene som beskrives skal utføres av både pedagoger og assistenter.

11.3 Oppsummering spesialpedagogisk hjelp

De to største hindringene for å involvere barn med spesialpedagogiske behov i det allmennpedagogiske tilbudet er ifølge styrerne mangel på ressurser, samt kompetansen som finnes hos personalgruppen. De kommunale styrerne rapporterer i større grad enn de private at manglende kompetanse i personalgruppen er et hinder.

En lavere andel private barnehager oppgir å få hjelp fra PP-tjenester, samtidig er det en høyere andel styrere i private barnehager som peker på kommunikasjonen med PPT som en av de største hindringene i arbeidet med å inkludere barn med spesialpedagogiske behov i det allmennpedagogiske tilbudet. Likevel er det en høy andel av de private barnehagestyrerne som opplever at de sakkyndige vurderingene fra PP-tjenesten bidrar positivt for det videre arbeidet med barna. Dette tyder på at utfordringene for de private styrerne ligger i kontakten og kommunikasjonen med PP-tjenesten før samarbeidet starter, og ikke etter.

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser også at barnehagene i svært stor grad har rutiner i samarbeid med PP-tjenesten, for både organisering og gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp, og for foreldresamarbeid når barnet mottar spesialpedagogisk hjelp. Den spesialpedagogiske hjelpen blir i 8 av 10 barnehager organisert på avdelingen og/eller i mindre grupper på avdelingen. De aller fleste styrerne opplever at de sakkyndige vurderingene fra PP-tjenesten bidrar positivt for det videre arbeidet med barna.

Halvparten av barnehagemyndighetene i undersøkelsen oppgir å ha fått hjelp av PP-tjenesten til kompetanse- og organisasjonsutvikling det siste året. Denne hjelpen har bestått av konkrete tiltak som kompetanseheving knyttet til forebygging av mobbeadferd eller språk, faste møtedager eller besøksdager fra PP-tjenesten hvor råd og veiledning tilbys, foredrag eller at PPT inkluderes i regionale forum eller tverrfaglige prosjekter. Flere nevner at hjelpen fra PPT i økende grad skjer på systemnivå.

60 prosent av barnehagemyndighetene oppgir at sakkyndig vurdering ikke returneres til PPT for å utbedres. Mange er videre enige i at PP-tjenestens sakkyndige vurdering er et godt grunnlag for å fatte enkeltvedtak, men her er det store fylkesvise forskjeller. På spørsmål om PP-tjenesten foreskriver avvik med hensyn til organisering, omfang, innhold eller kompetanse svarer 53 prosent nei.

Når det gjelder hvem som gir spesialpedagogisk hjelp, oppgir de fleste spesialpedagog og pedagog (her ble de bedt om å ta utgangspunkt i det siste enkeltvedtaket gjort i deres barnehage). 41 prosent oppgir at assistenter hjelper barnet. I tillegg ble logoped, vernepleier, barne- og ungdomsarbeider, støttepedagog og fagarbeider nevnt. Flere oppgir videre at det ikke er barnehagemyndigheten som fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp i deres kommune, men at dette ansvaret er delegert til styrerne.

12. UTDANNINGSDIREKTORATETS KVALITETSVERKTØY

Utdanningsdirektoratet har utviklet kvalitetsvurderingssystemet *Kvalitet i barnehagen* (KiB). Målet med dette systemet er å gi støtte til en systematisk vurdering og utvikling av kvalitet i barnehagen, for å bidra til et mer likeverdig barnehagetilbud for alle barn. Systemet skal legge til rette for at barnehager, barnehageeiere, lokale og nasjonale myndigheter har tilgang på informasjon om tilstanden i sektoren, og på verktøy for å sikre kvalitetsutvikling i barnehagene.

Kvalitetsverktøy i barnehagen er hjelpemidler og veiledninger som skal understøtte barnehagens eget arbeid med å utvikle et godt tilbud til barn og foreldre. Bruk av kvalitetsverktøyene er frivillig, og det er opp til den enkelte barnehageeier å vurdere om verktøyet som stilles til rådighet er hensiktsmessig i arbeidet med å gi et godt barnehagetilbud.

I Spørsmål til Barnehage-Norge 2014 var kvalitetsverktøy et tema. Utdanningsdirektoratet ønsket å gjenta noen av spørsmålene fra 2014 og supplere med noen av verktøyene og støttemateriell som KIB har utviklet. Det finnes mange kvalitetsverktøy tilgjengelig for barnehagene, men i denne spørreundersøkelsen fokuserer vi kun på verktøyene som Utdanningsdirektoratet tilbyr.

Spørsmål om Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy er rettet til utvalget av **barnehagestyrere** og **barnehageeiere**.

12.1 Barnehagestyreres kjennskap til kvalitetsverktøy

Tabell 12-1 viser barnehagestyrernes kjennskap til Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy. Ståstedsanalysen og foreldreundersøkelsen de best kjente, som henholdsvis 85 og 95 prosent av styrerne oppgir å kjenne til. 60 prosent av barnehagestyrerne kjenner til støttemateriell om pedagogisk dokumentasjon, mens 38 prosent kjenner til støttemateriell om ekstern barnehagevurdering. RefLex er det minst kjente kvalitetsverktøyet, 20 prosent oppgir å ha kjennskap til dette.

Tabell 12-1. Barnehagestyrers kjennskap til Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy. Prosent.

Kjenner du som styrer til følgende kvalitetsverktøy?	Kommunal	Privat	Total
Utdanningsdirektoratets ståstedsanalyse	88,1	81,3	84,7
Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse	94,9	95,2	95
Utdanningsdirektoratets støttmateriell om pedagogisk dokumentasjon	61,4	57,1	59,3
Utdanningsdirektoratets støttmateriell om eksterne barnehagevurdering	40,7	35,4	38,1
RefLex – egenvurderingstema om foreldreråd og samarbeidsutvalg	23	16,5	19,8
Total n	469	455	924

12.2 Barnehagestyreres bruk av kvalitetsverktøy

Tabellen under viser hvor stor andel av barnehagestyrerne som oppgir å benytte de ulike kvalitetsverktøyene. Noen av de samme spørsmålene ble stilt i 2014. Vi ser at både Utdanningsdirektoratets ståstedsanalyse og deres foreldreundersøkelse har blitt tatt i bruk av godt over halvparten av utvalget. Utdanningsdirektoratets ståstedsanalyse har fått et stort oppsving i bruk, en økning på 40 prosentpoeng fra 2014 til 2017. I 2014 ser vi at 84 prosent oppga å bruke foreldreundersøkelse. Spørsmålet i 2014 ble stilt for bruk av foreldreundersøkelser generelt, ikke for Utdanningsdirektoratets egen foreldreundersøkelse, og kan ikke sammenlignes.

Tabell 12-2. Barnehagestyreres benyttelse av kvalitetsverktøy. Prosent. Antall (n) i parentes.

	Kommunal	Privat	Total	2014
Har du som styrer benyttet Utdanningsdirektoratets ståstedsanalyse?	59,1 (413)	47,3 (370)	53,5 (783)	13,5
Har du som styrer benyttet Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse?	55,7 (445)	59,8 (433)	57,7 (878)	84,1 ²⁶
Har du som styrer benyttet Utdanningsdirektoratets støttmateriell for pedagogisk dokumentasjon?	46,7 (287)	45,4 (260)	46,1 (547)	-
Har du som styrer benyttet Udirs støttmateriell om eksterne barnehagevurdering?	16,9 (189)	11,2 (161)	14,3 (350)	15,0 ²⁷
Har du som styrer benyttet RefLex - egenvurderingsskjema om foreldreråd og samarbeidsutvalg?	14,8 (108)	16 (75)	15,3 (183)	-

De styrerne som oppga å ha kjennskap til det enkelte verktøyet ble spurt om de hadde brukt det. Dersom de bekreftet dette, ble de bedt om å vurdere både om verktøyet gav nyttig informasjon og om det var nyttig for endring av praksis i barnehagen. Vurderingen gikk på en skala fra helt enig til helt uenig. Resultatet av vurderingen er her oppgitt som prosentandelen som har svart nokså enig og helt enig på påstandene om kvalitetsverktøy. I Tabell 12-3 ser vi at 90,2 prosent av

²⁶ I 2014 ble det spurt om foreldreundersøkelser generelt, ikke Utdanningsdirektoratets egen foreldreundersøkelse.

²⁷ I årets undersøkelse er det presisert fra Udir at spørsmålsformuleringen skal inkludere at dette dreier seg om Utdanningsdirektoratets eksterne barnehagevurdering. I 2014 var formuleringen på dette spørsmålet «ekstern vurdering». Dette kan påvirke tallene, og gjøre det vanskelig å sammenligne resultatene.

de som har brukt ståstedsanalysen mener at den gir nyttig informasjon. Også de øvrige verktøyene får relativt godt skussmål av de som har brukt dem.

Tabell 12-3. Barnehagestyrers vurdering av kvalitetsverktøy (andel som har svart delvis og svært enig i påstandene). Prosent.

	Kommune	Privat	Total	Antall (n)
Ståstedsanalysen gir nyttig informasjon.	89,8	90,9	90,2	419
Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse gir nyttig informasjon.	83,0	85,8	84,4	507
Utdanningsdirektoratets støttemateriell om pedagogisk dokumentasjon gir nyttig informasjon.	79,7	77,9	78,9	251
Utdanningsdirektoratets støttemateriell om ekstern barnehagevurdering gir nyttig informasjon.	68,8	50,0	62	50
RefLex – egenvurderingstema om forelderåd og samarbeidsutvalg gir nyttig informasjon.	50,0	58,3	53,6	28

12.3 Barnehagestyrers vurdering av verktøy for endring

Barnehagestyrerne ble bedt om å vurdere om de ulike verktøyene er nyttige som verktøy for endring av praksis i barnehagen. Vurderingen gikk på en skala fra helt enig til helt uenig. Resultatet av vurderingen er her oppgitt som prosentandelen har svart nokså enig og helt enig på påstandene. Tabell 12-4 viser at fire av fem verktøy oppleves som svært nyttige, med en score på omtrent 80 prosent. ReFlex oppleves som nyttig for endring av under halvparten av styrene.

Tabell 12-4. Barnehagestyreres vurdering av nytthet av kvalitetsverktøy som endring av praksis i barnehagen. Prosent

	Kommune	Privat	Total	Antall (n)
Ståstedsanalysen er nyttig som verktøy for endring av praksis i barnehagen	85,0	77,2	81,8	419
Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse er nyttig som verktøy for endring av praksis i barnehagen	83,1	84,9	84,0	507
Utdanningsdirektoratets støttemateriell for pedagogisk dokumentasjon er nyttig som verktøy for endring av praksis i barnehagen	76,7	80,5	78,	251
Utdanningsdirektoratets støttemateriell om ekstern barnehagevurdering er nyttig som verktøy for endring av praksis i barnehagen	75,1	83,3	78,0	50
RefLex er nyttig som verktøy for endring av praksis i barnehagen	37,5	50	42,9	28

12.3.1 Bestemmelse av bruk av kvalitetsverktøy

Tabell 12-5 viser hvem som i størst grad bestemmer at ulike kvalitetsvurderingsverktøy fra Utdanningsdirektoratet skal benyttes. Styrene hadde mulighet til å oppgi opptil to svaralternativ

her.²⁸ Over 3 av 4 barnehager bestemmer i størst grad *selv* om de skal bruke ulike kvalitetsvurderingsverktøy fra Utdanningsdirektoratet, videre oppgir 47 prosent at barnehageeier også er med i bestemmelsene av bruk av verktøyene. 30 prosent oppgir at den kommunale barnehagemyndigheten har innflytelse på hvilke verktøy som skal brukes.

Tabell 12-5. Barnehagestyrers svar på hvem som bestemmer i størst grad at de skal bruke ulike kvalitetsvurderingsverktøy fra Utdanningsdirektoratet. Prosent.

	Barnehagen selv	Barnehageeier	Kommunal myndighet	Andre aktører	Vet ikke
Kommunal (n=463)	68.1	54.6	39.2	1.1	1.3
Privat (n=459)	85.7	39.8	19.8	0.2	1.1
Total (n=922)	76.8	47.3	29.6	0.7	1.2

12.4 Barnehageeiers kjennskap og vurdering av kvalitetsverktøy

Barnehageeierne kjennskap til de ulike kvalitetsverktøyene fra Utdanningsdirektoratet samsvarer i stor grad med styrernes kjennskap til de samme verktøyene. Av alle verktøyene er ståtedsanalysen og foreldreundersøkelsen de best kjente blant barnehageeierne, hvor henholdsvis 79 og 96 prosent oppgir å kjenne til disse. 76 prosent av barnehagestyrerne kjenner til støttemateriell om pedagogisk dokumentasjon, mens 46 prosent av alle styrere kjenner til støttemateriell om ekstern barnehagevurdering. RefLex er også blant eiere det minst kjente kvalitetsverktøyet, og 31 prosent oppgir å ha kjennskap til dette.

Tabell 12-6. Barnehageeieres kjennskap til Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy. Prosent.

Kjenner du som barnehageeier til følgende kvalitetsverktøy?	Kommunal (n=93)	Privat (n=348)	Total (n=441)
Utdanningsdirektoratets ståtedsanalyse	98,9	73,9	79,1
Utdanningsdirektoratets Foreldreundersøkelse	100	94,5	95,7
Utdanningsdirektoratets støttemateriell om pedagogisk dokumentasjon	86	73	75,7
Utdanningsdirektoratets støttemateriell om ekstern barnehagevurdering	64,5	40,8	45,8
RefLex – egenvurderingstema om forelderåd og samarbeidsutvalg	62,4	23	31,3

Videre ble barnehageeierne som hadde oppgitt kjennskap til de ulike kvalitetsverktøyene spurt om de har oppmuntret sine barnehager til å benytte det spesifikke verktøyet. Deretter ble de bedt om å vurdere hvorvidt kvalitetsverktøyet gir nyttig informasjon for dem som eiere fra på en skala fra helt enig til helt uenig. Resultatet av vurderingene er oppgitt som gjennomsnitt, hvor helt uenig har verdien 1 og helt enig har blitt gitt verdien 5, slik at et høyt gjennomsnitt viser høyest enighet om verktøyet er nyttig for eierne.

²⁸ Svaralternativene er ikke ranket. For både kommunale og private vil det her kunne være noe overlapp i svarene med tanke på hvordan styrerne skiller mellom henholdsvis eier og myndighet, og barnehagen selv og eier.

Tabell 12-7. Barnehageeiers svar på om de har oppmuntret sin(e) barnehage(r) til å benytte kvalitetsverktøy, samt deres vurdering av nytte? Prosent.

	Har du som eier oppmuntret dine barnehager til å bruke ... (Prosent)	Verktøyet gir nyttig informasjon for meg som eier (Snittscore)	Antall (n)
Ståstedsanalysen			
Kommunal	73.6	3.3	91
Privat	61.4	3.1	254
Total	64.6	3.1	345
Foreldreundersøkelsen			
Kommunal	75	3.3	92
Privat	72.7	3.3	319
Total	73.2	3.3	411
Utdanningsdirektoratets støttmateriell om pedagogisk dokumentasjon			
Kommunal	70.9	3.1	79
Privat	74.4	3.3	246
Total	73.5	3.2	325
Utdanningsdirektoratets støttmateriell om ekstern barnehagevurdering			
Kommunal	32.2	2.6	59
Privat	27.2	2.7	136
Total	28.7	2.7	195
RefLex - egenvurderingstema om foreldreråd og samarbeidsutvalg			
Kommunal	44.6	2.9	56
Privat	31.1	2.6	74
Total	36.9	2.7	130

Tabellen viser at barnehageeierne i stor grad har oppmuntret barnehagene til å benytte ståstedsanalysen, foreldreundersøkelsen og støttmateriell om pedagogisk dokumentasjon. Disse tre verktøyene har også relativ høy score på spørsmålet om disse gir nyttig informasjon til eierne. Støttmateriell om ekstern barnehagevurdering og RefLex får lavere score på begge spørsmålene.

Forskjellen mellom kommunale og private barnehager er størst for ståstedsanalysen og på RefLex. En høyere andel kommunale enn private eiere har oppmuntret barnehagene til bruk av disse verktøyene.

12.4.1 Andre verktøy

45 prosent at barnehageeierne oppgir at deres barnehager benytter andre kvalitetsverktøy enn de verktøyene Utdanningsdirektoratets tilbyr. Det er svært lite variasjon mellom kommunale og private eiere på dette spørsmålet.

Tabell 12-8. Barnehageeiers svar på om deres barnehage(er) bruker andre kvalitetsverktøy. Prosent.

	Ja	Nei	Total
Kommunal (n=91)	45.1	54.9	100
Privat (n=331)	44.4	55.6	100
Total (422)	44.5	55.5	100

12.5 Oppsummering kvalitetsverktøy

Av Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy er ståstedsanalysen og foreldreundersøkelsen de som er best kjent både blant barnehagestyrerne og barnehageeierne. RefLex er det verktøyet som er minst kjent både hos styrere og eiere.

Barnehagestyrerne vurderer ståstedsanalysen og foreldreundersøkelsen som de mest nyttige verktøyene, både som informasjonskilde og for å endre praksis. RefLex vurderes som klart mindre nyttig på begge områdene. Støttemateriell om ekstern barnehagevurdering vurderes som svært nyttig for endring av praksis i barnehagene.

I tre av fire barnehager er det styrer som bestemmer om barnehagen skal bruke ulike kvalitetsvurderingsverktøy fra Utdanningsdirektoratet. Men i halvparten av barnehagene opplyses det at også barnehageeier er med i beslutningene om av bruk av verktøyene.

Barnehageeierne oppfordrer i størst grad barnehagene å bruke foreldreundersøkelsen, ståstedsanalysen og støttemateriell om pedagogisk dokumentasjon. Det er også disse verktøyene som får best vurderinger når det gjelder å gi nyttig informasjon for eieren. 45 prosent av barnehageeierne opplyser at deres barnehage(r) bruker andre kvalitetsverktøy i tillegg til Utdanningsdirektoratets.

13. SPRÅKLØYPER

Språkløyper er en nasjonal strategi for å styrke barn og elevers ferdigheter i språk, lesing og skriving. Språkløyper ledes av Lesesenteret og er rettet mot ansatte i barnehage, i grunnskolen og i videregående skole. Tre tiltak er sentrale i strategien, 1) gratis nettbaserte kompetanseutviklingspakker, 2) regionale oppstartsamlinger og 3) etablering av språkkommuner. Språkkommune innebærer at kommunen blir tilført ekstra midler til ressurspersoner for Språkløyper, til lærende nettverk og at det er utarbeidet en lokal strategi for Språkløyper. Kommuner, fylkeskommuner, barnehager og skoler kan delta i ett eller flere av disse tiltakene.

Språkløyper følgeevalueres av NIFU på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet. Data fra spørringen skal brukes i en delrapport i evalueringen i 2018 og sluttrapport i evalueringen i 2020. Tilsvarende spørsmål ble stilt i Spørsmål til Skole-Norge i 2017 og vil bli gjentatt for både barnehage- og skolenivået i 2020.

Spørsmål om Språkløyper er rettet til utvalget av **barnehagestyrere** og **barnehageeiere**.

13.1 Barnehagestyrere og språkløyper

I april 2017 utvidet Utdanningsdirektoratet antall språkkommuner med 28 nye kommuner, og per dags dato er det 55 språkkommuner i Norge (Kunnskapsdepartementet, 2017). I spørreundersøkelsen er styrerne bedt opplyse om hvorvidt de befinner seg i en språkkommune²⁹. 37 prosent (344 barnehager) av barnehagestyrerne svarer at deres barnehage er i en Språkkommune, rundt 40 prosent (363 barnehager) svarer nei på dette spørsmålet, mens 23 prosent (214 barnehager) svarer vet ikke.

Barnehagestyrerne er videre stilt spørsmål om deres kjennskap til ulike deler av strategien Språkløyper. Tabell 13-1 under viser barnehagestyrernes svar på spørsmål om kjennskap til ulike deler av strategien. Resultatene er kategorisert ut i fra styrerens opplysning om hvorvidt barnehagen er lokalisert i en språkkommune eller ikke³⁰. Språkkommuner får støtte til å drive kompetanseutvikling gjennom bl.a. lærende nettverk og støtte til å bruke de nettbaserte ressursene. Det er derfor interessant å se forskjeller mellom språkkommuner og de som ikke språkkommuner.

Det er forskjeller i styrernes kjennskap til strategien ut ifra om kommunen er en språkkommune eller ikke. Blant styrere som opplyser at deres kommunen er en språkkommune oppgir 51

²⁹ Opplysninger om når kommunene eventuelt fikk status som Språkkommune er ikke hentet inn. Svarene fra spørreundersøkelsen er analysert nedenfor med fokus på å skille barnehager i språkkommune fra barnehager som ikke befinner seg i språkkommuner. Vi har ikke gjort noe skille på hvor lenge kommunene har hatt status som språkkommune.

³⁰ I Vedlegg 5 tabell 27-32 presenteres også data for utvalget samlet, samt delt opp etter eierforhold privat og kommunal.

prosent å ha kjennskap til de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene. Tilsvarende tall for styrere som ikke er i en språkkommune er 43 prosent, og 25 prosent for styrerne som ikke kjenner sin kommunes status som språkkommune. Tabellen viser videre at dette mønsteret er tilsvarende for styrernes kjennskap til de to andre tiltakene i strategien.

Tabell 13-1. Barnehagestyrernes svar på spørsmål om de kjente til strategien Språkløyper før denne undersøkelsen. Prosent.

	Er kommunen deres en Språkkommune?*			
	Ja (n=344)	Nei (n=363)	Vet ikke (n=214)	Totalt (n=921)
Nei	14.5	34.6	58.9	32.6
Ja, jeg kjenner til de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene	51.2	43.3	25.2	42
Ja, jeg kjenner til oppstartsamlingene som arrangeres av Lesesenteret og Skrives	46.8	28.7	15.4	32.4
Ja, jeg kjenner til tiltaket Språkkommuner	48.9	30.6	9.8	32.6

*Svarene er kategorisert etter barnehagestyrernes opplysninger vedrørende kommunens status som språkkommune.

I språkkommuner har de kommunale styrerne best kjennskap med de ulike tiltakene, og det er også de kommunale barnehagene som i størst grad har benyttet seg av de ulike tilbudene.³¹ I alt er det 176 barnehagestyrere i språkkommuner som opplyser å kjenne til de nettbaserte kompetanseutviklingstiltakene. Tabell 13-2 viser at blant disse har 65 prosent benyttet seg av tiltaket. Tilsvarende har 51 prosent av de styrernes som ikke befinner seg i en språkkommune, benyttet seg av tiltaket. Blant dem som ikke vet om kommunen er en språkkommune, er det 37 prosent som opplyser at barnehagen har benyttet seg av de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene. Det er altså en større andel av styrerne i språkkommuner som faktisk har benyttet seg av dette tilbudet.

³¹ Forskjellene mellom private og kommunale barnehager er signifikante for barnehagestyrere i Språkkommuner. Detaljert oversikt over andel svar er gjengitt i vedlegg 5, tabell 22 og tabell 23 for barnehagestyrere i språkkommuner. Forskjellen er også tilsvarende for barnehagestyrere som opplyser å ikke befinne seg i språkkommuner når det gjelder kjennskap og deltagelse i de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene. Dette er gjengitt i vedlegg 5 tabell 25 og 26 for styrere som ikke jobber i språkkommuner.

Tabell 13-2. Har din barnehage benyttet seg av de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene som inngår i Språkløyper? Prosent.

Svarfordeling fra barnehagestyrere som oppgir å ha kjennskap til tiltaket				
	Er kommunen deres en språkkommune?			Totalt (n=387)
	Ja (n=176)	Nei (n=157)	Vet ikke (n=54)	
Ja	64.8	51	37	55.3
Nei	35.2	48.4	61.1	44.2
Vet ikke	0	0.6	1.9	0.5

De som har benyttet seg av de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene har også vurdert et sett av utsagn som omhandler tiltaket. Vurderingene er gjengitt i Tabell 13-5 og viser at kompetanseutviklingspakkene i stor grad er relevante for barnehagens arbeid. De brukes i stor grad som refleksjon og diskusjon blant de ansatte. Vurderingene av hvorvidt pakkene bidrar til ny praksis i barnehagen er noe lavere enn de overnevnte, men har fortsatt en høy score på 3.9 samlet sett. Barnehagestyrerne som ikke er i språkkommuner vurderer to av påstandene i tabellen høyere enn barnehagestyrerne i språkkommuner (forskjellen er signifikant).

Tabell 13-3. Barnehagestyreres vurdering av utsagn om de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene som inngår i Språkløyper. Gjennomsnitt*

	Er kommunen deres en språkkommune?			
	Ja (n=114)	Nei (n=80)	Vet ikke (n=20)	Totalt (n=214)
De brukes som utgangspunkt for refleksjon og diskusjon blant de ansatte i barnehagen	4	4.3**	3.6	4.1
De bidrar til utprøving av ny praksis i barnehagen	3.9	4.1	3.2	3.9
De er relevante for barnehagens arbeid	4.2	4.5**	3.9	4.3

* Gjennomsnittsverdier for svarene langs en skala fra 1=i svært liten grad til 5=i svært stor grad. ** $p < 0.05$

I alt er det 161 barnehagestyrere i språkkommuner som kjenner til oppstartsamlingene som arrangeres av Lesesenteret og skrivesenteret. Tabell 13-4 under viser at i 60 prosent av disse barnehagene har styrer selv eller andre ansatte deltatt på oppstartsamling. Blant barnehagestyrerne som ikke er i en språkkommune og som har kjennskap til oppstartsamlingene svarer drøyt halvparten at styrer eller andre ansatte har deltatt på en slik oppstartsamling. Andelen som har deltatt på oppstartsamling er altså også noe høyere blant barnehager i språkkommuner.

Tabell 13-4. Har du som styrer eller noen av de andre ansatte i barnehagen deltatt på oppstartsamlingene som arrangeres av Lesesenteret og Skrivesenteret? Prosent.

Svarfordeling fra barnehagestyrere som oppgir å ha kjennskap til tiltaket				
Er kommunen deres en språkkommune?				
	Ja (n=161)	Nei (n=104)	Vet ikke (n=33)	Totalt (n=298)
Ja	59.6	51	33.3	53.7
Nei	38.5	49	63.6	45
Vet ikke	1.9	0	3.1	1.3

De barnehagestyrerne som har oppgitt at styrer selv eller ansatte i barnehagen har deltatt på oppstartsamlingene har vurdert tre utsagn som omhandler disse samlingene. Resultatene er presentert i . Vurderingene er i snitt noe lavere enn vurderingene av de nettbaserte kompetanseutviklingspakken. Likevel er gjennomsnittene i den øvre delen av skalaen. Det er kun små forskjeller på vurderingen i og utenfor språkkommuner. Oppstartsamlingene får best vurdering når det gjelder å klargjøre for barnehagen hvordan de skulle arbeide med Språkløyper, med et snitt på 3.9. Vurderingen av om samlingene bidrar til utprøving av ny praksis og iverksetting av strategien er vurdert noe lavere.

Tabell 13-5. Barnehagestyrernes vurdering av utsagn om oppstartsamlingene som arrangeres av Lesesenteret og Skrivesenteret. Gjennomsnitt*.

	Er kommunen deres en språkkommune?			
	Ja (n=96)	Nei (n=53)	Vet ikke (n=11)	Totalt (n=160)
De gjorde det klart for oss hvordan vi skal arbeide med språkløyper i vår barnehage	3.8	3.9	3.9	3.9
De bidrar til utprøving av ny praksis	3.7	3.6	3.2	3.7
Personen(e) som var på oppstartsamling har bidratt til å iverksette strategien Språkløyper i vår barnehage	3.5	3.5	2.5	3.5

* Gjennomsnittsverdier for svarene langs en skala fra 1=i svært liten grad til 5=i svært stor grad.

Halvparten av styrerne (54 prosent av de kommunale styrerne og 46 prosent av de private) opplyser at de deltar i et lærende nettverk i regi av kommunen, der representanter fra barnehager eller andre enheter møtes for å få faglig påfyll eller lære av hverandres erfaringer i arbeidet med språk, lesing og eller skrijving. Om lag en tredjedel av de private styrerne oppgir dessuten at deltagelsen i slike nettverk foregår i regi av private barnehager³². Totalt sett er det en signifikant høyere andel private som deltar i lærende nettverk. Tabellen under viser andelen styrere i og utenfor språkkommunene som deltar i lærende nettverk. Flere styrere i språkkommuner deltar i nettverk i regi av kommunen ($p < 0.01$). Andelen styrere som deltar i nettverk i regi av private er også signifikant høyere i språkkommuner ($p < 0.1$).

³² Resultatene fordelt på private og kommunale er presentert i tabell 29 vedlegg 5.

Tabell 13-6. Barnehagestyreres svar på om de deltar i et lærende nettverk der representanter fra barnehager eller andre enheter møtes for å få faglig påfyll og/eller lære av hverandres erfaringer i arbeidet med språk, lesing og/eller skriving.

Svar fra styrere som oppgir å ha kjennskap til strategien				
	Er kommunen deres en språkkommune?			Totalt (n=621)
	Ja (n=294)	Nei (n=239)	Vet ikke (n=88)	
Ja, i kommunens regi	60.2	39.3	47.7	50.4
Ja, i regi av private barnehager	16.3	11.3	20.45	14.9
Nei	31.6	55.2	43.2	57.7
Vet ikke	0.3	0.4		0.3

Blant styrerne som befinner seg i en språkkommune oppgir nesten 60 prosent at barnehagen ikke har hatt kontakt med kommunens ressursperson i Språkløyper. Resultatene er presentert i Tabell 13-7 nedenfor. 22 prosent oppgir at kommunens ressursperson har hatt kontakt med barnehagens styrer.

Tabell 13-7. Barnehagestyreres svar på om barnehagen har hatt kontakt med kommunens ressursperson i Språkløyper. Prosent.*

Svar fra barnehagestyrere i Språkkommuner	%
Nei	58.4
Ja, hun/han har deltatt på personalmøter i barnehagen	6.1
Ja, vi har jevnlig kontakt	9.9
Ja, hun/han har kontakt med enkelte barnehageansatte ved barnehagen	9
Ja, hun/han har kontakt med barnehagens styrer	21.8
Vet ikke	6.7

* Respondentene kunne her krysse av for flere av ja-alternativene.

Barnehagestyrerne er også spurt hvordan barnehagen har forankret arbeidet med strategien.³³ Resultatene er presentert i Tabell 13-8 og viser at barnehagens forankringsarbeid hovedsakelig foregår gjennom personalmøter og ved at de ansatte arbeider med de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene. 72 prosent av styrerne oppgir at arbeidet foregår ved å ta Språkløyper inn i det lokale arbeidet med årsplanen. En høyere andel av styrerne i språkkommuner opplyser å ta arbeidet inn i årsplaner og avdelingsmøter, men styrerne som ikke er i en språkkommune i større grad har valgt å delegere ansvaret lokalt enten til en utpekt ansvarlig eller til den enkelte avdeling. Totalt oppgir over halvparten av styrerne at de forankrer arbeidet gjennom å utpeke en ansvarlig for strategien i barnehagen.

³³ Styrerne som har besvart dette spørsmålet er styrere som har opplyst å ha kjennskap til flere ulike tiltak i strategien.

Tabell 13-8. Barnehagestyrers vurdering av utsagn om hvordan barnehagen har forankret arbeidet med Språkløyper. Prosent*.

	Er kommunen deres en språkkommune?			
	Ja (n=65)	Nei (n=39)	Vet ikke (n=5)	Totalt (n=109)
Ved å ta den inn i det lokale arbeidet med årsplanen	75.4	66.7	40	71.5
Ved å bruke personal-/avdelingsmøter til at alle de ansatte jobber med de nettbaserte kompetanse-utviklingspakkene	96.9	89.7	20	93.6
Ved å utpeke en ansvarlig for strategien Språkløyper i barnehagen	52.3	58.9	20	55.9
Ved å overlate ansvaret primært til avdelingene	9.2	15.4	20	11.9
Ved å overlate ansvaret primært til den enkelte ansatte	7.7	5.1	0	6.4
Annet	1.5	7.7	20	4.6

* Styrerne har her hatt mulighet til å oppgi flere svaralternativer.

13.2 Barnehageeier og Språkløyper

Private eiere, og spesielt kjeder, kan eie flere barnehager som kan befinne seg i ulike fylker og ulike kommuner. Spørsmålet om barnehagene befinner seg i en språkkommune er derfor formulert ulikt for private eiere enn for de kommunale eiere som befinner seg i en spesifikk kommune.

15 prosent av de private eierne svarer at noen barnehager befinner seg i språkkommune, mens 14 prosent svarer at alle deres barnehager har tilhørighet i språkkommuner (Tabell 13-9). I underkant av 30 prosent av de private vet ikke. Blant de kommunale eierne oppgir 19 prosent at barnehagene deres ligger i en språkkommune.

Tabell 13-9. Barnehageeiere og tilhørighet i språkkommune. Prosent.

Er din eller noen av dine barnehager lokalisert i en Språkkommune?					
	Ja, noen barnehager	Ja, samtlige barnehager	Nei	Vet ikke	Total
Private eiere	15.4	13.5	42.5	28.6	100 (325)
Er din kommune en Språkkommune?					
	Ja	Nei	Total		
Kommunale eiere	18.9	81.1	100 (91)		

Også barnehageeierne har fått spørsmål om hvor godt de kjenner til de ulike deler av strategien Språkløyper. I Tabell 13-10 under skiller vi svarene for kommunal og private eiere og kategoriserer svarene etter hvorvidt eieren har barnehager i en språkkommune eller ikke. For de kommunale eierne som også er språkkommuner er kjennskapen til de ulike delene av strategien ikke uventet svært høy, og signifikant høyere enn blant eiere som ikke er

språkkommuner. 77 prosent av eierne i språkkommuner kjente til de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene, mens henholdsvis 88 og 94 prosent kjente til oppstartsamlingene til Lese- og skrivesenteret og tiltaket Språkkommuner. Tilsvarende mønster ser vi for de private eierne: andelen eiere med kjennskap til strategien er langt høyere blant de eierne som har en eller flere barnehager lokalisert i språkkommuner.

Tabell 13-10. Barnehageeiers svar på om de kjente til strategien Språkløyper før denne undersøkelsen. Prosent.

Kommunale barnehageeiere				
	Språkkommune (n=17)	Ikke Språkkommune (n=74)		
Ja, vi kjente til oppstartsamlingene som arrangeres av Lese- og Skrivesenteret	88.2	58.11		
Ja, vi kjente til tiltaket Språkkommuner	94.1	72.9		
Ja, vi kjente til de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene	76.5	52.7		
Nei		13.5		
Privat barnehageeiere				
	Barnehage(r) lokalisert i en språkkommune?			
	Ja, noen barnehager (n=44)	Ja, samtlige barnehager (n=40)	Nei (n=128)	Vet ikke (n=79)
Ja, vi kjente til oppstartsamlingene som arrangeres av Lese- og Skrivesenteret	59.1	47.5	27.3	10.1
Ja, vi kjente til tiltaket Språkkommuner	45.5	62.5	22.7	7.6
Ja, vi kjente til de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene	47.7	35	21.1	16.5
Nei	13.6	20	53.9	70.9

I Språkløype-strategien arrangeres det en egen oppstartsamling som består av en presentasjon av Språkløyper. Blant de som oppgir å kjenne til disse oppstartsamlingene viser data at for henholdsvis 35 prosent av de kommunale og 39 prosent av de private så har representanter fra barnehageeier deltatt på oppstartsamling. I Tabell 13-11 presenteres svarene for kommunale og private eiere kategorisert ut i fra om barnehageeier har barnehager lokalisert i en språkkommune eller ikke. Deltagelsen er generelt høyere blant eiere som er lokalisert i språkkommuner, og blant kommunale eiere som er språkkommuner er deltagelsen 100%.

Tabell 13-11. Har representant(er) for barnehageeier deltatt på oppstartsamling for Språkløyper? I prosent for de barnehageeierne som har oppgitt å ha kjennskap til oppstartsamlingene.

Kommunale barnehageeiere				
	Språkkommune (n=17)	Ikke språkkommune (62)		
Ja	70.6	25.8		
Nei	23.5	70.9		
Vet ikke	5.9	3.2		
Privat barnehageeiere				
Er din eller noen av dine barnehager lokalisert i en språkkommune?				
	Ja, noen barnehager (n=33)	Ja, samtlige barnehager (n=30)	Nei (n=52)	Vet ikke (n=13)
Ja	45.5	50	28.9	30.8
Nei	33.3	43.3	71.2	61.5
Vet ikke	21.1	6.7		7.7

Innholdet på oppstartsamlingene er vurdert av de eiere som har oppgitt at representant fra barnehagen har deltatt (i alt 73 eiere har svart på spørsmålet). Samlingenes innhold gis gode vurderinger av barnehageeier med et gjennomsnitt på 4 (se Tabell 13-12). Eierne synes i stor grad at samlingene klargjør eiers bidrag i Språkløyper. Gjennomsnittscoren for vurderingen av hvorvidt representanten som var på oppstartsamling har bidratt til å iverksette Språkløyper, er ligger noe lavere enn de to øvrige. Det er kun små forskjeller mellom kommunale og private barnehageeiere. Kommunens status som språkkommune ser heller ikke ut til å påvirke opplevd nytte av denne samlingen. Unntaket er vurderingen av hvorvidt representanten som var på oppstartsamlingen har bidratt til å iverksette Språkløyper: eiere i språkkommuner gir påstanden en høy gjennomsnittlig vurdering (4.2 for kommunale eiere og noe lavere 3.7 for private), mens eiere i andre kommuner gir en gjennomsnittlig vurdering på 3.5. Det kan altså se ut til at kommunale eiere som også er språkkommuner i størst grad ser nytten av at representant fra eier deltar på oppstartsamling.

Tabell 13-12. Barnehageeiers vurdering av oppstarts-samlingene som arrangeres av Lese- og Skrivesenteret. Gjennomsnitt*.

	Kommunal (n=26)	Privat (n=47)	Total (n=73)
Innholdet på samlingen var relevant for barnehageeier	4	4	4
Samlingen gjorde det klart hvordan barnehageeier kan bidra til å gjennomføre Språkløyper	3.9	4	3.9
Representanten(e) fra barnehageeier som var på oppstartsamling har bidratt til å iverksette Språkløyper	3.8	3.6	3.7

* Gjennomsnittsverdier for svarene langs en skala fra 1=i svært liten grad til 5=i svært stor grad.

Halvparten av barnehageeierne oppgir at de har deltatt i lærende nettverk i arbeidet med språk, lesing og/eller skriving i kommunens regi. Private eiere deltar i større grad i denne typen nettverk, dessuten deltar de private også i nettverk i regi av private barnehager, mens kommunale eiere utelukkende deltar i nettverk i kommunens regi. 36 prosent av de kommunale og 28 prosent av de private eierne oppgir at de *ikke* har deltatt i et slikt lærende nettverk om språk, lesing og/eller skriving (se tabell 32 i vedlegg 5). Som for styrere finner vi altså at private i større grad deltar i lærende nettverk, både i regi av kommunen og i regi av private eiere. Spørsmålsformuleringen gikk på om eierne har deltatt i lærende nettverk og ikke i hvilken eierne igangsetter denne typen nettverk. Det er ikke usannsynlig at en del av dem som svarer nei her kan være eiere som allikevel involverer seg i nettverk gjennom å nettopp bidra til at disse kommer i stand kommunale nettverk. Andre private oppgir i størst grad at de deltar i nettverk i regi av private.

Tabell 13-13. Barnehageeiers svar på om de deltar i lærende nettverk der representanter fra barnehager eller andre enheter møtes for å få faglig påfyll og/eller lære av hverandres erfaringer i arbeidet med språk, lesing og/eller skriving. Prosent.

Kommunale barnehageeiere				
	Språkkommune (n=17)	Ikke språkkommune (62)		
Ja, i kommunens regi	58.2	66.9		
Nei	41.2	33.9		
Vet ikke		3.2		
Private barnehageeiere				
	Er din eller noen av dine barnehager lokalisert i en språkkommune?			
	Ja, noen barnehager (n=36)	Ja, samtlige barnehager (n=31)	Nei (n=56)	Vet ikke (n=23)
Ja, i kommunens regi	47.2	64.5	33.9	30.4
Ja, i regi av private barnehager	25	16.1	32.1	34.8
Nei	27.8	19.4	32.1	34.8
Vet ikke	0	0	1.8	0

I Tabell 13-13 ovenfor er svarene gruppert etter barnehageeiers opplysninger om kommunen har status som språkkommune. Kommunale eiere deltar utelukkende i nettverk i kommunens regi, men eiere i språkkommuner deltar ikke i større grad enn andre kommuner. For private eiere ser vi at eiere i språkkommuner oftere deltar i nettverk i kommunal regi. Bruken av nettverk blant eiere som ikke er språkkommuner er mer jevnt fordelt mellom privat og kommunal, dessuten bruker eiere som kun har noen av sine barnehager i språkkommuner private nettverk mer enn andre eiere i språkkommuner.

Barnehageeierne har avslutningsvis vurdert tre påstander ut ifra hvor godt de passer for dem. To av påstandene omhandler hvorvidt eieren de oppfordrer sine barnehager til å delta på oppstartsamlingene og de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene, mens den siste handler om i hvilken grad eier følger opp barnehagenes deltagelse i Språkløyper. Se vedlegg 5 tabell 33 for en oversikt over barnehageeierens vurderinger av de tre utsagnene.³⁴

Generelt vurderer eiere i språkkommuner påstanden høyere enn andre eiere. I språkkommuner ser vi dessuten at kommunale eiere vurderer påstandene høyere enn de private. Tolkningen er dermed at eiere i språkkommuner i større grad vurderer at de oppfordrer sine barnehager til deltagelse i både Oppstartsamlinger i Språkløyper og til å bruke de nettbaserte

³⁴ I vedlegg 5 tabell 33 er vurderingene presentert samlet for henholdsvis kommunale og private.

kompetanseutviklingspakkene. Eier ei språkkommuner oppgir i større grad å følge opp barnehagenes deltagelse i Språkløyper enn eier i andre kommuner.

13.3 Oppsummering Språkløyper

En av tre barnehagestyrere kjenner til de tre tiltakene i Språkløyper-strategien, og kunnskapen er størst i språkkommunene. Her har halvparten av styrene kjennskap til strategien. Kommunale barnehager har mer kjennskap til og har oftere benyttet seg av tiltakene enn private barnehager, og tiltakene blir hyppigere benyttet i språkkommuner enn i øvrige kommuner. Tiltakene vurderes i stor grad som relevante, et godt utgangspunkt for refleksjon og egnet til å prøve ut ny praksis.

Omtrent halvparten av styrerne som kjenner til tiltakene i Språkløyper, har enten deltatt selv eller hatt ansatte som har deltatt på oppstartsamlinger og/eller de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene som inngår i Språkløyper. I språkkommunene er oppslutningen høyere enn i de øvrige kommunene. Både oppstartsamlingene og de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene får positiv evaluering fra styrerne, men kompetanseutviklingspakkene får best tilbakemelding.

Halvparten av barnehagene er med i lærende nettverk om arbeidet med språk, og det vanligste er at disse nettverkene er i regi av kommunene. I språkkommunene er en betydelig høyere andel barnehager med i slike nettverk enn i øvrige kommuner. Videre oppgir en av tre styrerne at de har hatt kontakt med kommunens ressursperson i Språkløyper.

Barnehagens forankring av arbeidet med Språkløyper foregår hovedsakelig gjennom at de ansatte arbeider med de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene på personalmøter og ved at Språkløyper tas inn i det lokale arbeidet med årsplanen. Å ta Språkløyper inn i arbeidet med årsplanen er mest vanlig i språkkommuner.

De kommunale barnehageeierne har bedre kjennskap til de ulike tilbudene i Språkløyper enn de private. Kommuner som også er språkkommuner kjenner Språkløyper best, men også private barnehageeiere som har barnehager i språkkommuner har relativt god kjennskap. I de øvrige kommunene kjenner over halvparten av private barnehageeiere ikke til Språkløyper.

Over én av tre barnehageeiere oppgir at representant for barnehageeier har deltatt på oppstartsamlingen for Språkløyper, og andelen er høyest i språkkommunene. Vurderingene av oppstartsamlingen gis generelt positive vurderinger. Nær halvparten av alle eierne har deltatt i lærende nettverk i arbeidet med språk, lesing og/eller skriving i kommunens regi. Private barnehageeiere er hyppigst med i slike nettverk. Barnehageeiere i språkkommuner oppgir i større grad å oppfordre sine barnehager til deltagelse oppstartsamlinger og i de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene, samt at de også i større grad følger opp barnehagenes deltagelse i språkløyper.

14. MIDLERTIDIGE DISPENSASJONER

Dette kapitlet handler om midlertidige disposisjoner blant ansatte i barnehagen. Kunnskapsdepartementet trenger mer detaljert informasjon om årsaker til dispensasjonsbehov. Tall fra BASIL gir kun et øyeblikksbilde, og videre finnes det lite kunnskap om dette temaet fra før.

Spørsmål om midlertidige dispensasjoner er rettet til utvalget av **barnehageeiere**.

Barnehageeier kan søke kommunen om midlertidig dispensasjon fra kravet om pedagogisk bemanning for inntil ett år av gangen, jf. forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager §2.³⁵

Eierne er spurt om antallet søknader om midlertidig dispensasjon i løpet av 2017. De fleste oppgir at de ikke har sendt noen søknader – se Tabell 14-1. Videre oppgir 26 prosent at de har sendt mellom 1 og 5 søknader i løpet av året som har gått. Svært få har sendt flere enn 5 søknader.

Tabell 14-1. Barnehageeiers svar på hvor mange søknader om midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet de har sendt i løpet 2017. Prosent.

	0	1 til 5	6 til 10	11 til 20	Flere enn 20	Total
Kommunal	50.6	41.4	5.7	2.3	0	100 (87)
Privat	75.7	22	1.6	0.7	0	100 (305)
Total	70.2	26.3	2.6	1	0	100 (392)

Tabell 14-2 viser antallet søknader om midlertidig dispensasjon som har blitt *innvilget*. Enkelte har tastet inn desimaltall, noe som mest sannsynlig henviser til prosentdelen av stillingen som ble gitt dispensasjon. 50 prosent av barnehageeierne oppgir at de har fått innvilget 1 søknad om dispensasjon, videre oppgir 14 prosent 2 søknader og 10 prosent av barnehageeierne 3 søknader. 5 prosent oppgav at de *ikke* har fått innvilget noen søknader.

³⁵ Kommunen kan innvilge dispensasjon fra § 1 for inntil ett år om gangen dersom særlige hensyn tilsier det, og barnehageeier søker om dispensasjon. Barnehageeier skal legge ved uttalelse fra barnehagens samarbeidsutvalg i søknaden.

Tabell 14-2. Barnehageeiers svar på hvor mange søknader om midlertidig dispensasjon som er innvilget.

Antall søknader innvilget av barnehageeier	Antall	Prosent
0.4	1	1
0.5	1	1
0	6	5
1	58	50
1.6	1	1
2	16	14
3	12	10
4	5	4
5	5	4
6	3	3
7	1	1
8	1	1
9	1	1
10	1	1
14	1	1
15	1	1
16	1	1
20	1	1
	116	100 %

Nært 60 prosent av eierne oppgir at gjennomsnittlig tid for dispensasjonene som er gitt det siste året er mellom 7 og 12 måneder (Tabell 14-3). Her er det lite variasjon mellom kommunale og private barnehageeiere. 31 prosent svarer at gjennomsnittet på dispensasjonen er mellom 4 og 6 måneder. Svært få kommunale eiere oppgir dispensasjoner på mellom 0 til 3 måneder, mot 15 prosent av de private eierne.

Tabell 14-3. Barnehageeiers svar på hvor lang tid er dispensasjonen(e) gitt i gjennomsnitt. Prosent.

	0-3 mnd.	4-6 mnd.	7-12 mnd.	Total
Kommunal	2.4	40.5	57.1	100 (42)
Privat	14.9	25.7	59.5	100 (74)
Total	10.3	31	58.6	100 (116)

Mangel på kvalifiserte søkere er den hyppigste oppgitte årsaken for dispensasjonssøknader blant eierne – se Tabell 14-4. Også foreldrepermisjon er en hyppig oppgitt årsak: 43 prosent av eierne oppgir dette. Langtidsfravær forekommer hyppigere blant kommunale eiere enn hos de private eiere: 41 prosent av de kommunale eierne oppgir dette som årsak mot kun 23 prosent av de private.

Eierne hadde mulighet til å utdype svarene vedrørende årsaker til dispensasjoner. Her nevnes blant annet årsaker som; midlertidig redusert stilling, faste ubesatte stillinger, pedagoger i videreutdanning, behov for annen kompetanse i barnehagen, vanskeligheter med å få tak i

godkjente barnehagelærere til ledige stillinger, dekke barnehagestyrers administrasjonstid, permisjon, eller ved oppsigelser fram til nytilsetting. To nevner problemer med å fylle 20-prosentsstillinger, se utdypende sitat under;

Vi er en en-avdelings barnehage med 2 pedagoger i 100 % stilling. Da jeg som daglig leder ikke får telle som 100 % pedagog, men 80 % pedagog og 20 % pedagog mangler vi hele tiden 20 % pedagog. Denne stillingen er omtrent umulig å fylle av praktiske årsaker (ingen vil ha 20 % pedagog stilling) - og barnehagen har ikke økonomi til å ansette flere pedagoger enn de to vi er. Barnehagen søker derfor disp. 20 % på vår fagarbeider som har jobbet i barnehagen i mange år, hun har lang erfaring, pedagogisk utdanning fra Polen, og mange kurs for å gjøre denne jobben så god som mulig.

og

Vi har mange pedagogisk ansatte som har 20 % omsorgspermisjon for å være hjemme med små barn. Vanskelig å få pedagoger inn i så små stillinger rundt i de enkelte barnehagene. Mangler totalt sett pedagoger i distriktet.

Tabell 14-4. Barnehageeiers svar på hvilke situasjoner det er behov for å søke dispensasjon. Prosent

	Kommunal (n=42)	Privat (n=74)	Total (n=116)
Foreldre-permisjon	35.7	47.3	43.1
Studiepermisjon	9.5	10.8	10.3
Mangel på kvalifiserte søkere	71.4	64.9	67.2
Korttidsfravær (sykdom etc.)	4.8	2.7	3.4
Langtidsfravær (sykdom etc.)	40.5	23	29.3
Annet	11.9	10.8	11.2

Eiere som ikke oppgir å ha søkt dispensasjoner i løpet av 2017 ble bedt om å oppgi situasjoner siste fem år hvor det har vært behov for å søke dispensasjon (se tabell 14-5). Også her er oppgis *Mangel på kvalifiserte søkere* hyppigst når man ser på eierne samlet. Men det er variasjoner mellom private og kommunale eiere (Cramers V = -0.2335), hvor 52 prosent av de kommunale oppgir dette som årsak, mot kun 23 prosent av de private eierne oppgir det samme. Hos de private eierne er svaralternativet *annet* oppgitt hyppigst som årsak.

Tabell 14-5. Barnehageeiers svar på hvilke situasjoner det tidligere har vært behov for å søke dispensasjon de siste 5 årene. Prosent.

	Kommunal (n=42)	Privat (n=231)	Total (n=273)
Foreldre-permisjon	33.3	21.2	23.1
Studie-permisjon	7.1	7.4	7.3
Mangel på kvalifiserte søkere	52.4	23.4	27.8
Korttids-fravær (sykdom etc.)	14.3	9.1	9.9
Langtids-fravær (sykdom etc.)	42.9	13.4	17.9
Annet	11.9	41.1	36.6

14.1 Oppsummering dispensasjoner

Under 30 prosent av barnehageeierne har søkt om midlertidig dispensasjon i 2017. Halvparten har kun sendt inn én søknad. Det er mest vanlig med dispensasjon mellom 6 og 12 måneder. Hovedårsaken til behovet for dispensasjon er mangel på kvalifiserte søkere.

15. VEILEDNING AV NYUTDANNEDE BARNEHAGELÆRERE

I dette kapitlet gjengis resultatene av barnehageeierne svar om veiledning av nyutdannede barnehagelærere. Årets spørring skal bidra til informasjon om omfang og utforming av veiledning til nytilsatte nyutdannede barnehagelærere, samt informasjon om veiledernes kompetanse.

Spørsmål om veiledning av nyutdannede barnehagelærere er rettet til utvalget av barnehageeiere.

15.1 Barnehageeier og veiledning av nyutdannede barnehagelærere

To av tre barnehageeiere oppgir at de har opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere i deres barnehager. Nesten en av fire private barnehageeiere oppgir at de ikke har nytilsattveiledning i barnehagen. Se Tabell 15-1 for detaljer.

Tabell 15-1. *Har du som barnehageeier et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere i din(e) barnehage(er)? Prosent.*

	Ja, i alle mine barnehager	Ja, i de fleste barnehager	Ja, i noen barnehager	Nei	Total
Kommunal	59.8	12.2	12.2	15.9	100 (82)
Privat	70.8	3.3	2.9	22.9	100 (274)
Total	68.3	5.3	4.9	21.4	100 (356)

Nært 70 prosent av barnehageeierne som *ikke* har et veiledningsopplegg i alle barnehager oppgir at de heller ikke har planer om å sette i gang et slikt opplegg, vist i Tabell 15-2. Forskjellen mellom ulike eiere er marginale.

Tabell 15-2. *Har du som barnehageeier konkrete planer om å sette i gang et opplegg for veiledning av nytilsatte barnehagelærere i din(e) barnehage(r)? Prosent.*

	Ja, i alle mine barnehager	Ja, i noen barnehager	Nei	Total
Kommunal	17.4	17.4	65.2	100 (23)
Privat	20.2	10.1	69.7	100 (71)
Total	19.6	11.6	68.8	100 (94)

Litt under halvparten av barnehageeierne oppgir at de har tilsatt nyutdannede barnehagelærere i løpet av det siste året. 54 prosent av kommunene har tilsatt nyutdannede barnehagelærere, mot 42 prosent av de private. Tabelloversikt over resultatene for spørsmålet finnes i Vedlegg 5 (tabell 34).

Samlet oppgir 67 prosent av eierne at de har mottatt informasjon om veilederordningen (se vedlegg 5 tabell 35). Informasjonen har i større grad nådd ut til de kommunale eierne. 82

prosent av de kommunale eierne oppgir å ha fått informasjon, mot 63 prosent av de private barnehageeierne.

Barnehageeierne ble deretter bedt om å angi hva som må til for å få på plass en veiledningsordning for sine barnehager. Initiativ fra barnehagemyndighet, samarbeid med utdanningsinstitusjonene for barnehagelærere og initiativ fra barnehageeier er de viktigste faktorene. Se Tabell 15-3. Det er noen variasjoner mellom kommunale og private eiere på dette spørsmålet. De private eierne peker i stor grad på initiativ fra barnehagemyndighet, mens de kommunale eierne i større grad peker på engasjement fra den enkelte barnehagestyrer.

Tabell 15-3. Barnehageeiers svar på hva som har vært eller vil være det viktigste for å få på plass en veiledningsordning for deres barnehage(r). Prosent.

	Politisk engasjement	Samarbeid med hovedtillitsvalgte	Initiativ fra barnehagemyndighet	Initiativ fra barnehageeier	Engasjement fra styrere	Samarbeid med utdanningsinstitusjonene for barnehagelærere	Annet
Kommunal	3.7	15.9	39	35.4	59.8	40.2	6.1
Privat	7.9	4	63	17.2	45.2	57.1	5.6
Total	7	6.5	57.9	21	48.3	53.5	5.7

(n: Kommunal=82, privat=303, total=385)

Når det kommer til organisering av veiledningen, oppgir eierne at denne skjer hovedsakelig i den enkelte barnehage (38 prosent) og i samarbeid mellom flere barnehager (22 prosent). Mange av eierne er imidlertid usikre på hvordan veiledningen av nyutdannede barnehagelærere skjer. Se Tabell 15-6 for detaljer.

Tabell 15-4. Barnehageeiers svar på hvordan veiledningen organiseres. Prosent.

	I den enkelte barnehage	Samarbeid mellom flere barnehager/barnehageeiere	Veiledningspool i kommunen/hos barnehageeier	Interkommunalt samarbeid	Kjøp av veiledning fra eksterne kompetansemiljøer	Usikker
Kommunal	30.8	46.2	7.7	23.1	0	30.8
Privat	38.8	17.5	10	7.5	8.8	40
Total	37.6	21.5	9.7	9.7	7.5	38.7

(n: Kommunal=13, privat=80, total=93)

En av fire barnehageeiere oppgir at alle veiledere har formell veilederutdanning. En av fem oppgir at de ikke har veiledere, og litt mer enn en av fem oppgir at færre enn halvparten har formell veilederutdanning.

Tabell 15-5. Barnehageeiers svar på om veilederen(e) ved deres barnehage(r) har formell veilederutdanning (iberegnet de som er under opplæring). Prosent.

	Ja, alle	Ja, flere enn halvparten	Omtrent halvparten	Færre enn halvparten	Nei, ingen	Har ikke veiledere	Total
Kommunal	20.7	11	11	25.6	15.9	15.9	100 (82)
Privat	25.7	6.9	10.2	20.5	15.2	21.5	100 (303)
Total	24.7	7.8	10.4	21.6	15.3	20.3	100 (385)

15.2 Oppsummering veiledning av nyutdannede

To av tre barnehageeiere oppgir at de har opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere i deres barnehager. Få av de som ikke har en slik veiledningsordning på plass i sine barnehager har planer om å sette det i gang.

Veiledningsordningen er godt kjent blant eierne, men informasjonen har i større grad nådd ut til de kommunale eierne.

De viktigste faktorene for å få på plass veiledningsordningen er ifølge barnehageeierne:

- Initiativ fra barnehagemyndighet
- At det foregår et samarbeid med utdanningsinstitusjonene for barnehagelærere
- Initiativ fra barnehageeierne selv

De private eierne peker i stor grad på initiativ fra barnehagemyndighet, mens de kommunale eierne i større grad peker på engasjement fra den enkelte barnehagestyrer.

Veiledningen av nyutdannede barnehagelærerne organiseres oftere sammen med andre barnehager i de kommunale barnehagene. Mange barnehageeiere er usikre på hvordan veiledningen av de nyutdannede barnehagelærerne foregår. En av fire barnehageeiere oppgir at alle veilederne har formell kompetanse på veiledning av nytilsatte.

16. VURDERING AV FYLKESMANNENS ARBEID

I dette kapitlet presenteres vurderinger av arbeidet Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling gjør overfor barnehagene på områdene klagesaksbehandling, tilsyn, veiledning og kompetansestøtte. Fylkesmannens virkemidler og tiltak skal samlet sett være med på å øke kvaliteten, kompetansen og regelverks-etterlevelsen i barnehagene og grunnopplæringen.

Utdanningsdirektoratet har ansvar for styringen av Fylkesmannen på barnehage- og grunnopplæringsområdet. Utdanningsdirektoratet har derfor behov for kunnskap om lokale barnehagemyndigheters tilfredshet med og opplevelse av fylkesmennenes arbeid på barnehageområdet. Datagrunnlaget vil bli brukt som indikatorer i mål- og resultatstyringen av Fylkesmannen på barnehage- og grunnopplæringsområdet.

Temaet ble også belyst i Spørsmål til Barnehage-Norge i 2015 og i 2016. Spørsmål om vurdering av fylkesmannens arbeid er rettet til utvalget av **barnehagemyndigheter**.

16.1 Barnehagemyndighetens vurdering av fylkesmannens arbeid

Kommunenes barnehagemyndigheter er spurt om de opplever oppvekst- og utdanningsavdelingen hos Fylkesmannen som en viktig medspiller for kommunen for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. I årets undersøkelse i 2017 svarer 64 prosent av barnehagemyndighetene i stor eller i svært stor grad – se Tabell 16.1. Årets tilbakemeldinger er noe dårligere enn tidligere, da tilsvarende score for 2015 og 2016 lå på 70 og 72 prosent. Tabell 16-1 viser også barnehagemyndighetenes tilbakemeldinger fra undersøkelser i 2015 og 2016.

Tabell 16-1. *Barnehagemyndighetens opplevelse av oppvekst- og utdanningsavdeling hos Fylkesmannen som en viktig medspiller for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. Prosent.*

	I svært liten grad	I liten grad	Verken eller	I stor grad	I svært stor grad	Totalt
2015	2.4	9.1	16.5	56.7	15.4	(n=254)
2016	1.6	5.9	22.9	51.6	18.1	(n=188)
2017	0.4	4.2	31.2	48.7	15.6	(n=263)

Viktigheten som medspiller er vurdert langs en skala fra 1 (I svært liten grad) til 5 (I svært stor grad).

Det er få svar i enkelte fylker. Kombinert med relativt stor variasjon internt i enkelte fylker, er ikke gjennomsnittvurderingene av Fylkesmannen å regne som særlig presise estimat. For å lettere kunne sammenligne de fylkesvise resultatene presenterer vi nedenfor fylkesvis gjennomsnitt for både 2016 og 2017, samt et mål på variasjonen innen hvert fylke i 2017 gitt ved hvert fylkes variasjonskoeffisient (standardavvik i prosent av gjennomsnitt) i tillegg til minimums- og maksimumsverdier på gjennomsnittet fra 2017. Barnehagemyndigheten har avgitt svar langs en skala fra 1) svært lite fornøyd til 5) svært fornøyd.

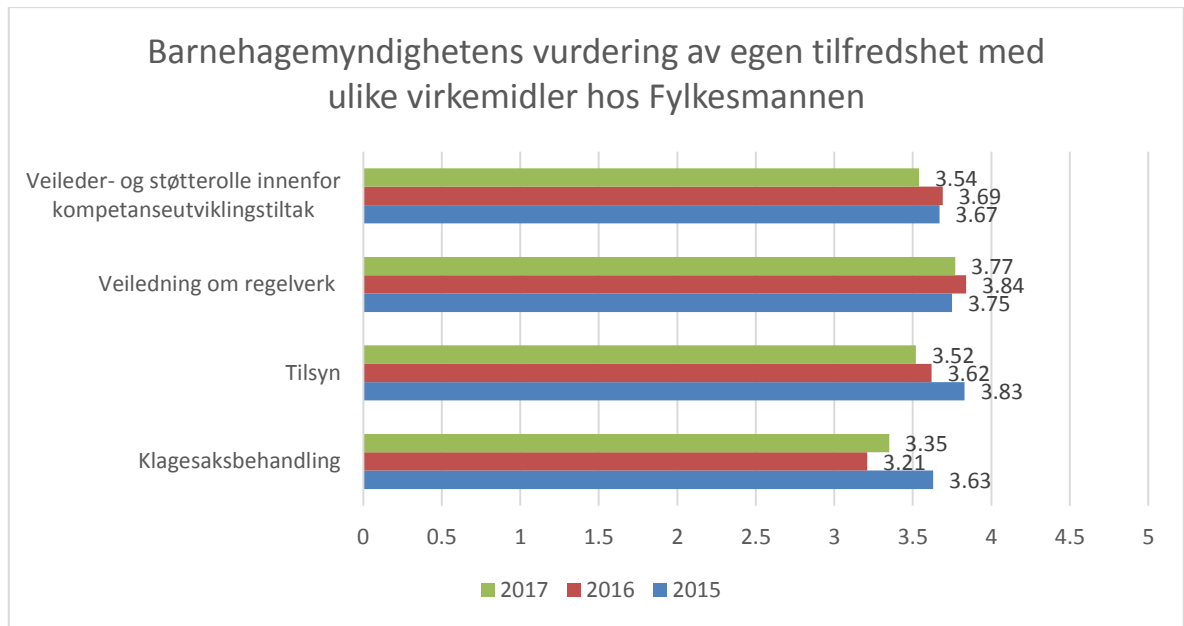
Vurderingen av hvor viktig Fylkesmannens arbeid er ligger høyest i fylkene Vestfold, Troms, Sogn og Fjordane og Aust-Agder. Vestfold er det fylket med høyest score, men også minst variasjon i tilbakemeldingene (variasjonskoeffisient på 11 prosent). I 2016 var de høyeste vurderingene fra Troms, Oppland, Hedmark og Møre og Romsdal. Østfold er det fylket hvor Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling i snitt får det dårligste skusmålet som medspiller i arbeidet med å sikre utvikling og god kvalitet. Nordland, Vest-Agder og Akershus ligger også lavt, og har samtidig relativt høy variasjon i svarene. I 2016 lå Finnmark nederst på lista med et gjennomsnitt på 2.8, men denne har økt i år til 3.4. Også her er det stor variasjon. Det er signifikante forskjeller mellom fylkene, samtidig som kommuner med lav andel private barnehager vurderer Fylkesmannen som en viktigere medspiller enn kommuner med høyere andel private barnehager ($p < 0.01$). Små kommuner tenderer å være mer fornøyd enn større kommuner ($p < 0.01$).

Tabell 16-2. Fylkesvis variasjon i gjennomsnittlig vurdering av hvor viktig Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdelingen er for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. Gjennomsnitt for 2016 og 2017.

Fylke	Gj.snitt 2016	Gj.snitt 2017	Antall svar	Variasjons- koeffisient 2017	Minimum 2017	Maks 2017
Vestfold	3.9	4.62	8	11	4	5
Troms	4.2	4.2	10	15	3	5
Sogn og Fjordane	3.8	4.15	14	17	3	5
Aust-Agder	3.5	4.09	11	13	3	5
Hedmark	4.1	4.08	12	16	3	5
Oppland	4.2	4.05	17	28	1	5
Telemark	3.4	4	10	17	3	5
Buskerud	3.7	3.92	13	22	2	5
Sør-Trøndelag	3.9	3.84	16	18	3	5
Nord-Trøndelag	4	3.81	19	17	3	5
Møre og Romsdal	4.1	3.71	21	19	3	5
Rogaland	3.9	3.64	11	19	3	5
Oslo	4	3.5	6	16	3	4
Hordaland	4	3.5	20	2	2	5
Finnmark	2.8	3.38	13	26	2	5
Akershus	3.3	3.35	14	19	2	4
Vest-Agder	3.6	3.35	14	19	2	4
Nordland	3.5	3.35	17	23	2	4
Østfold	3.6	3.25	12	19	2	4

(Viktigheten som medspiller er vurdert langs en skala fra 1) svært liten grad, til 5) i svært stor grad)

Figur 16-1 gir en oversikt over gjennomsnittlig tilfredshet med de ulike funksjonene hos Fylkesmannen de siste to årene. Sammenligner vi årene er det små forskjeller i gjennomsnittlig vurdering for veiledning om regelverk. Når det gjelder veileder- og støtterollen innenfor kompetanseutviklingstiltak er gjennomsnittlig tilfredshet i 2017 vurdert lavere enn i 2016 og 2015. Det samme gjelder for tilsyn, hvor det ser ut til at tilfredsheten har sunket hvert år fra 2015 til 2017. Når det gjelder klagesaksbehandling var tilfredsheten høy i 2015, men ble vurdert lavere i 2016. I årets undersøkelse har tilfredsheten med klagesaksbehandlingen økt noe.

Figur 16-1. Barnehagemyndighetens vurdering av egen tilfredshet med ulike virkemidler hos Fylkesmannen. Figuren sammenstiller resultater fra 2015, 2016 og 2017. Gjennomsnitt.

Vi har også her sett etter forskjeller i vurdering av tilfredshet basert på antall barnehager den lokale barnehagemyndigheten har ansvar for (kommunestørrelse) og andel private barnehager. For veilederfunksjonen knyttet til regelverk, og for støtterollen innenfor kompetanseutviklingstiltak finner vi en forskjell i vurdering basert på andel private barnehager: Barnehagemyndigheter med en lav andel private barnehager, opplyser å være mer tilfreds med disse tjenestene, ($p < 0.01$). Ut over dette er det ikke systematiske forskjeller.

Tabell 16-3 viser en oversikt over fylkesvise forskjeller i hvor tilfreds barnehagemyndighetene i de ulike fylkene er med funksjonene hos Fylkesmannen. Det er få observasjoner som ligger bak gjennomsnittene som er presentert i tabellen, og det er samtidig relativt store forskjeller i spredningen internt i hvert fylke. Dette gir samlet sett noe upresise estimater. For klagesakfunksjonen varierer den gjennomsnittlige vurderingen fra 2.8 i Nord-Trøndelag til 4 i fylkene Oslo og Vestfold. I 2016 var variasjonen i gjennomsnitt for klagesakfunksjonen 2.4 i Finnmark til 3.5 i Hordaland og Vestfold. Forskjellen mellom fylkene er statistisk signifikante.

Når det gjelder Fylkesmannens sitt arbeid med tilsyn opplyser barnehagemyndighetene i Vestfold og Oppland å være mest fornøyd, mens Nordland har lavest tilfredshet på dette området. Dette samsvarer med tallene fra 2016 da også Vestfold var mest tilfreds, mens Nordland var minst. På veiledning om regelverk har Vestfold også her høyest tilfredshet, mot Akershus som gjennomsnittlig oppgir lavest tilfredshet. Til sist vurderes tilfredsheten til veileder- og støtterollen innenfor kompetanseutviklingstiltak gjennomsnittlig høyest hos Vestfold (4.5), og lavest i Akershus fylke (2.71).

Tabell 16-3. Barnehagemyndighetens tilfredshet med følgende funksjoner hos Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling. Gjennomsnitt.

Fylke	Klagesaks- behandling	Tilsyn	Veiledning om regelverk	Veileder og støtterolle innenfor kompetanse- utviklingstiltak	Antall svar
Østfold	3.33	3.16	3.41	3.08	12
Akershus	3.5	3.28	3.21	2.71	14
Oslo	4	3.66	3.83	3.33	6
Hedmark	3.66	3.75	3.66	4	12
Oppland	3.35	4	4.05	4.11	17
Buskerud	3.76	3.92	4.30	4	13
Vestfold	4	4	4.5	4.5	8
Telemark	3.8	3.6	3.9	4	10
Aust-Agder	3.45	3.54	4	3.90	11
Vest-Agder	3.21	3.14	3.5	3.07	14
Rogaland	3.29	3.76	3.64	3.41	11
Hordaland	3.4	3.3	3.85	3.4	20
Sogn og Fjordane	3.30	3.53	3.84	3.69	14
Møre og Romsdal	3.19	3.52	3.57	3.33	21
Sør-Trøndelag	3.26	3.31	4	3.57	16
Nord-Trøndelag	2.81	3.5	3.75	3.75	19
Nordland	3	3.11	3.52	3	17
Troms	3.3	3.6	4.1	4	10
Finnmark	3.07	3.61	3.38	3.23	13

16.2 Oppsummering fylkesmannens arbeid

Barnehagemyndighetens tilbakemeldinger av Fylkesmannens arbeid er noe dårligere i 2017 enn tilsvarende score for 2015 og 2016. Vurderingene av Fylkesmannens arbeid er høyest i fylkene Vestfold, Troms, Sogn og Fjordane og Aust-Agder.

Det er signifikante forskjeller mellom fylkene. Kommuner med lav andel private barnehager vurderer Fylkesmannen som en viktigere medspiller enn kommuner med høyere andel private barnehager. Tilsvarende finner vi at små kommuner tenderer å være mer fornøyd enn større kommuner.

Det er små endringer i vurderingene av de ulike arbeidsområdene sammenlignet med tidligere år. Få observasjoner og stor interne variasjon gjør at det blir upresise estimat av fylkesmannen innen hvert fylke. Stor intern variasjon kan tolkes som at enkeltopplevelser preger vurderingene.

LITTERATURLISTE

- Di Nascimento Silva, P. L. (2005). Reporting and compensating for non-sampling errors for surveys in Brazil: current practices and future challenges. In T. U. N. T. d. o. E. a. S. Affairs (Ed.), *Household Sampling Surveys in Developing and Transition Countries* (pp. 231-248). New York: United Nations Publications.
- Haugseth, A. S., Haugum, M., & Nilsen, R. D. (2015). *Spørsmål til Barnehage-Norge 2015*. Retrieved from Steinkjer:
- Haugum, M., Osmundsen, T., Caspersen, J., Franck, K., Lorentzen, R., & Haugset, A. S. (2017). *Evaluering av Kompetanse for framtidens barnehage. Delrapport 2*. Retrieved from Steinkjer:
- Kunnskapsdepartementet. (2017). Nå får Norge 55 språkkommuner. Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/na-far-norge-55-sprakkommuner/id2549654/>
- Ljunggren, B., Moen, K. H., Seland, M., Naper, L. R., Fagerholt, R. A., Leirset, E., & Gotvassli, K. A. (2017). *Barnehagens rammeplan mellom styring og skjønn - en kunnskapsstatus om implementering og gjennomføring med videre anbefalinger*. Retrieved from
- Naper, L. R., Nilsen, R. D., Sivertsen, H., Ekman, L., & Stene, M. (2017). *Spørsmål til Barnehage-Norge 2016*. Retrieved from Steinkjer:
- NOU. (2015:2). *Å høre til - Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Rambøll. (2012). Sluttrapport. Undersøkelse om kommuner som barnehagemyndighet Retrieved from <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/forskningsrapporter/kommunen-som-barnehagemyndighet.pdf>
- Sivertsen, H., Haugum, M., Haugset, A. S., Carlsson, E., Nilsen, R. D., & Nossun, G. (2015). *Spørsmål til Barnehage-Norge 2014*. Retrieved from Steinkjer:
- Utdanningsdirektoratet. (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet Retrieved from <https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>.

1. Utdanningsdirektoratets spøringer til Barnehage-Norge

Du skal nå besvare Utdanningsdirektoratets spøringer til Barnehage-Norge. Svarene lagres automatisk, og det er ikke noe problem å gå ut av undersøkelsen for så å gå inn igjen og fortsette senere. Vi anbefaler at du bruker nettleseren Internet Explorer når du besvarer undersøkelsen.

Vi behandler svarene konfidensielt og det er ikke mulig å identifisere den enkelte barnehagestyrer sine svar i rapporteringene. Undersøkelsen er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk senter for forskningsdata (NSD).

Har du andre spørsmål om undersøkelsen, ta kontakt på barnehage@tfou.no

Håkon Sivertsen - Forskningsleder

Linn Renee Naper - Forsker

Randi Ann Fagerholt - Forsker

2. Spørsmål til Barnehage-Norge

Spørsmål til Barnehage-Norge er en spørreundersøkelse som går årlig til barnehagestyrere, kommuner som barnehagemyndighet og barnehageeiere.

Det er Utdanningsdirektoratet som stiller spørsmålene på vegne av flere avdelinger i direktoratet og Kunnskapsdepartementet. Trøndelag Forskning og Utvikling gjennomfører undersøkelsene på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.

I 2017 er temaene for undersøkelsen som går til styrerne:

- Implementering av ny rammeplan
- Vetuva
- Mat og måltider
- Fysisk miljø
- Beredskap og forebygging av alvorlige barnehagehendelser
- Psykososialt barnehagemiljø
- Kompetanseutvikling i arbeidet med barnehagemiljø
- Kompetanse for mangfold
- Dokumentasjon og behandling av personopplysninger
- Spesialpedagogisk hjelp og inkludering
- Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy
- Språkløyper

Lykke til med besvarelsene!

3. Implementering av ny rammeplan

Kunnskapsdepartementet har fastsatt ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Den nye rammeplanen gjelder fra 1. august 2017. I denne sammenhengen har Utdanningsdirektoratet behov for å få kunnskap om hvordan barnehagene jobber med implementeringen av rammeplanen i den første tiden.

4. Hvordan har du som barnehagestyrer fått kjennskap til ny rammeplan? Flere kryss er mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Skriftlig informasjon fra Fylkesmannen
- Samling eller kurs i regi av Fylkesmannen
- Skriftlig informasjon fra barnehagemyndighet
- Samling eller kurs i regi av barnehagemyndighet
- Skriftlig informasjon fra barnehageeier
- Samling eller kurs i regi av barnehageeier
- Skriftlig informasjon fra organisasjoner og andre aktører
- Samling eller kurs i regi av organisasjoner og andre aktører
- Informasjon på Udir.no
- Sosiale medier
- Har ikke fått informasjon
- Annet

5. Hvordan har du som styrer sørget for at personalet har fått kjennskap til innholdet i ny rammeplan? Flere kryss er mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Informasjon ved personalmøter
- Tema i felles tid med personalet
- Planleggingsdager
- Eksterne kurs og/ eller samlinger om ny rammeplan
- Tema ved nettverkssamlinger
- Annet

6. Hvilke tiltak mener du som styrer at barnehagen skal gjennomføre i forbindelse med ny rammeplan?

Flere kryss mulig

(Oppgi gjerne flere svar)

- Sette av tid til å lese ny rammeplan
- Felles refleksjon rundt rammeplanen og dens innhold i personalgruppen
- Kartlegge og vurdere personalets kompetanse
- Legge ny rammeplan til grunn for barnehagens planleggingsarbeid
- Legge ny rammeplan til grunn for barnehagens vurderingsarbeid
- Sette i gang utviklingsprosjekter med utgangspunkt i ny rammeplan
- Annet

**7. Hvilke områder i ny rammeplan vil barnehagen ha særskilt fokus på i 2017/ 2018?
Flere kryss mulig**

(Oppgi gjerne flere svar)

- Barnehagens verdigrunnlag
- Ansvar og roller
- Barnehagens formål og innhold
- Barns medvirkning
- Samarbeid mellom hjem og barnehage
- Overganger
- Barnehagens som pedagogisk virksomhet
- Barnehagens arbeidsmåter
- Barnehagens fagområder

8. Hvilke faktorer mener du at er spesielt viktig for implementeringen av ny rammeplan i din barnehage?

Flere kryss mulig

(Oppgi gjerne flere svar)

- Prioriteringer av fokusområder

- Felles refleksjon og diskusjon i personalgruppa
- Tid til faglig oppdatering
- Tid til planlegging og vurdering av virksomheten
- Kompetanse i personalgruppen
- Annet

9. Vetuva

Utdanningsdirektoratet har utviklet forskningsmagasinet Vetuva for ansatte i barnehagen som formidler forskning og ny kunnskap om barnehage. Vetuva utgis en gang i året og sendes til alle barnehager. Vetuva finnes også i en digital utgave.

10. Har du kjennskap til magasinet Vetuva?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei - Gå til 15

11. Hvordan fikk du kjennskap til Vetuva?

Flere kryss er mulig

(Oppgi gjerne flere svar)

- Barnehagen har fått tilsendt Vetuva
- Via Utdanningsdirektoratets nettsider
- Via sosial medier
- Fått informasjon fra barnehageeier
- Har hørt om det fra kolleger
- Annet

12. Hva har du som styrer gjort for å gjøre bladet Vetuva kjent i din personalgruppe?

Flere kryss er mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Vetuva legges på personalrommet

- Vetuva sendes på sirkulasjon (leseliste)
- Informert ansatte om digital utgave
- Delt artikler fra Vetuva via sosiale medier eller epost
- Hele/deler av magasinet har blitt skrevet ut/kopiert opp
- Ingenting
- Annet

13. Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Helt uenig	Delvis uenig	Verken enig eller uenig	Delvis enig	Helt enig
Vi ville hatt flere eksemplarer av Vetuva enn de vi får tilsendt	☐	☐	☐	☐	☐
Artiklene i Vetuva er relevante og lærerike	☐	☐	☐	☐	☐
Artiklene og dialogkortene oppleves som inspirerende for personalet i vår barnehage	☐	☐	☐	☐	☐
Vetuva er nyttig for alle som jobber i barnehagen	☐	☐	☐	☐	☐
Vetuva er mest nyttig for styrerne	☐	☐	☐	☐	☐
Vetuva har bidratt til økt bevissthet rundt barnehagens pedagogiske praksis	☐	☐	☐	☐	☐

Vetuva bidrar til å øke statusen for barnehagen som arbeidsplass gjennom å formidle kvalitetssikret forskning

Jeg foretrekker den digitale versjonen av Vetuva

14. Hvordan brukes Vetuva i personalgruppen? Flere kryss er mulig

(Oppgi gjerne flere svar)

- Artikler leses individuelt av de ansatte
- Artikler brukes som tema på møter
- Artikler blir henvist til i dialog med foreldre/foresatte
- Dialogkortene blir brukt til felles refleksjon på personalmøter
- Brukes på andre måter
- Vet ikke

15. Har du kjennskap til den skandinaviske databasen Nordic Base of Early Childhood Education and Care (www.nb-ecec.org)

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Ja, jeg kjenner til databasen, men har ikke brukt den
- Nei

16. Mat og måltider

Rammeplanen legger føringer for arbeidet med måltid i barnehagen. Utdanningsdirektoratet har behov for oppdatert kunnskapsgrunnlag om dette.

17. Når det gjelder måltidene i barnehagen, er maten da medbrakt eller servert?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Medbrakt	Servert	Medbrakt og servert	Spises ikke i barnehagen
Frokost	☐	☐	☐	☐
Lunsj	☐	☐	☐	☐
Ettermiddagsmat	☐	☐	☐	☐

18. Er arbeidet med mat og måltider forankret i barnehagens årsplan?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

19. I hvilken grad brukes mat og måltider som pedagogisk virkemiddel i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært liten grad
- I liten grad
- I verken liten eller stor grad
- I stor grad
- I svært stor grad

20. Hvor ofte tilbys fiskepålegg (makrell i tomat, kaviar, laks, peppermakrell etc.)?

(Oppgi kun ett svar)

- 2 eller flere ganger per dag
- 1 gang per dag
- 3-4 ganger per uke
- 1-2 ganger per uke
- 1-3 ganger per måned

- Sjelden/Aldri
- All mat i barnehagen er medbrakt

21. Hvor ofte tilbys grønnsaker?

(Oppgi kun ett svar)

- 2 eller flere ganger per dag
- 1 gang per dag
- 3-4 ganger per uke
- 1-2 ganger per uke
- 1-3 ganger per måned
- Sjelden/Aldri

22. Hvor ofte tilbys frukt og/eller bær?

(Oppgi kun ett svar)

- 2 eller flere ganger per dag
- 1 gang per dag
- 3-4 ganger per uke
- 1-2 ganger per uke
- 1-3 ganger per måned
- Sjelden/Aldri

23. Hvor mye betaler foreldrene månedlig i kostpenger per barn med hel plass i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar)

- Under 100 kr
- 101-200 kr
- 201-300 kr
- 301-400 kr

- Over 400 kr
- Foreldre betaler ikke kostpenger

24. Hva er mest vanlig praksis for personalet ved spisesituasjon i barnehagen?

(Oppgi gjerne flere svar)
(Velg 2 svaralternativer)

- Sitter ikke ved bordet sammen med barna
- Sitter ved bordet og spiser sammen med barna
- Spiser den samme maten som barna
- Spiser annen mat enn barna

25. Fysisk miljø

Fysisk miljø er en kvalitetsfaktor i barnehagen vi har lite kunnskap om. Vi trenger mer kunnskap til å vurdere behovet for tiltak for å utjevne kvalitetsforskjeller på dette området.

26. Vi ber deg om å ta stilling til noen påstander:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Helt uenig	Delvis uenig	Delvis enig	Helt enig	Vet ikke
Barnehagens fysiske utemiljø er godt tilrettelagt for alle barn og aldersgrupper	☐	☐	☐	☐	☐
Barnehagens fysiske innemiljø er godt tilrettelagt for alle barn og aldersgrupper	☐	☐	☐	☐	☐
Barnehagens materielle standard er tilfredsstillende	☐	☐	☐	☐	☐

Barnehagens lokaler er godt egnet til barnehagedrift

27. Beredskap/forebygging av alvorlige barnehagehendelser

De følgende spørsmålene gjelder beredskap mot alvorlige hendelser i barnehagen. Alvorlig hendelse forstås her som en tilsiktet hendelse der våpen eller annen form for vold brukes eller trues med å tas i bruk, ved gisselsituasjoner eller alvorlige ulykker.

28. Har barnehagen utarbeidet eller forbedret sine beredskapsplaner for alvorlige hendelser de siste tre årene?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

29. Når gjennomførte dere i barnehagen en beredskapsøvelse sist? (NB: Dette omfatter ikke ordinære brannøvelser)

(Oppgi kun ett svar)

- I løpet av det siste året
- Ett til to år siden
- To til tre år siden
- Over tre år siden
- Aldri - Gå til 31
- Vet ikke - Gå til 31

30. Hvem deltok på siste øvelse?

(Oppgi kun ett svar)

- Bare ledelsen deltok
- Både ledelsen og de ansatte deltok

31. Har barnehagen...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei	Vet ikke
Gjort risikovurderinger for å forebygge alvorlige hendelser i barnehagen de siste to årene?	☐	☐	☐
Gjort risikovurderinger for å forebygge ulykker i barnehagen de siste to årene?	☐	☐	☐
Hatt møte med politiet de siste to årene for å drøfte eller få informasjon om beredskap mot alvorlige hendelser?	☐	☐	☐
Planlagt et slikt møte?	☐	☐	☐
Et tilfredsstillende samarbeid med politiet?	☐	☐	☐
En fast kontaktperson i politiet?	☐	☐	☐
Kjennskap til veiledningen på www.udir.no/beredskap om beredskap mot alvorlige hendelser "Alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner".	☐	☐	☐

32. Hvor fornøyd er barnehagen med veiledningen om beredskap mot alvorlige hendelser som ligger på www.udir.no/beredskap?

(Oppgi kun ett svar)

- Svært misfornøyd
- Misfornøyd
- Verken eller
- Fornøyd

- Svært fornøyd
- Kjenner ikke til veiledningen

33. Psykososialt barnehagemiljø

Utdanningsdirektoratet ønsker fokus på personalets arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser. Spørsmålene under skal bidra til å kartlegge omfang av kompetanse og nødvendige tverrfaglige samarbeid som bidrar til å ivareta den nye rammeplanens føringer på dette området.

34. Vi ønsker at du som barnehagestyrer gir din vurdering av følgende utsagn knyttet til barnehagens arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
Jeg opplever at de ansatte i min barnehage har behov for mer kompetanse på dette området	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg opplever at de ansatte i min barnehage har rutiner for arbeidet med å håndtere, stoppe og følge opp mobbing	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg opplever at min barnehage har etablert et godt samarbeid og nettverk med andre lokale enheter og tjenester for dette arbeidet	☐	☐	☐	☐	☐

35. Kompetanseutvikling i arbeidet med barnehagemiljø

Vi ønsker å vite om vår informasjon om kompetanseutvikling gjennom Inkluderende barnehage- og skolemiljø har nådd ut til deg som barnehagestyrer.

Inkluderende barnehage- og skolemiljø inneholder tre tilbud om kompetanseutvikling for gode barnehagemiljø uten mobbing og andre krenkelseser:

- Læringsmiljøprosjektet
- Et samlingsbasert tilbud
- Et nettbasert tilbud

36. Har du fått informasjon om eller kjenner du til følgende tilbud i Inkluderende barnehage- og skolemiljø?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei
Læringsmiljøprosjektet?	☐	☐
Samlingsbasert tilbud?	☐	☐
Nettbasert tilbud?	☐	☐

37. Er det aktuelt for barnehagen å delta i noen av tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø?

(Flere kryss mulig)

(Oppgi gjerne flere svar)

- Nei, vi ønsker ikke å delta i noen av tilbudene
- Nei, vi har allerede deltatt i noen av tilbudene
- Ja, det vil være aktuelt å delta i Læringsmiljøprosjektet
- Ja, det vil være aktuelt å delta i det samlingsbaserte tilbudet
- Ja, det vil være aktuelt å delta i det nettbaserte tilbudet

38. Kompetanse for mangfold

Utdanningsdirektoratet iverksatte høsten 2013 et femårig kompetanseløft innenfor flerkulturell pedagogikk og andrespråkutvikling. Bl.a. har barnehager fått tilbud om etterutdanning i tett samarbeid med lokale universitets- og høyskolemiljøer. Nå, mot slutten av satsingsperioden, ønsker Utdanningsdirektoratet å vite mer om kompetanse og kompetansebehov på dette området.

39. Omtrent hvor stor andel av barna i barnehagen er to- eller flerspråklige?

(Oppgi kun ett svar)

- Ingen
- Et lite mindretall
- Omtrent halvparten
- Flere enn halvparten

40. Har du selv formell kompetanse (15 studiepoeng eller mer) fra universitet eller høyskole innenfor flerkulturell pedagogikk eller andrespråksutvikling?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei

41. Hvor mange av de ansatte i din barnehage...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ingen	En	To	Tre	Fire eller flere
...har formell kompetanse (15 studiepoeng eller mer) fra universitet eller høyskole innenfor flerkulturell pedagogikk eller andrespråksutvikling?	☐	☐	☐	☐	☐
...har kortere kurs (1-2 dager) om språk i et inkluderende barnehagemiljø eller om språklig og kulturelt mangfold?	☐	☐	☐	☐	☐

...snakker med barna på barnas morsmål (når dette ikke er norsk)?

...har uformell kompetanse basert på erfaring fra barnehage med språklig og kulturelt mangfold?

42. Mener du at de ansatte i din barnehage (inkludert deg selv) har behov for økt formell kompetanse innen flerkulturell pedagogikk?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært liten grad
- I liten grad
- I noen grad
- I stor grad
- I svært stor grad

43. Har personalet i din barnehage selv meldt om behov for mer kompetanse innen flerkulturell pedagogikk?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært liten grad
- I liten grad
- I noen grad
- I stor grad
- I svært stor grad

44. I hvilken grad har disse behovene blitt dekket?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært liten grad

- I liten grad
- I noen grad
- I stor grad
- I svært stor grad

45. Har barnehagen deltatt i etterutdanning innenfor Kompetanse for mangfold (i 2014 eller senere)?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Nei, men planlegger å delta
- Nei, kjenner ikke til Kompetanse for mangfold [xop]

46. Har deltakelsen i Kompetanse for mangfold bidratt til kompetanseutvikling i barnehagen? - Gå til 47

(Oppgi kun ett svar)

- I svært liten grad
- I liten grad
- I noen grad
- I stor grad
- I svært stor grad

47. Dokumentasjon og behandling av personopplysninger

I denne delen ønsker vi kunnskap om barnehagens rutiner for behandling av personopplysninger. Personopplysninger defineres som navn, adresse, fødselsnummer, opplysninger om helse og andre personlige opplysninger. Bilder og video av enkeltbarn defineres også som personopplysninger i denne sammenheng.

48. Har barnehagen rutiner for behandling av følgende personopplysninger?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Ja, digitalt (kun styrer har tilgang)

Ja, digitalt (flere har tilgang)

Ja, låsbart arkiv

Nei

Vet ikke

Enkeltbarns personalia	☐	☐	☐	☐	☐
Enkeltbarns helseopplysninger	☐	☐	☐	☐	☐
Bilder og videoer av enkeltbarn	☐	☐	☐	☐	☐

49. Har barnehagen rutiner for behandling av resultater fra bruk av kartleggingsverktøy?

(Oppgi kun ett svar)

Ja, digitalt (kun styrer har tilgang)	Ja, digitalt (flere har tilgang)	Ja, låsbart arkiv	Nei	Bruker ikke kartleggingsverktøy - Gå til 51
☐	☐	☐	☐	☐

50. Bes det om samtykke fra foreldrene før et kartleggingsverktøy tas i bruk?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

51. Bes det om samtykke fra foreldrene før personopplysninger viderefremmes til andre instanser (eksempelvis ved overgang til skole)?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

52. Spesialpedagogisk hjelp og inkludering

Her stiller vi spørsmål om barnehagens samarbeid med foreldre til barn som mottar spesialpedagogisk hjelp, og om barnehagens samarbeid med PPT. Vi stiller også spørsmål om inkludering. I denne sammenheng handler inkludering om å legge til rette for mangfoldet og for sosial deltagelse, hvor alle barn er en del av fellesskapet og skal få et likeverdig tilbud.

53. Hva opplever du som den største hindringen for å kunne involvere barn med spesialpedagogiske behov i det allmennpedagogiske tilbudet? (velg inntil 2 alternativer)

(Oppgi gjerne flere svar)
(Velg 1-2 svaralternativer)

- Kompetanse hos personalgruppen
- Foreldresamarbeid
- Kommunikasjon med PPT
- Ressurser for øvrig

Annet

54. Har du ansatte med spesialpedagogisk kompetanse?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei

55. Får barnehagen hjelp av PPT til kompetanse- og organisasjonsutvikling?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

56. Har din barnehage, i samarbeid med PPT, rutiner for...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei	Vet ikke
...organisering av spesialpedagogisk hjelp?	☐	☐	☐
...gjennomføringen av spesialpedagogisk hjelp?	☐	☐	☐

...foreldresamarbeid
når barnet mottar
spesialpedagogisk
hjelp?

57. Hvordan organiseres den spesialpedagogiske hjelpen i din barnehage? (Flere kryss mulig)

(Oppgi gjerne flere svar)

- På avdelingen
- I mindre grupper på avdelingen
- I mindre grupper på tvers av avdelingen
- I mindre grupper på tvers av barnehager
- Ikke relevant

58. I konkrete tilfeller du kjenner, bidrar den sakkyndige vurderingen positivt for det videre arbeidet med barnet?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært liten grad
- I liten grad
- I noen grad
- I stor grad
- I svært stor grad
- Ikke relevant [xop]

59. Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy

Utdanningsdirektoratet tilbyr en rekke verktøy og metoder som skal bidra til refleksjon, vurdering og utvikling av barnehagens praksis. Vi ønsker å undersøke om vår informasjon om disse verktøyene når frem til deg som styrer, og om bruken av disse verktøyene oppleves som nyttig.

60. Kjenner du som styrer til følgende kvalitetsverktøy?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Ja

Nei

Utdanningsdirektoratets ståstedsanalyse?	☐	☐
Utdanningdirektoratets Foreldreundersøkelse?	☐	☐
Utdanningdirektoratets støttemateriell om pedagogisk dokumentasjon?	☐	☐
Utdanningdirektoratets støttemateriell om ekstern barnehagevurdering?	☐	☐
RefLex – egenvurderingstema om foreldreråd og samarbeidsutvalg?	☐	☐

61. Har du som styrer benyttet Utdanningsdirektoratets ståstedsanalyse?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

62. Ståstedsanalysen gir nyttig informasjon.

(Oppgi kun ett svar)

- Helt uenig
- Nokså uenig
- Verken eller
- Nokså enig
- Helt enig

63. Er ståstedsanalysen nyttig som verktøy for endring av praksis i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar)

- Helt enig
- Nokså enig
- Verken eller
- Nokså uenig
- Helt uenig

64. Har du som styrer benyttet Utdanningsdirektoratets Foreldreundersøkelse?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei

65. Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse gir nyttig informasjon

(Oppgi kun ett svar)

- Helt enig
- Nokså uenig
- Verken eller
- Nokså enig
- Helt uenig

66. Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse er nyttig som verktøy for endring av praksis i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar)

- Helt enig
- Nokså enig
- Verken eller
- Nokså uenig
- Helt uenig

67. Har du som styrer benyttet Utdanningsdirektoratets støttemateriell om pedagogisk dokumentasjon?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei

68. Utdanningsdirektoratets støttemateriell om pedagogisk dokumentasjon gir nyttig informasjon.

(Oppgi kun ett svar)

- Helt uenig
- Nokså uenig
- Verken eller
- Nokså enig
- Helt enig

69. Er Udirs støttemateriell om pedagogisk dokumentasjon nyttig som verktøy for endring av praksis i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar)

- Helt enig
- Nokså enig
- Verken eller
- Nokså uenig
- Helt uenig

70. Har du som styrer benyttet Udirs støttemateriell om ekstern barnehagevurdering?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei

71. Utdanningsdirektoratets støttemateriell om ekstern barnehagevurdering gir nyttig informasjon

(Oppgi kun ett svar)

- Helt uenig
- Nokså uenig
- Verken eller
- Nokså enig
- Helt enig

72. Er Udirs støttemateriell om ekstern barnehagevurdering nyttig som verktøy for endring av praksis i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar)

- Helt enig
- Nokså enig
- Verken eller
- Nokså uenig
- Helt uenig

73. Har du som styrer benyttet RefLex – egenvurderingstema om foreldreråd og samarbeidsutvalg?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei

74. RefLex – egenvurderingstema om foreldreråd og samarbeidsutvalg gir nyttig informasjon.

(Oppgi kun ett svar)

- Helt uenig
- Nokså uenig
- Verken eller
- Nokså enig
- Helt enig

75. Er RefLex nyttig som verktøy for endring av praksis i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar)

- Helt enig
- Nokså enig
- Verken eller
- Nokså uenig
- Helt uenig

76. Hvem bestemmer i størst grad at dere skal bruke ulike kvalitetsvurderingsverktøy fra Utdanningsdirektoratet? (Mulig å sette inntil to kryss)

**(Oppgi gjerne flere svar)
(Velg opp til 2 svaralternativer)**

- Barnehagen selv
- Barnehageeier
- Kommunal myndighet
- Andre aktører
- Vet ikke

77. Språkløyper

Språkløyper er en nasjonal strategi etablert for å styrke barn og elevers ferdigheter i språk, lesing og skriving. Strategien er rettet mot ansatte i barnehage, i grunnskolen og i videregående skole, og den ledes av Lesesenteret.

Tre tiltak er sentrale i strategien:

- Gratis nettbaserte kompetanseutviklingspakker
- Regionale oppstartsamlinger
- Etablering av Språkkommuner (det innebærer at kommunen blir tilført ekstra ressurser til ressurspersoner for Språkløyper, til lærende nettverk og at det er utarbeidet en lokal strategi for Språkløyper)

78. Er kommunen deres en Språkkommune?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

79. Kjente du til strategien Språkløyper før denne undersøkelsen? Flere kryss er mulig

(Oppgi gjerne flere svar)

- Nei
- Ja, jeg kjenner til de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene
- Ja, jeg kjenner til oppstartsamlingene som arrangeres av Lesesenteret og Skrivesenteret

Ja, jeg kjenner til tiltaket Språkkommuner

80. Har din barnehage benyttet seg av de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene som inngår i Språkløyper?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

81. Har du som styrer eller noen av de andre ansatte i barnehagen deltatt på oppstartsamlingene som arrangeres av Lesesenteret og Skrivesenteret?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

82. I hvilken grad stemmer følgende utsagn om de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene som inngår i Språkløyper:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
De nettbaserte kompetanseutviklingspakkene brukes som utgangspunkt for refleksjon og diskusjon blant de ansatte i barnehagen	☐	☐	☐	☐	☐
De bidrar til utprøving av ny praksis i barnehagen	☐	☐	☐	☐	☐
De nettbaserte kompetanseutviklingspakkene er relevante	☐	☐	☐	☐	☐

for
barnehagens
arbeid

83. I hvilken grad stemmer følgende utsagn om oppstartsamlingene som arrangeres av Lesesenteret og Skrivesenteret?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
Oppstartsamlingene gjorde det klart for oss hvordan vi skal arbeide med Språkløyper i vår barnehage	☐	☐	☐	☐	☐
De bidrar til utprøving av ny praksis i barnehagen	☐	☐	☐	☐	☐
Personen(e) som var på oppstartsamling, har bidratt til å iverksette strategien Språkløyper i vår barnehage	☐	☐	☐	☐	☐

84. Hvordan har barnehagen forankret arbeidet med Språkløyper? Flere kryss er mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Ved å ta den inn i det lokale arbeidet med årsplanen
- Ved å bruke personal-/avdelingsmøter til at alle de ansatte i barnehagen jobber med de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene
- Ved å utpeke en ansvarlig for strategien Språkløyper i barnehagen
- Ved å overlate ansvaret primært til avdelingene
- Ved å overlate ansvaret primært til den enkelte ansatte
- Vet ikke
- Annet

85. Deltar du som styrer i et lærende nettverk der representanter fra barnehager eller andre enheter møtes for å få faglig påfyll og/eller lære av hverandres erfaringer i arbeidet med språk, lesing og/eller skriving?

(Oppgi gjerne flere svar)

- Ja, i kommunens regi
- Ja, i regi av private barnehager
- Nei
- Vet ikke

86. Har barnehagen hatt kontakt med kommunens ressursperson i Språkløyper? Flere kryss er mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Nei
- Ja, ressurspersonen har deltatt på personalmøter i barnehagen
- Ja, vi har jevnlig kontakt
- Ja, ressurspersonen har kontakt med enkelte barnehageansatte ved barnehagen
- Ja, ressurspersonen har kontakt med barnehagens styrer
- Vet ikke

87. Spørreundersøkelsen er nå avsluttet

Du har bidratt til at Utdanningsdirektoratet får viktig informasjon om sektorens kunnskapsbehov.
Takk for din deltagelse!

1. Utdanningsdirektoratets spøringer til Barnehage-Norge

Du skal nå besvare Utdanningsdirektoratets spørring til Barnehage-Norge. Svarene lagres automatisk, og det er ikke noe problem å gå ut av undersøkelsen for så å gå inn igjen og fortsette senere. Vi anbefaler at du bruker nettleseren Internet Explorer når du besvarer undersøkelsen.

Vi behandler svarene konfidensielt og det er ikke mulig å identifisere den enkelte barnehageeier sine svar i rapporteringene. Undersøkelsen er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk senter for forskningsdata (NSD).

Har du andre spørsmål om undersøkelsen, ta kontakt på barnehage@tfou.no

Håkon Sivertsen - Forskningsleder

Linn Renee Naper - Forsker

Randi Ann Fagerholt - Forsker

2. Spørsmål til Barnehage-Norge

Spørsmål til Barnehage-Norge er en spørreundersøkelse som går årlig til barnehagestyrere, kommuner som barnehagemyndighet og barnehageeiere.

I 2017 er temaene for undersøkelsene for deg som barnehageeier:

- Implementering av ny rammeplan
- Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy
- Språkløyper
- Psykososialt barnehagemiljø
- Kompetanseutvikling i arbeid med barnehagemiljø
- Midlertidige dispensasjoner
- Dokumentasjon og behandling av personopplysninger
- Fysisk miljø
- Veiledning av nyutdannede barnehagelærere
- Kompetanse for mangfold

Lykke til med besvarelsene.

8. Implementering av ny rammeplan

Kunnskapsdepartementet har fastsatt ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Den nye rammeplanen gjelder fra 1. august 2017. I denne sammenhengen har Utdanningsdirektoratet behov for å få kunnskap om hvordan barnehageeiere jobber med implementeringen av rammeplanen i den første tiden.

9. Hvordan har du som barnehageeier fått kjennskap til ny rammeplan? (Flere kryss mulig)

(Oppgi gjerne flere svar)

Skriftlig informasjon fra Fylkesmannen	Samling eller kurs i regi av Fylkesmannen	Informasjon fra barnehagemyndighet	Samling eller kurs i regi av barnehagemyndighet	Informasjon fra organisasjoner og andre aktører	Samling eller kurs i regi av organisasjoner og andre aktører	Informasjon på Udir.no	Sosiale medier	Har ikke fått informasjon	Annet
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10. Hvordan planlegger du som barnehageeier å følge opp implementeringen av ny rammeplan? (Flere kryss mulig)

(Oppgi gjerne flere svar)

- Har laget en langsiktig plan for oppfølging av barnehagens implementering
- Innhente informasjon om vurderinger og utfordringer
- Følge med på behov for kompetansetiltak
- Oppfordre til deltagelse på kurs og samlinger
- Strategisk bruk av midler til barnehagebaserte kompetansetiltak
- Arrangere samling om ny rammeplan for barnehage(r)
- Annet
- Skal ikke følge opp implementeringen

11. Utdanningsdirektoratets kvalitetsverktøy

Utdanningsdirektoratet tilbyr en rekke verktøy og metoder som skal bidra til refleksjon, vurdering og utvikling av barnehagens praksis. Vi ønsker å undersøke om vår informasjon om disse verktøyene når frem til deg som barnehageeier. Vi ønsker også å vite om bruken av disse verktøyene oppleves som nyttig for deg som

eier.

12. Kjenner du som barnehageeier til følgende kvalitetsverktøy?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei
Utdanningsdirektoratets Ståstedsanalyse	☐	☐
Utdanningsdirektoratets Foreldreundersøkelse	☐	☐
Utdanningsdirektoratets støttemateriell om pedagogisk dokumentasjon	☐	☐
Utdanningsdirektoratets støttemateriell om ekstern barnehagevurdering	☐	☐
RefLex -egenvurderingstema om foreldreråd og samarbeidsutvalg	☐	☐

13. Har du som eier oppmuntret din(e) barnehage(r) til å benytte Ståstedsanalysen?

(Oppgi kun ett svar)

Ja	Nei
☐	☐

14. Ståstedsanalysen gir nyttig informasjon for meg som eier

(Oppgi kun ett svar)

Helt enig	Nokså enig	Verken eller	Nokså uenig	Helt uenig
☐	☐	☐	☐	☐

15. Har du som eier oppmuntret din(e) barnehage(r) til å benytte Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse?

(Oppgi kun ett svar)

Ja	Nei
☐	☐

16. Utdanningsdirektoratets Foreldreundersøkelse gir nyttig informasjon for meg som eier.

(Oppgi kun ett svar)

Helt enig

Nokså enig

Verken eller

Nokså uenig

Helt uenig

17. Har du som eier oppmuntret din(e) barnehage(r) til å benytte Utdanningsdirektoratets støttemateriell om pedagogisk dokumentasjon?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

18. Udirs støttemateriell om pedagogisk dokumentasjon gir nyttig informasjon for meg som eier

(Oppgi kun ett svar)

Helt enig

Nokså enig

Verken eller

Nokså uenig

Helt Uenig

19. Har du som eier oppmuntret din(e) barnehage(r) til å benytte Utdanningsdirektoratets støttemateriell om ekstern barnehagevurdering?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

20. Udirs støttemateriell om ekstern barnehagevurdering gir nyttig informasjon for meg som eier.

(Oppgi kun ett svar)

Helt enig

Nokså enig

Verken eller

Nokså uenig

Helt uenig

21. Har du som eier oppmuntret din(e) barnehage(r) til å benytte RefLex?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

22. RefLex gir nyttig informasjon for meg som eier

(Oppgi kun ett svar)

Helt enig

Nokså enig

Verken eller

Nokså uenig

Helt uenig

23. Bruker din(e) barnehage(er) andre kvalitetsverktøy? Isåfall, hvilke?

(Oppgi kun ett svar)

Nei

Ja

24. Språkløyper

Språkløyper er en nasjonal strategi etablert for å styrke barn og elevers ferdigheter i språk, lesing og skrivning. Strategien er rettet mot ansatte i barnehage, i grunnskolen og i videregående skole, og den ledes av Lesesenteret og Skrivesenteret. Tre tiltak er sentrale i strategien:

- Gratis nettbaserte kompetanseutviklingspakker
- Regionale oppstartsamlinger
- Etablering av Språkkommuner (det innebærer at kommunen blir tilført ekstra ressurser til ressurspersoner for Språkløyper, til lærende nettverk og at det er utarbeidet en lokal strategi for Språkløyper).

Kommuner, fylkeskommuner, barnehager og skoler kan delta i ett eller flere av disse tiltakene.

25. Er din eller noen av dine barnehager lokalisert i en Språkkommune?

(Oppgi kun ett svar)

Ja, noen barnehager

Ja, samtlige barnehager

Nei

Vet ikke

26. Er din kommune en Språkkommune?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

27. Kjente du til strategien Språkløyper før denne undersøkelsen? (Flere kryss mulig)

(Oppgi gjerne flere svar)

- Ja, vi kjente til oppstartsamlingene som arrangeres av Lese- og Skrivesenteret
- Ja, vi kjente til tiltaket Språkkommuner
- Ja, vi kjente til de nettbaserte kompetanseutviklings-pakkene
- Nei

28. Har representant(er) for barnehageeier deltatt på oppstartsamling for Språkløyper?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

Vet ikke

29. I hvilken grad stemmer følgende utsagn for dere?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

I svært liten grad

I liten grad

I noen grad

I stor grad

I svært stor grad

Vi oppfordrer vår(e) barnehage(r) til å delta på oppstartsamlinger i Språkløyper.

Vi oppfordrer vår(e) barnehage(r) til å bruke de nettbaserte kompetanseutviklingspakken i Språkløyper.

Vi følger opp barnehagen(e)s deltagelse i Språkløyper.

30. I hvilken grad stemmer følgende utsagn om oppstartsamlingene som arrangeres av Lese- og Skrivesenteret:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
Innholdet på samlingen var relevant for barnehageeier .	☐	☐	☐	☐	☐
Samlingen gjorde det klart hvordan barnehageeier kan bidra til å gjennomføre Språkløyper.	☐	☐	☐	☐	☐
Representanta nten(e) fra barnehageeier som var på oppstartsamli ng har bidratt til å iverksette Språkløyper.	☐	☐	☐	☐	☐

31. Deltar du som eier i et lærende nettverk der representanter fra barnehager eller andre enheter møtes for å få faglig påfyll og/eller lære av hverandres erfaringer i arbeidet med språk, lesing og/eller skriving?

(Oppgi kun ett svar)

Ja, i kommunens regi	Ja, i regi av private barnehager	Nei	Vet ikke
☐	☐	☐	☐

32. Psykososialt barnehagemiljø

Utdanningsdirektoratet ønsker å kartlegge i hvilken grad barnehager og kommuner opplever at de har tilstrekkelig kompetanse, og nødvendig tverrfaglige samarbeid til å ivareta den nye rammeplanens føringer for personalets arbeid med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser.

33. Vi ønsker at du som barnehageeier gir din vurdering av følgende utsagn knyttet til arbeidet med å forebygge, stoppe og følge opp mobbing og andre krenkelser:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
--------------------	--------------	-------------	-------------	-------------------

Jeg opplever at de ansatte i min(e) barnehage(r) har behov for mer kompetanse på dette

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Min(e) barnehage(r) har rutiner for dette

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Min(e) barnehage(r) har etablert et godt samarbeid og nettverk med andre lokale enheter og tjenester

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

34. Kompetanseutvikling i arbeidet med barnehagemiljø

Vi ønsker å vite om vår informasjon om kompetanseutvikling gjennom Inkluderende barnehage- og skolemiljø har nådd ut til deg som barnehageeier.

Inkluderende barnehage- og skolemiljø inneholder tre tilbud om kompetanseutvikling for gode barnehagemiljø uten mobbing og andre krenkelser:

- Læringsmiljøprosjektet
- Et samlingsbasert tilbud
- Et nettbasert tilbud

35. Har du fått informasjon eller kjenner du til følgende tilbud om kompetanseutvikling for godt barnehagemiljø?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei
Læringsmiljøprosjektet?	☐	☐
Samlingsbasert tilbud?	☐	☐
Nettbasert tilbud?	☐	☐

36. Er det aktuelt for deg som eier å delta i noen av tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø?

(Oppgi gjerne flere svar)

- Nei, ønsker ikke å delta i noen av tilbudene.
- Nei, jeg har allerede deltatt i noen av tilbudene.
- Ja, det vil være aktuelt å delta i Læringsmiljø-prosjektet.
- Ja, det vil være aktuelt å delta i det samlingsbaserte tilbudet.
- Ja, det vil være aktuelt å delta i det nettbaserte tilbudet.

37. Midlertidige dispensasjoner

Utdanningsdirektoratet ønsker en oversikt over omfang og årsaker til midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogiske ledere og styrere.

38. Hvor mange søknader om midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet har dere sendt i løpet 2017?

(Oppgi kun ett svar)

0 - Gå til 42

1-5

6-10

11-20

Flere enn 20
søknader

39. Hvor mange søknader om midlertidig dispensasjon er innvilget? (Skriv inn antallet med siffer)

40. For hvor lang tid er dispensasjonen(e) gitt i gjennomsnitt?

(Oppgi kun ett svar)

0-3 mnd.

4-6 mnd.

7-12 mnd.

41. I hvilke situasjoner er det behov for å søke dispensasjon?

Flere kryss mulig

(Oppgi gjerne flere svar)

Foreldrepermisjon	Studiepermisjon	Ikke-kvalifiserte søkere	Korttidsfravær (sykdom etc.)	Langtidsfravær (sykdom etc.)
☐	☐	☐	☐	☐

Annet

42. I hvilke situasjoner tidligere har det vært behov for å søke dispensasjon? Ta utgangspunkt i de siste 5 årene. (Flere svar mulig)

(Oppgi gjerne flere svar)

Foreldrepermisjon	Studiepermisjon	Ikke-kvalifiserte søkere	Korttidsfravær (sykdom etc.)	Langtidsfravæere (sykdom etc.)	Annet
☐	☐	☐	☐	☐	☐

43. Dokumentasjon og behandling av personopplysninger

I denne delen ønsker vi kunnskap om barnehagenes rutiner for behandling av personopplysninger. Personopplysninger defineres som navn, adresse, fødselsnummer, opplysninger om helse og andre personlige opplysninger. Bilder og video av enkeltbarn defineres også som personopplysninger i denne sammenheng.

44. Har din(e) barnehage(r) rutiner for behandling av personopplysninger for resultater fra bruk av kartleggingsverktøy?

(Oppgi gjerne flere svar)

- Ja, digitalt - kun styrer har tilgang
- Ja, digitalt - styrer og flere har tilgang
- Ja, låsbart arkiv
- Nei
- Vet ikke
- Bruker ikke kartleggingsverktøy

45. Har din(e) barnehage(r) rutiner for behandling av følgende personopplysninger?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja, digitalt - kun styrer har tilgang	Ja, digitalt - styrer og flere har tilgang	Ja, låsbart arkiv	Nei	Vet ikke
Enkeltbarns personalia	☐	☐	☐	☐	☐
Enkeltbarns helseopplysninger	☐	☐	☐	☐	☐
Bilder og videoer av enkeltbarn	☐	☐	☐	☐	☐

46. Bes det om samtykke fra foreldrene før personopplysninger videreformidles til andre instanser (eksempelvis ved overgang til skole)?

(Oppgi kun ett svar)

Ja	Nei	Vet ikke
☐	☐	☐

47. Fysisk miljø

Fysisk miljø er en kvalitetsfaktor i barnehagen vi har lite kunnskap om.

48. Vi vil be deg om å ta stilling til noen påstander, for at vi kan vurdere om det er behov for tiltak for å utjevne kvalitetsforskjeller på dette området:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Helt uenig	Delvis uenig	Delvis enig	Helt enig	Vet ikke
Barnehagen(e)s fysiske utemiljø er godt tilrettelagt for alle barn og aldersgrupper	☐	☐	☐	☐	☐
Barnehagen(e)s fysiske innemiljø er godt tilrettelagt for alle barn og aldersgrupper	☐	☐	☐	☐	☐

Barnehagen(e)
s materielle
standard er
tilfredsstillende

Barnehagen(e)
s lokaler er
godt egnet til
barnehagedrift

49. Veiledning av nyutdannede barnehagelærere

Undersøkelser viser at 4 av 10 nyutdannede nytilsatte lærere i barnehage og skole ikke har fått veiledning. Regjeringen samarbeider med partene for å utforme nasjonale rammer for en veiledningsordning for denne gruppen.

Denne spørringen skal bidra til informasjon om omfang og organisering av veiledning til nytilsatte nyutdannede barnehagelærere.

50. Har du som barnehageeier et opplegg for veiledning av nytilsatte nyutdannede barnehagelærere i din(e) barnehage(er)?

(Oppgi kun ett svar)

Ja, i alle mine barnehager

Ja, i de fleste barnehager

Ja, i noen barnehager

Nei

51. Har du som barnehageeier konkrete planer om å sette i gang et opplegg for veiledning av nytilsatte barnehagelærere i din(e) barnehage(r)?

(Oppgi kun ett svar)

Ja, i alle barnehager

Ja, i noen barnehager

Nei

52. Har din(e) barnehage(r) tilsatt nyutdannede barnehagelærere siste år?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

53. Har du som barnehageeier mottatt informasjon om veiledningsordningen?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

54. Slik du ser det, hva har vært eller vil være det viktigste for å få på plass en veiledningsordning for din(e) barnehage(r)? (Kryss av for de to viktigste)

(Oppgi gjerne flere svar)

(Velg 2 svaralternativer)

- Politisk engasjement
- Samarbeid med hovedtillitsvalgte
- Initiativ fra barnehagemyndighet
- Initiativ fra barnehageeier
- Engasjement fra styreere
- Samarbeid med utdanningsinstitusjonene for barnehagelærere

Annet

55. Hvordan organiseres veiledningen? (Flere kryss mulig)

(Oppgi gjerne flere svar)

- I den enkelte barnehage
- Samarbeid mellom flere barnehager/barnehageeiere
- Veiledningspool i kommunen/hos barnehageeier
- Interkommunalt samarbeid
- Kjøp av veiledning fra eksterne kompetansemiljøer
- Usikker

Annet

56. Har veilederen(e) ved din(e) barnehage(r) formell veilederutdanning? (Regn også med de som eventuelt er under opplæring).

(Oppgi kun ett svar)

Ja, alle

Ja, flere enn halvparten

Omtrent halvparten

Færre enn halvparten

Nei, ingen

Har ikke veiledere

57. Kompetanse for mangfold

Utdanningsdirektoratet iverksatte høsten 2013 et femårig kompetanseløft innenfor flerkulturell pedagogikk og andrespråkutvikling. Bl.a. har barnehager fått tilbud om etterutdanning i tett samarbeid med lokale universitets- og høyskolemiljøer. Nå, mot slutten av satsingsperioden, ønsker Utdanningsdirektoratet å vite mer om kompetanse og kompetansebehov på dette området.

58. Omtrent hvor stor andel av barna i din(e) barnehage(r) er to- eller flerspråklige?

(Oppgi kun ett svar)

Ingen

Et lite mindretall

Omtrent halvparten

Flere enn halvparten

59. I hvilken grad har dere behov for økt kompetanse på lov og regelverk for arbeid med flerspråklige barn?

(Oppgi kun ett svar)

I svært liten grad

I liten grad

I noen grad

I stor grad

I svært stor grad

60. Har din(e) barnehage(r) deltatt i satsingen Kompetanse for mangfold (i 2014 eller senere)?

(Oppgi kun ett svar)

Ja, vi har deltatt

Nei, vi har ikke deltatt

Vet ikke

61. Har din(e) barnehage(r) gjennomført ståstedsanalyse for å identifisere behov for kompetanseheving på det flerkulturelle området?

(Oppgi kun ett svar)

Ja

Nei

Vet ikke

62. Har deltakelsen i Kompetanse for mangfold bidratt til kompetanseutvikling i barnehagen(e)?

(Oppgi kun ett svar)

I svært liten grad

I liten grad

I noen grad

I stor grad

I svært stor grad

63. Spørreundersøkelsen er nå avsluttet

Du har bidratt til at Utdanningsdirektoratet får viktig informasjon om sektorens kunnskapsbehov.
Takk for din deltagelse!

1. Utdanningsdirektoratets spøringer til Barnehage-Norge

Du skal nå besvare Utdanningsdirektoratets spørring til Barnehage-Norge. Svarene lagres automatisk, og det er ikke noe problem å gå ut av undersøkelsen for så å gå inn igjen og fortsette senere. Vi anbefaler at du bruker nettleseren Internet Explorer når du besvarer undersøkelsen.

Vi behandler svarene konfidensielt og det er ikke mulig å identifisere den enkelte barnehagestyrer sine svar i rapporteringene. Undersøkelsen er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk senter for forskningsdata (NSD).

Har du andre spørsmål om undersøkelsen, ta kontakt på barnehage@tfou.no

Håkon Sivertsen - Forskningsleder

Linn Renee Naper - Forsker

Randi Ann Fagerholt - Forsker

2. Spørsmål til Barnehage-Norge

Spørsmål til Barnehage-Norge er en spørreundersøkelse til barnehagestyrere, kommuner som barnehagemyndighet og barnehageeiere.

I 2017 er temaene for undersøkelsene til kommunen som barnehagemyndighet:

- Implementering av ny rammeplan
- Spesialpedagogisk hjelp
- Beredskap og forbygging av alvorlige hendelser
- Vurdering av fylkesmannens arbeid

Lykke til med besvarelsene!

3. Implementering av ny rammeplan

Kunnskapsdepartementet har fastsatt ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Den nye rammeplanen gjelder fra 1. august 2017. I denne sammenhengen har Utdanningsdirektoratet behov for å få kunnskap om hvordan barnehagemyndigheten jobber med implementeringen av rammeplanen i den første tiden.

4. Hvordan har du som barnehagemyndighet fått kjennskap til ny rammeplan? (Flere kryss er mulig)

(Oppgi gjerne flere svar)

- Skriftlig informasjon fra Fylkesmannen
- Samling eller kurs i regi av Fylkesmannen
- Informasjon på Udir.no

- Sosiale medier
- Har ikke fått informasjon

Annet

**5. Hvordan planlegger kommunen som barnehagemyndighet å følge opp implementeringen av ny rammeplan 2017/ 2018?
(Flere kryss er mulig)**

(Oppgi gjerne flere svar)

- Har laget en langsiktig plan for oppfølging av barnehagenes implementering
- Innhente informasjon om barnehagenes utfordringer i implementeringen
- Følge med på behov for kompetansetiltak
- Oppfordre til deltakelse på kurs og samlinger
- Strategisk bruk av midler til barnehagebaserte kompetansetiltak
- Arrangere samling om ny rammeplan

Annet

**6. Hvilke kanaler bruker kommunen som barnehagemyndigheten for å veilede og informere barnehagene om innholdet i den nye rammeplanen?
(Flere kryss er mulig)**

(Oppgi gjerne flere svar)

- Nettverk
- Veiledning

- Erfaringsdeling
- Samlinger/ konferanser
- Uformell kontakt (eks. telefonsamtaler)

Annet

7. Spesialpedagogisk hjelp

Her stiller vi spørsmål tilknyttet PP-tjenesten og barn som mottar spesialpedagogisk hjelp.

8. Har kommunen som barnehagemyndighet fått hjelp av PPT, for eksempel til kompetanse- og organisasjonsutvikling det siste året?

(Oppgi kun ett svar)

- Nei - Gå til 10
- Ja
- Vet ikke - Gå til 10

9. Beskriv kort bakgrunnen for denne hjelpen og hva det har omfattet av tiltak.

10. Forekommer det at sakkyndige vurderinger returneres til PP-tjenesten for å utbedres?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja

- Nei
- Vet ikke

11. Tenk på det siste enkeltvedtaket du fattet om spesialpedagogisk hjelp for barn under opplæringspliktig alder.

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei	Vet ikke
Var PP-tjenestens sakkyndige vurdering et godt grunnlag for å fatte enkeltvedtak?	☐	☐	☐
Foreskrev PP-tjenesten avvik med hensyn til organisering, omfang, innhold eller kompetanse?	☐	☐	☐

12. Hvem skal gi spesialpedagogisk hjelp til barnet det her er snakk om?

(Oppgi gjerne flere svar)

- Spesialpedagog
- Pedagog
- Assistent

Andre

13. Beredskap og forebygging av alvorlige hendelser

Barnehager har både krav om og ansvar for å forebygge uønskede alvorlige hendelser og for å sikre at alle er trygge i barnehagen. Beredskap betyr å være forberedt på å møte kritiske situasjoner, og beredskapsarbeidet skal ivareta både forebygging, begrensnig og håndtering. De følgende spørsmålene gjelder beredskap mot alvorlige hendelser, for eksempel trusler om vold, gisseltaking, våpenbruk og andre alvorlige hendelser.

Alvorlig hendelse forstås her som en tilsiktet hendelse der våpen eller annen form for vold brukes eller trues med å tas i bruk, ved gisselsituasjoner eller alvorlige ulykker.

14. Har kommunen tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehager i sin risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, det foreligger planer for alle barnehager i ROS-analysen
- Ja, men ikke som en del av ROS-analysen
- Nei, kommunen har ikke en ROS-analyse
- Nei, men kommunen har en ROS-analyse
- Vet ikke

Annet

15. Har kommunen sammen med en eller flere barnehager gjennomført øvelser for alvorlige hendelser i løpet av de siste tre år?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei	Vet ikke
Fullskalaøvelser	☐	☐	☐
Skrivebordsøvelser	☐	☐	☐
Øvelse for krisestab	☐	☐	☐
Øvelser for andre ansatte	☐	☐	☐

16. Vurdering av fylkesmannens arbeid

Fylkesmannens virkemidler og tiltak skal samlet sett være med på å øke kvaliteten, kompetansen og regelverksetterlevelsen i barnehagene og grunnskoleopplæringen. Utdanningsdirektoratet har ansvar for styringen av Fylkesmannen på barnehage- og grunnskoleopplæringsområdet. Utdanningsdirektoratet har behov for kunnskap om lokale barnehagemyndigheters tilfredshet med og opplevelse av fylkesmennes arbeid på barnehageområdet. Svar fra undersøkelsen vil bli brukt som indikatorer i mål- og resultatstyringen av

Fylkesmannen.

17. I hvilken grad opplever du at Oppvekst- og utdanningsavdelingen hos Fylkesmannen er en viktig medspiller for kommunen for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært liten grad
- I liten grad
- I noen grad
- I stor grad
- I svært stor grad

18. I hvilken grad er dere tilfreds med følgende funksjoner i Oppvekst- og utdanningsavdeling hos Fylkesmannen i arbeidet med å sikre utvikling og god kvalitet i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
Klagesaksbehandling	☐	☐	☐	☐	☐
Tilsyn	☐	☐	☐	☐	☐
Veiledning om regelverk	☐	☐	☐	☐	☐
Veileder- og støtterolle innenfor kompetanseutviklingstiltak	☐	☐	☐	☐	☐

19. Spørreundersøkelsen er nå avsluttet

Du har bidratt til at Utdanningsdirektoratet får viktig informasjon om sektorens kunnskapsbehov.

Takk for din deltagelse!

VEDLEGG 4: FRAFALLSANALYSER

I arbeidet med frafallsanalyser har vi, i tillegg til å undersøke kvaliteten til de foreliggende datasettene, vært opptatt av å lære mest mulig om atferden til respondentene med tanke på å kunne forbedre neste års undersøkelse. Vi er spesielt opptatt av de som åpner lenken med invitasjonen, men som likevel ender opp med å falle fra før skjemaet er ferdig utfylt, bare svare på noen få spørsmål eller rett og slett velger bort hele undersøkelsen etter de har sett på den. Det er i møte med disse vi kan forbedre selve framstillingen av spørreskjemaet for neste undersøkelse.

Derfor har vi sett nærmere på følgende grupper:

- De som enten nektet å delta eller bare unnlot å åpne invitasjonslenken
- De som åpnet lenken, men likevel ikke fullførte skjemaet (Hvor falt de fra? Er det enkelte spørsmål som «skremmer bort» mange, for eksempel det første?)
- De som har hoppet over enkeltspørsmål, men likevel fortsatt å fylle ut skjemaet (Har enkelte spørsmål vært vanskelig å svare på, eller vanskelig å forstå?).

Vi har delt respondentene i hver målgruppe i to: Besvart og frafall, for å kunne se etter ulikheter i bakgrunnsvariabler mellom disse. Det er flere måter å beregne dette på, blant annet når det gjelder hvilken gruppe en skal legge de som har svart på få eller ingen spørsmål i. Vi har valgt å la skillet gå mellom de som har åpnet undersøkelsen, og de som bare har valgt den bort usett. Det innebærer at noen i «besvart»-kategorien har svart på få og noen sågar ingen av spørsmålene. Vi har beregnet frafallsraten også uten disse som ikke svarte på et eneste spørsmål, og satt den i fotnoter i denne teksten (dette gjelder 56 styrere og 12 eiere).

1. BARNEHAGESTYRERNE

Av de 1 938 barnehagestyrerne som fikk tilsendt spørreundersøkelsen, har 1066 (55,0 prosent) avgitt en fullstendig eller delvis besvarelse. 46,4 prosent har valgt å ikke åpne spørreskjemaet de fikk tilsendt¹.

Tabell 1: Oversikt over svarstatus fra barnehagestyrerne.

	Svarstatus	Antall	Andel
Fullført hele skjemaet	Besvart (55,0%)	916	47,3%
Påbegynt svar, men ikke fullført		150	7,7%
Ikke åpnet skjemaet	Frafall (45,0%)	795	41,0%
Gitt melding om at man ikke ønsker å delta		77	4,0%
Total	100%	1938	100,0%

En grundig gjennomgang for å se etter skjevheter mellom de som har svart og de som valgte bort undersøkelsen er en viktig del av datakvalitetsvurderingen. Vi tar i det videre for oss eventuelle skjevheter eller systematiske forskjeller mellom barnehagestyrere som har svart på undersøkelsen, og

¹ De 56 som åpnet lenken, men som ikke svarte på noen spørsmål utgjør 3,0 prosent av de inviterte. I frafallsanalysen gjennomført i avsnitt 1.1 undersøkes de, sammen med de øvrige som ikke fullførte undersøkelsen, for skjevheter uten at vi finner dette. Det har ingen praktisk betydning for resultatene i rapporten om man legger de 56 som ikke startet på skjemaet til besvart eller frafall-gruppen. Svarraten for styrere om de 56 legges til frafall ville vært 52,0 prosent. Betrakter man på den annen siden dem som aktivt melder seg av undersøkelsen (77 stk) som «ikke i utvalget» ville svarraten for styrer ligget på 57,3 %.

de som har valgte den bort (frafallsanalyse). Videre ser vi på gruppen som valgte å besvare undersøkelsen, men som ikke fortsatte helt til slutten av spørreskjemaet (frafall undervegs). Til slutt undersøker vi om det er problematisk stort frafall på enkeltspørsmål, og ser etter eventuelle skjevheter som dette kan forårsake i datamaterialet og analysene.

Vi definerer responsen fra en invitert barnehagestyrer til å være «besvart» dersom vedkommende har åpnet og startet utfyllingen av spørreskjemaet, og «frafall» dersom spørreskjemaet aldri ble åpnet. Slik det er vist i tabell 1 definerer vi også de som startet, men ikke fullførte besvarelsen som «besvart», og de som ga beskjed om at de ikke ville delta som «frafall».

Frafallsanalysene forklares enklest som å se etter systematiske ulikheter mellom gruppen som har besvart og gruppen som har frafall på relevante bakgrunnsvariabler som vi kjenner for begge gruppene. Vi har konsentrert oss om barnehagens eierforhold (privat/kommunal eier), størrelse (antall barn/ansatte) og regionale tilhørighet (fylke).

Tabell 2: Svrrate etter barnehagens eierform.

	Kommunal	Privat	Totalt
Frafall	414 44,2%	458 45,8%	872 45,0%
Besvart	523 55,8%	543 54,3%	1066 55,0%
Totalt	937 100%	1001 100%	1938 100%

Vi finner ingen signifikant forskjell i svartilbøyelighet hos private og kommunale barnehagestyrere. Svrraten blant private barnehager er 54,3 prosent, mens den er 55,8 prosent blant kommunale barnehager. 5 barnehager som eies av andre offentlige virksomheter enn kommuner (stat, fylker og helseforetak), er her behandlet sammen med de kommunale barnehagene.

Det er kun små forskjeller på private og kommunale barnehager når det gjelder størrelse (antall barn, ansatte og styrerressurser). Barnehagene der styrer har valgt å ikke delta i undersøkelsen har i gjennomsnitt noe færre barn (66 barn) enn barnehagene der styrer deltar (75 barn) ($p < .000$). Barnehagene som ikke deltar i undersøkelsen har dermed også litt færre årsverk som styrer, pedagogisk leder og assistent i forhold til de som deltar (tabell 3).

Tabell 3: Gjennomsnittlig antall årsverk, styrerårsverk og barn i barnehager etter deres svarstatus i undersøkelsen.

	Årsverk totalt (gj. snitt)	Årsverk styrer (gj. snitt)	Antall barn (gj.snitt)
Frafall	11,9	0,84	66,0
Besvart	13,4	0,90	75,4
<i>F-verdi</i>	19,1	14,7	18,5
<i>Eta kvadrert</i>	0,012	0,008	0,009

n=1840²

Det vi imidlertid kan se er at det er viss forskjell i tilbøyelighet til å svare etter hvor mange barn per ansatt i grunnbemanningen den enkelte barnehage har. Gjennomsnittlig antall barn per ansatt i

² BASIL databasen har noen få mangler. I alt er det 98 barnehager som mangler data på årsverk og/eller antall barn, derav 29 av de som har besvart undersøkelsen. I rapporteringene av svar har vi valgt å inkludere svarene fra denne gruppen. Følsomhetsanalyser har vist at dette ikke har noen betydning for resultatene som presenteres.

grunnbemanningen er 5,87 barn i frafallsgruppen, mens det er 5,98 barn i gruppen som har besvart undersøkelsen. Denne forskjellen er statistisk signifikant ($p < .002$).

Videre finner vi visse forskjeller mellom fylkene i svarrater. I undersøkelsen i 2014 var det Finnmark som hadde høyest svarrate, og Buskerud lå lavest. Undersøkelser viste at forskjellene ikke var signifikant. I årets undersøkelse ligger også Finnmark øverst med over 70 prosent svar. Derneft kommer Nord-Trøndelag og Østfold, begge med rundt 65 prosent. I bunn ligger Hedmark og Nordland med hhv 43 og 45 prosent. Resterende fylker ligger i området 50 til 60 prosent svar.

Fravær av familiebarnehager har i tidligere rapporteringen vært trukket frem som en forklaring på at svarratene har endret seg i visse fylker. Familiebarnehagene som inngikk i undersøkelsen i 2014 hadde markant lavere svarrate enn ordinære barnehager. Når disse barnehagene er tatt ut av utvalget i senere år vil det naturligvis påvirke svarratene positivt i de fylker som har en høy andel slike barnehager og vice versa. Hva gjelder Finnmark som i år har en høy svarprosent, hadde dette fylket en høy svarrate også i 2014, men en lavere rate i 2015 og 2016.

1.1 Frafall undervegs

I alt har 150 personer falt fra undervegs i spørreundersøkelsen, det vil si at de har klikket på invitasjonslenken, men ikke fullført skjemaet. Disse respondentene utgjør 7,7 prosent av alle inviterte, og 16,4 prosent av de som tok imot invitasjonen og åpnet spørreundersøkelsen.

Vi finner ingen forskjell mellom private og kommunale barnehagestyrere i tilbøyeligheten til å falle fra undervegs. Det er også kun små forskjeller i størrelse (styrerårsverk, årsverk grunnbemanning og antall barn) mellom disse barnehagene og de barnehagene til styrerne som har fullført undersøkelsen.

Frafallet ser videre ut til å skje spredt ut over hele spørreskjemaet (tabell 5), men med en overvekt av frafall i første del av skjemaet (nærmere 50 prosent faller fra før spørsmål 10 og 80 prosent før spørsmål 38). 56 personer har åpnet spørreskjemaet, men ikke svart på en eneste spørsmål.

Tabell 5: Oversikt over hvor i spørreskjemaet respondentene slutter å svare

	Antall frafall undervegs	Kumulert antall
Før spørsmål 1:	56	56
Spørsmål 1-10:	16	72
Spørsmål 11-24:	19	94
Spørsmål 25-37:	28	120
Spørsmål 38-60:	19	136
Spørsmål 62-81:	3	142
Spørsmål 82-91:	7	145
Svart på siste spørsmål, men ikke trykket på «fullfør-knappen»	2	150

1.2 Frafall på enkeltspørsmål

Frafall på enkeltspørsmål vil si at respondenten har hoppet over spørsmål undervegs i utfyllingen av skjemaet, fordi han eller hun ikke kan eller ønsker å svare på dem. Det er vanlig å anse frafall undervegs som lite problematisk dersom andelen manglende svar ikke overstiger 5 prosent. Vi har beregnet andelen frafall på enkeltspørsmål blant de som har besvart hele spørreskjemaet ($n=916$).

Med unntak av noen enkeltpørsmål der respondentene naturlig og pga. svar tidligere i skjemat kan unnlate å besvare, eksempelvis spørsmål knyttet til bruk av kvalitetsverktøy, er det ingen enkeltpørsmål som har lavere enn det antall respondenter som har fullført undersøkelsen.

1.3 Oppsummering frafall

53,6 prosent av de i alt 1821 inviterte barnehagestyrerne i undersøkelsen har valgt å åpne invitasjonen til spørreundersøkelsen. Det betyr at 46,4 prosent av ulike grunner valgte bort deltakelse før de åpnet lenken og så spørreskjemaet. Denne frafallsraten er betydelig, og en trussel mot datakvaliteten dersom det er systematikk i at bestemte grupper ikke ønsker å delta.

Det er en liten tendens til at større barnehager er mer tilbøyelig til å svare på undersøkelsen enn mindre og kommunale barnehager. I tillegg er det en del variasjon mellom fylkene i svarrater. Presentert samlet vil dermed datasettet i noen grad over-representere større barnehager, og enkelte fylker.

14,1 prosent av de som åpnet invitasjonslenken, fullførte ikke hele undersøkelsen. Dette er vesentlig lavere enn ved fjorårets undersøkelse der hele 28,3 prosent ikke fullførte hele undersøkelsen. Det er ingen systematikk i hvilke respondenter det er som faller fra undervegs når det gjelder barnehagens eierskap, størrelse eller fylkestilhørighet. Frafallet skjer gjennom hele det relativt lange spørreskjemaet, men er sterkest i den første halvdel av skjemaet. Vi ser ingen tendens til at respondenter faller fra på konkrete spørsmål. Utformingen av årets skjema er gjort i tett samarbeid med referansegruppe, og det er lagt inn stor innsats i å sende ut påminnelser også til den gruppen som ikke fullfører undersøkelsen ved første gangs innlogging. Dette vil selvsagt ha kunnet bidra til å redusere antallet som ikke fullfører, og dermed også begrense problemet med frafall underveis i skjemaet.

2. BARNEHAGEEIERNE

Utvalget av barnehageeiere består av 155 kommuner, tre helseforetak og 461 eiere av private barnehager. De tre barnehagene som eies av regionale helseforetak er her lagt sammen med kommunale barnehager. I alt har vi fått 292 komplette eller ikke fullførte svar.

De som har levert en komplett eller ikke fullført besvarelsen regnes her som besvart, mens de som har sagt nei til å delta eller ikke svart i det hele tatt regnes som ikke besvart. Svarratene blir dermed

- 48,7 prosent for eiere av private barnehager
- 61,0 prosent for kommuner
- 46,9 samlet sett for hele utvalget.

Tabell 6: Oversikt over svarstatus for eiere av henholdsvis private og kommunale barnehager.

	Svarstatus	Privat eier	Kommune	Alle samlet
Fullført hele skjemaet	Besvart (50,9%)	37,6%	50,9%	40,0%
Påbegynt svar, men ikke fullført		11,1%	10,1%	10,9%
Ikke åpnet skjemaet	Frafall (49,1%)	46,6%	32,7%	44,1%
Gitt melding om at man ikke ønsker å delta		4,7%	6,3%	5,0%
Sum	100%	100% (N=723)	100% (N=159)	100% (N=882)

Svrraten blant private eiere er signifikant lavere enn blant kommunale eiere. Det relativt store frafallet blant eiere av private barnehager er utfordrende fordi vi har lite bakgrunnsdata om disse eierne for å se etter eventuelle skjelheter i frafall. Svrratene variere også noe mellom fylker. Statistiske analyser viser at forskjellen mellom private og kommunale er uavhengig av fylkestilhørighet, og videre at det ikke er statistiske forskjeller i svartilbøyeligheten på tvers av fylker. Som tidligere år ser vi at det blant de kommunale eierne først og fremst er kommunevariable (innbyggertall og antall barnehager) som til dels kan forklare svarprosenten og ikke fylkestilhørighet.

Det er i alt 96 eiere (80 private og 16 kommunale) eller 11 prosent av respondentene som har åpnet lenken til spørreskjemaet uten å ha fullført den. Blant disse er det 12 respondenter som ikke har besvart et eneste spørsmål, men valgte å gå ut av undersøkelsen med en gang. Ytterligere 18 respondenter har kun krysset av for om de er privat eller kommunal eier før de forlot skjemaet. Videre ser vi at 6 respondenter forlot skjemaet etter spørsmål om Implementering av ny rammeplan, og ytterligere 31 falt fra før spørsmål om Språkløyper. 12 nye faller fra før spørsmål om Psykososialt barnehagemiljø. Deretter falt resterende gradvis av utover i skjemaet. Omtrent like mange private som kommunale falt fra regnet som andel av de som faktisk åpnet skjema.

Tabell 2-1: Oversikt over fylkesvise svarprosent for barnehageeier. Sortert stigende etter svarprosent.

Fylke	Antall inviterte	Svrrater
Oppland	39	36
Troms	36	39
Telemark	25	40
Akershus	88	44
Aust-Agder	31	45
Oslo	80	46
Rogaland	75	48
Vest-Agder	29	48
Hordaland	76	50
Østfold	39	51
Buskerud	49	55
Sør-Trøndelag	36	56
Nordland	74	57
Vestfold	47	57
Hedmark	41	59
Nord-Trøndelag	38	61
Møre og Romsdal	42	62
Finnmark	19	63
Sogn og Fjordane	18	67
Totalt	882	51 % (uveid)
		52 % (veid)

3. BARNEHAGEMYNDIGHETEN

For kommunene som barnehagemyndighet er det ikke gjort noe utvalg, alle kommunene er spurt og dessuten alle bydelene i Oslo kommune. I bruttoutvalget (de som ble invitert til undersøkelsen) befinner det seg 441 enheter, fordelt på 15 bydeler og 426 kommuner. Respondentene er personene som har rollen som lokal barnehagemyndighet i kommunene/bydelene. Tabell 7 viser svarstatus for disse kommunene.

Tabell 7: Svarstatus for barnehagemyndigheten.

	Svarstatus	Antall	Andel
Fullført hele skjemaet	Besvart	259	58,7%
Påbegynt svar, men ikke fullført	(68,0%)	41	9,3%
Ikke åpnet skjemaet	Frafall	124	28,1%
Gitt melding om at man ikke ønsker å delta	(32,0 %)	17	3,9%
Total	100%	441	100,0%

Det rapporteres ingen systematisk sammenheng mellom størrelsen (antall innbyggere og antall barnehager) for de kommunene som har svart på undersøkelsen og de som har latt være å svare. Det er heller ingen vesentlig forskjeller i andelen private barnehager i kommunene. Forskjellene i svarrater mellom fylker variere noe, med Nord-Trøndelag og Agderfylkene sin skiller seg ut med svarrater over 80 prosent. I den andre enden av skalaen ligger Nordland og bydelene i Oslo med under 50 prosent svar.

41 respondenter (14 prosent av de som startet utfyllingen) har falt fra undervegs, og dette frafallet har skjedd jevnt fordelt gjennom hele spørreskjemaet. Gruppen som har falt fra undervegs skiller seg ikke fra resten når det gjelder kommunestørrelse og antall barnehager. Det er lite frafall på enkeltspørsmål ut over det som skyldes at en del respondenter ikke har fullført undersøkelsen. Ingen enkeltspørsmål skiller seg ut med spesielt høyt frafall.

Vedlegg 5 – tabeller og figurer

Implementering av ny rammeplan

Tabell 1. Datagrunnlag for figur av hvordan barnehagestyrerne har fått kjennskap til ny rammeplan? Prosent.

	Kommunal	Privat	Total
Har ikke fått informasjon	0	0	0
Annet	5	4	5
Samling/kurs i regi av org. og andre aktører	17	19	18
Samling eller kurs i regi av barnehageeier	41	25	33
Skriftlig info fra org. og andre aktører	31	35	33
Skriftlig informasjon fra barnehageeier	44	29	37
Sosiale medier	42	37	40
Samling eller kurs i regi av barnehagemyndighet	37	45	41
Skriftlig informasjon fra Fylkesmannen	57	56	57
Samling eller kurs i regi av Fylkesmannen	64	53	58
Skriftlig informasjon fra barnehagemyndighet	54	63	58
Informasjon på Udir.no	88	87	88
N	100 (514)	100 (496)	1010

Tabell 2. Datagrunnlag for figur av barnehagestyreres svar på hvilke tiltak barnehagen skal gjennomføre i forbindelse med ny rammeplan. Prosent.

	Kommunal	Privat	Totalt
Annet	5	5	5
Kartlegge og vurdere personalets kompetanse	35	32	33
Sette i gang utviklingsprosjekter med utgangspunkt i ny rammeplan	50	47	48
Sette av tid til å lese ny rammeplan	82	77	79
Legge ny rammeplan til grunn for barnehagens vurderingsarbeid	85	81	83
Legge ny rammeplan til grunn for barnehagens planleggingsarbeid	93	91	92
Felles refleksjon rundt rammeplanen og dens innhold i personalgruppen	99	97	98
n	509	499	1008

Tabell 3. Datagrunnlag for figur av barnehagestyreres svar på hvilke områder i ny rammeplan barnehagen vil ha særskilt fokus på i 2017/2018. Prosent.

	Kommunal (n=509)	Privat (n=489)	Total (n=998)
Barnehagens verdigrunnlag	68.6	65	66.8
Barnehagens som pedagogisk virksomhet	56.4	60.3	58.3
Barnehagens formål og innhold	52.1	46	49.1
Barns medvirkning	48.7	45	46.9
Barnehagens arbeidsmåter	46.8	43.6	45.2
Ansvar og roller	47.3	40.9	44.2
Barnehagens fagområder	36	43.8	39.8
Overganger	39.9	36.2	38.1
Samarbeid mellom hjem og barnehage	35.8	34.8	35.3

Tabell 4. Datagrunnlag for figur av barnehageeiers kjennskap til ny rammeplan. Prosent.

	Kommunal (n=93)	Privat (n=326)	Totalt (n=419)
Har ikke fått informasjon		1.7	1.3
Annet	6.5	4.4	4.8
Samling/kurs i regi av organisasjoner og andre aktører	10.8	21.8	19.5
Sosiale medier	20.4	28.1	26.5
Informasjon fra organisasjoner og andre aktører	14	32.5	28.7
Samling eller kurs i regi av barnehagemyndighet	32.3	39.1	37.7
Samling/kurs i regi av Fylkesmannen	89.2	50.7	58.6
Skriftlig informasjon fra Fylkesmannen	89.2	53.4	60.7
Informasjon fra barnehagemyndighet	44.1	67.8	62.9

Tabell 5. Datagrunnlag for figur av barnehageeiers kjennskap til ny rammeplan. Prosent.

	Kommunal (n=93)	Privat (n=326)	Totalt (n=419)
Har ikke fått informasjon		1.7	1.3
Annet	6.5	4.4	4.8
Samling/kurs i regi av organisasjoner og andre aktører	10.8	21.8	19.5
Sosiale medier	20.4	28.1	26.5
Informasjon fra organisasjoner og andre aktører	14	32.5	28.7
Samling eller kurs i regi av barnehagemyndighet	32.3	39.1	37.7
Samling/kurs i regi av Fylkesmannen	89.2	50.7	58.6
Skriftlig informasjon fra Fylkesmannen	89.2	53.4	60.7
Informasjon fra barnehagemyndighet	44.1	67.8	62.9
Informasjon på Udir.no	93.5	75.5	79.2

Tabell 6. Datagrunnlag for figur av barnehagemyndighets kjennskap til ny rammeplan. Prosent.

Skriftlig informasjon fra Fylkesmannen	73
Samling eller kurs i regi av Fylkesmannen	90.9
Informasjon på Udir.no	92.3
Sosiale medier	36.9
Har ikke fått informasjon	-
Annet - åpen kategori	8.8
n	274

Tabell 7:

Har laget en langsiktig plan for oppfølging av barnehagenes implementering	51.8
Innhente informasjon om barnehagenes utfordringer i implementeringen	48.5
Følge med på behov for kompetansetiltak	60.9
Oppfordre til deltakelse på kurs og samlinger	69.3
Strategisk bruk av midler til barnehagebaserte kompetansetiltak	65
Arrangere samling om ny rammeplan	63.1
Annet	11.3
n	274

Tabell 8. Barnehageeiers opplysninger om hvordan de har fått kjennskap til ny rammeplan. Fylkesvis oversikt. Data sortert etter andel som opplyser å ha fått informasjon via Fylkesmannen. Prosent

	Skriftlig informasjon fra FM	Samling eller kurs i regi av FM	Informasjon fra bhg. mynd.	Samling eller kurs i regi av bhg. mynd.	Informasjon fra andre aktører	Samling eller kurs i regi av andre aktører	Info på Udir.no	Sosiale medier	Ikke fått info	Annet
Finnmark	83.3	58.3	91.7	2	16.7	16.7	91.7	16.7	0	0
Buskerud	77.8	66.7	63	22.2	25.9	22.2	81.5	22.2	0	3.7
Nord-Trøndelag	77.3	77.3	54.5	31.8	31.8	18.2	72.7	31.8	0	0
Vestfold	76	68	84	36	32	8	76	28	0	16
Sogn og Fjordane	75	58.3	58.3	41.7	8.3	0	83.3	33.3	0	16.7
Telemark	70	70	70	40	40	50	70	40	0	10
Akershus	67.6	48.6	67.6	43.2	40.5	13.5	75.7	32.4	2.7	0
Sør-Trøndelag	63.2	73.7	68.4	52.6	21.1	26.3	78.9	10.5	10.5	0
Rogaland	60.6	42.4	72.7	39.4	30.3	24.2	81.8	39.4	3	3
Hordaland	59.5	54.1	56.8	54.1	43.2	29.7	91.9	40.5	0	5.4
Hedmark	58.3	75	45.8	20.8	16.7	12.5	79.2	25	0	0
Nordland	58.3	58.3	50	22.2	38.9	16.7	86.1	30.6	0	2.8
Oslo	54.5	45.5	51.5	18.2	51.5	27.3	75.8	27.3	6.1	12.1
Oppland	50	91.7	91.7	41.7	25	16.7	83.3	33.3	0	0
Aust-Agder	50	33.3	75	33.3	33.3	16.7	91.7	25	0	16.7
Møre og Romsdal	50	87.5	58.3	54.2	8.3	8.3	83.3	8.3	0	0
Troms	50	57.1	50	50	14.3	28.6	92.9	7.1	0	14.3
Østfold	47.1	58.8	52.9	29.4	11.8	23.5	82.4	11.8	0	0
Vest-Agder	46.2	30.8	84.6	61.5	30.8	23.1	84.6	30.8	0	0

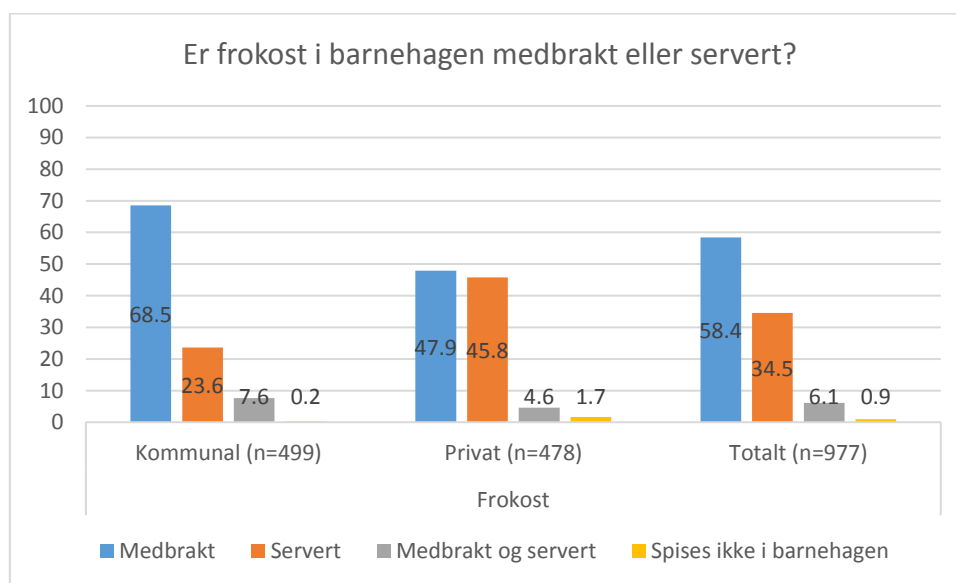
Tabell 9. Barnehagemyndighetens opplysninger om hvor de har fått kjennskap til ny rammeplan. Data sortert etter andel som opplyser å ha fått skriftlig informasjon fra Fylkesmannen. Fylkesvis oversikt i prosent.

Fylkesnavn	Skriftlig informasjon fra Fylkesmannen	Samling eller kurs i regi av Fylkesmannen	Informasjon på Udir.no	Sosiale medier	Har ikke fått informasjon	Annet	Antall respondenter (n)
Telemark	100	80	100	40	0	20	13
Sogn og Fjordane	100	92.3	100	46.2	0	15.4	14
Rogaland	100	94.4	94.4	44.4	0	11.1	6
Vestfold	87.5	87.5	100	50	0	0	12
Nord-Trøndelag	82.4	94.1	88.2	52.9	0	11.8	18
Troms	80	90	70	20	0	10	13
Akershus	78.6	100	100	50	0	0	8
Buskerud	76.9	92.3	92.3	38.5	0	15.4	10
Hedmark	75	100	83.3	25	0	0	12
Sør-Trøndelag	73.7	84.2	94.7	21.1	0	5.3	14
Nordland	68.4	89.5	89.5	21.1	0	5.3	18
Møre og Romsdal	68.2	100	95.5	36.4	0	27.3	22
Oppland	66.7	94.4	88.9	38.9	0	5.6	13
Hordaland	63.6	81.8	95.5	40.9	0	4.5	22
Østfold	61.5	92.3	100	23.1	0	0	19
Finnmark	57.1	71.4	100	42.9	0	7.1	17
Vest-Agder	57.1	85.7	92.9	57.1	0	7.1	19
Oslo	50	100	66.7	16.7	0	0	10
Aust-Agder	41.7	100	83.3	25	0	8.3	14
Samlet	73.0	90.9	92.3	36.9	0	8.8	n=274

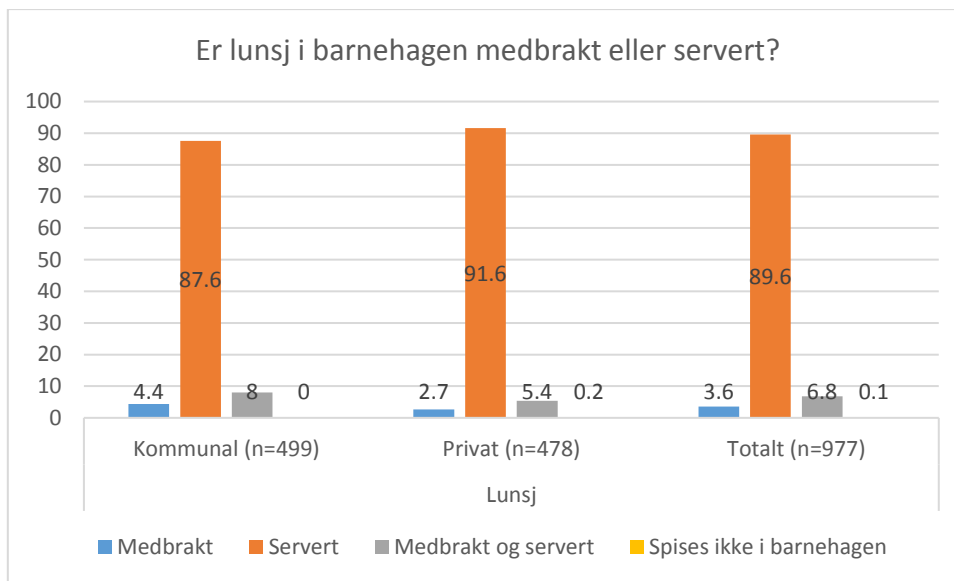
Mat og måltider

Tabell 10. Datagrunnlag for figur av barnehagestyrers svar på om måltider er medbrakt eller servert. Prosent.

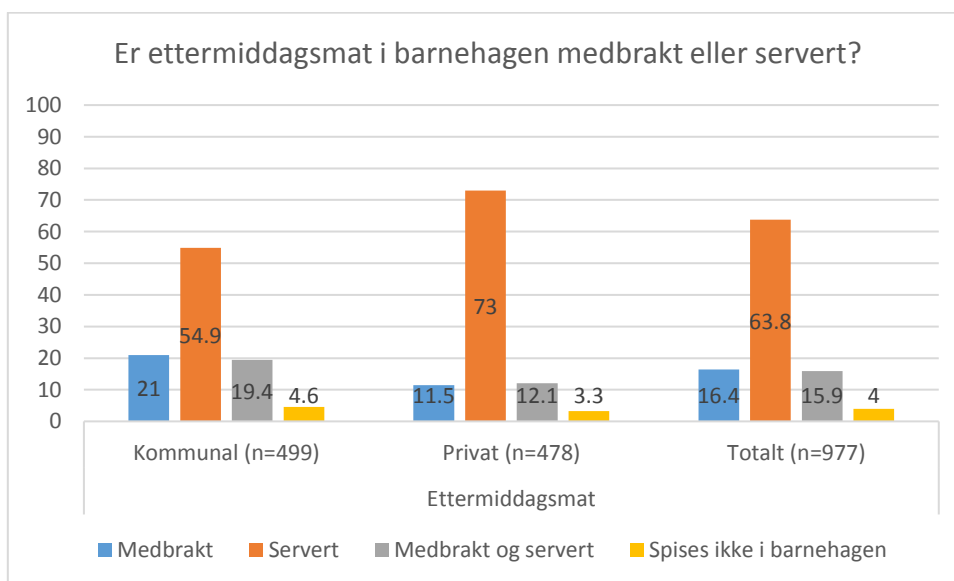
	Frokost	Lunsj	Ettermiddagsmat
Medbrakt	58.4	3.6	16.4
Servert	34.5	89.6	63.8
Medbrakt og servert	6.1	6.8	15.9
Spises ikke i barnehagen	0.9	0.1	4
Total	100	100	100
n	977	977	977

Figur 1. Barnehagestyrernes svar på hvorvidt måltidene (frokost) i barnehagen er medbrakt eller servert. Fordelt på private og kommunale barnehager.

Figur 2. Barnehagestyrernes svar på hvorvidt måltidene (lunsj) i barnehagen er medbrakt eller servert. Fordelt på private og kommunale barnehager.

Figur 3. Barnehagestyrernes svar på hvorvidt måltidene (ettermiddagsmat) i barnehagen er medbrakt eller servert. Fordelt på private og kommunale barnehager.

Tabell 11. Barnehagestyrers svar på om arbeidet med mat og måltider er forankret i barnehagens årsplan. Prosent.

	Ja	Nei	Vet ikke	
Privat	88.8	11.0	0.2	100 (482)
Kommunal	82.4	16.8	0.8	100 (494)
Total	85.9	13.9	0.5	100 (976)

Tabell 12. Barnehagestyrers svar på i hvilken grad mat og måltider brukes som pedagogisk virkemiddel i barnehagen. Prosent.

I hvilken grad brukes mat og måltider som pedagogisk virkemiddel i barnehagen?			
	Privat (n=478)	Kommunal (n=498)	Totalt (n=976)
I svært liten grad	0.2	0.6	0.4
I liten grad	6.3	7.2	6.8
I verken liten eller stor grad	22	25.1	23.6
I stor grad	47.5	51	49.3
I svært stor grad	24.1	16.1	20
Total	100	100	100
Score*	3.9	3.7	3.8

* Styrene har vurdert spørsmålet på en skal fra 1= svært liten grad til 5=svært stor grad

Tabell 13. Barnehagestyrernes svar på hvor ofte ulike matvarer tilbys i barnehagen. I prosent.

	Privat (n=478)	Kommunal (n=498)	Alle (n=976)
Makrell			
2 eller flere ganger per dag	34.9	30.9	32.9
1 gang per dag	37.4	43.2	40.4
3-4 ganger per uke	12.1	15.5	13.8
1-2 ganger per uke	9.8	4.6	7.2
1-3 ganger per måned	1.3	1.4	1.3
Sjelden/Aldri	1.9	0.8	1.3
All mat i barnehagen er medbrakt	2.5	3.6	3.1
Totalt	100	100	100
Grønnsaker			
2 eller flere ganger per dag	33.1	46.7	39.8
1 gang per dag	37.1	32.6	34.9
3-4 ganger per uke	13.5	10.9	12.2
1-2 ganger per uke	13.1	8.4	10.8
1-3 ganger per måned	2.4	1	1.7
Sjelden/Aldri	0.8	0.4	0.6
Totalt	100	100	100
Frukt eller bær			
2 eller flere ganger per dag	24.7	26.3	25.5
1 gang per dag	70.6	67.5	69
3-4 ganger per uke	2.3	3.6	3
1-2 ganger per uke	1	0.8	0.9
1-3 ganger per måned	0.4	0.8	0.6
Sjelden/Aldri	0.8	1	0.9
Totalt	100	100	100

Tabell 14. Datagrunnlag for figur av barnehagestyrers svar på hvor mye foreldre betaler månedlig i kostpenger per barn med hel plass i barnehagen. Prosent.

	Privat	Kommunal	Total
Under 100 kr	0.8	1.2	1
101-200 kr	5.5	18.9	12.3
201-300 kr	43.9	49.6	46.8
301-400 kr	35.1	24.5	29.7
Over 400 kr	10.9	3.4	7.1
Foreldre betaler ikke kostpenger	3.8	2.4	3.1
n	476	498	974

Kompetanseutvikling i arbeidet med Barnehagemiljø

Tabell 15. Fylkesvis oversikt over andelen barnehager som sier det er aktuelt å delta i noen av tilbudene i Inkluderende barnehage- og skolemiljø. I prosent.

	Læringsmiljøprosjektet	Samlingsbasert tilbud	Nettbasert tilbud
Oppland	22.7 %	13.6 %	36.4 %
Nordland	29.1 %	21.8 %	43.6 %
Buskerud	32.5 %	15.0 %	27.5 %
Hedmark	33.3 %	12.5 %	33.3 %
Sør-Trøndelag	33.3 %	22.2 %	46.0 %
Troms	34.4 %	28.1 %	43.8 %
Østfold	40.0 %	28.9 %	53.3 %
Vest-Agder	41.4 %	17.2 %	24.1 %
Finnmark	43.5 %	30.4 %	69.6 %
Rogaland	45.9 %	24.7 %	28.2 %
Akershus	46.0 %	29.0 %	35.0 %
Nord-Trøndelag	47.4 %	34.2 %	44.7 %
Vestfold	48.8 %	24.4 %	46.3 %
Aust-Agder	52.0 %	40.0 %	40.0 %
Sogn og Fjordane	52.2 %	30.4 %	13.0 %
Møre og Romsdal	52.8 %	22.6 %	32.1 %
Oslo	53.9 %	38.2 %	50.0 %
Hordaland	54.7 %	28.4 %	34.7 %
Telemark	65.4 %	19.2 %	34.6 %
Snitt (veid)	43.6 %	25.3 %	38.8 %
Snitt(uveid)	44.4 %	26.3 %	38.9 %

Spesialpedagogisk hjelp og inkludering

Tabell 16. Barnehagestyreres svar på om de har ansatte med spesialpedagogisk kompetanse. Prosent.

	Ja	Nei	Total
Kommunal	63.5	36.5	100 (469)
Privat	64.3	35.7	100 (457)
Total	63.9	36.1	100 (926)

Tabell 17. Barnehagestyreres svar på om barnehagen får hjelp av PPT til kompetanse- og organisasjonsutvikling. Prosent.

	Ja	Nei	Vet ikke	Total
Kommunal	73.3	24.7	1.9	100 (469)
Privat	66.7	29.5	3.7	100 (457)
Total	70.1	27.1	2.8	100 (926)

Tabell 18. Barnehagemyndighetens svar på om samarbeid med PP-tjenesten. Prosent.

	Ja	Nei	Vet ikke	Total
Har kommunen som barnehagemyndighet fått hjelp av PPT, for eksempel til kompetanse- og organisasjonsutvikling det siste året?	49.3	45.3	5.5	100 (274)

Tabell 19. Barnehagemyndighetens svar på om det forekommer at sakkyndige vurderinger returneres til PP-tjenesten for å utbedres. Prosent.

	Ja	Nei	Vet ikke	Total
	25.9	59.6	14.4	100 (270)

Tabell 20. Barnehagemyndighetens svar på om hvem som skal gi spesialpedagogisk hjelp. Flere svar mulig. Prosent.

Spesialpedagog	Pedagog	Assistent	Andre	n
65.3	49.8	41.1	5.7	265

Tabell 21. Barnehagemyndighetens svar på om PP-tjenestens sakkyndige vurdering ga et godt grunnlag for enkeltvedtak. Fylkesvise gjennomsnitt i prosent.

Fylke	Gjennomsnitt	Standardavvik	Variasjonskoeffisient	Antall svar
Buskerud	100.0 %	0.0 %	0.0 %	13
Sogn og Fjordane	100.0 %	0.0 %	0.0 %	13
Troms	100.0 %	0.0 %	0.0 %	10
Sør-Trøndelag	94.7 %	22.9 %	24.2 %	19
Aust-Agder	90.9 %	30.2 %	33.2 %	11
Hordaland	90.0 %	30.8 %	34.2 %	20
Telemark	90.0 %	31.6 %	35.1 %	10
Nordland	88.2 %	33.2 %	37.6 %	17
Akershus	85.7 %	36.3 %	42.4 %	14
Rogaland	83.3 %	38.3 %	46.0 %	18
Østfold	83.3 %	38.9 %	46.7 %	12
Hedmark	83.3 %	38.9 %	46.7 %	12
Nord-Trøndelag	81.3 %	40.3 %	49.6 %	16
Møre og Romsdal	81.0 %	40.2 %	49.7 %	21
Vest-Agder	71.4 %	46.9 %	65.6 %	14
Finnmark	71.4 %	46.9 %	65.6 %	220
Vestfold	62.5 %	51.8 %	82.8 %	8
Oppland	58.8 %	50.7 %	86.2 %	17
Oslo	50.0 %	54.8 %	109.5 %	6

* Variasjonskoeffisienten viser variasjonen som standardavvikets andel av gjennomsnitt.

Språkløyper

Tabell 22. Kjente du til strategien Språkløyper før denne undersøkelsen? I prosent for barnehagestyrer i Språkkommuner.

Kjente du til strategien Språkløyper før denne undersøkelsen?			
	Private (n=174)	Kommunale (n=170)	Totalt (n=344)
Nei	22.4	6.5	14.5
Ja, jeg kjenner til de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene	40.8	61.7	51.2
Ja, jeg kjenner til oppstartsamlingene som arrangeres av Lesesenteret og Skrives	42.5	51.2	46.8
Ja, jeg kjenner til tiltaket Språkkommuner	42.5	55.3	48.9

Tabell 23. Har din barnehage benyttet seg av de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene som inngår i Språkløyper? I prosent for barnehagestyrere i Språkkommuner

	Private (n=71)	Kommunale (n=105)	Totalt (n=176)
Ja	60.6	67.6	64.8
Nei	39.4	32.4	35.2

Tabell 24. Har du som styrer eller noen av de andre ansatte i barnehagen deltatt på oppstartsamlingene som arrangeres av Lesesenteret og Skrivesenteret? I prosent for barnehagestyrere i Språkkommuner

	Private (n=74)	Kommunale (n=87)	Totalt (n=161)
Ja	48.7	68.9	59.6
Nei	48.7	29.9	38.5
Vet ikke	2.7	1.15	1.9

Tabell 25. Har din barnehage benyttet seg av de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene som inngår i Språkløyper? I prosent for barnehagestyrer som ikke jobber i en språkkommune.

	Private (n=30)	Kommunale (n=97)	Totalt (n=157)
Ja	43.3	55.7	50.9
Nei	56.7	43.3	48.4
Vet ikke		1	6.4

Tabell 26. Har du som styrer eller noen av de andre ansatte i barnehagen deltatt på oppstartsamlingene som arrangeres av Lesesenteret og Skrivesenteret? I prosent for barnehagestyrere som ikke jobber i en språkkommune.

	Private (n=41)	Kommunale (n=63)	Totalt (n=104)
Ja	51.2	50.8	21
Nei	48.7	49.2	49

Tabell 27. Barnehagestyreres svar på om de eller noen av de andre ansatte i barnehagen deltatt på oppstartsamlingene som arrangeres av Lesesenteret og Skrivesenteret. Prosent.

	Ja	Nei	Vet ikke	Total
Kommunal	59.3	40.1	0.6	100 (167)
Privat	46.6	51.1	2.3	100 (131)
Total	53.7	45	1.3	100 (298)

Tabell 28. Barnehagestyreres svar på om deres barnehage har benyttet seg av de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene som inngår i Språkløyper. Prosent.

	Ja	Nei	Vet ikke	Total
Kommunal	60.1	39	0.9	100 (288)
Privat	48.4	51.6	0	100 (159)
Total	55.3	44.2	0.5	100 (387)

Tabell 29. Barnehagestyreres svar på om de deltar i et lærende nettverk der representanter fra barnehager eller andre enheter møtes for å få faglig påfyll og/eller lære av hverandres erfaringer i arbeidet med språk, lesing og/eller skriving. Prosent.

	Ja, i kommunens regi	Ja, i regi av private barnehager	Nei	Vet ikke	Total
Kommunal	54.1	0.3	45.3	0.3	100 (344)
Privat	45.8	33.2	38.6	0.4	100 (277)
Total	50.4	15	42.4	0.3	100 (620)

Tabell 30. Barnehageeiers svar på om de kjente til strategien Språkløyper før denne undersøkelsen. Prosent.

	Ja, vi kjente til oppstartsamlingene som arrangeres av Lese- og Skrivesenteret	Ja, vi kjente til tiltaket Språkkommuner	Ja, vi kjente til de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene	Nei
Kommunal (n=91)	62.6	75.8	56.1	12.1
Privat (n=291)	30.6	27.5	26.1	47.4
Total (n=382)	38.2	39.3	33.3	39.0

Tabell 31 Barnehageeiers oppfordring og oppfølging av Språkløyper. Gjennomsnitt. Skala: 1) i svært liten grad til 5) i svært stor grad.

	Gjennomsnitt	Total	Standardavvik
Vi oppfordrer vår(e) barnehage(r) til å delta på oppstartsamlinger i Språkløyper			
Kommunal	3	80	
Privat	2.9	151	
Total	3	231	1.4
Vi oppfordrer vår(e) barnehage(r) til å bruke de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene i Språkløyper			
Kommunal	3.3	80	
Privat	3.1	151	
Total	3.2	231	1.4
Vi følger opp barnehagen(e)s deltagelse i Språkløyper			
Kommunal	2.7	80	
Privat	2.8	151	
Total	2.8	231	1.4

Tabell 32. Barnehageeiers svar på om de deltar i lærende nettverk der representanter fra barnehager eller andre enheter møtes for å få faglig påfyll og/eller lære av hverandres erfaringer i arbeidet med språk, lesing og/eller skriving. Prosent.

	Ja, i kommunens regi	Ja, i regi av private barnehager	Nei	Vet ikke	Total
Kommunal	61.5	0	35.9	2.6	100 (78)
Privat	43.5	27.3	28	1.2	100 (161)
Total	49.4	18.4	30.5	1.7	100 (239)

Tabell 33: Barnehageeiers grad av oppfordring og oppfølging av Språkløyper. Gjennomsnitt. Kategorisert etter kommunens status som språkkommune.

	Språkkommune (n=17)	Ikke språkkommune (64)		
Vi oppfordrer vår(e) barnehage(r) til å delta på oppstartsamlinger i Språkløyper	3.9	2.8		
Vi oppfordrer vår(e) barnehage(r) til å bruke de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene i Språkløyper	3.9	3.2		
Vi følger opp barnehagen(e)s deltagelse i Språkløyper	3.8	2.4		
	Er din eller noen av dine barnehager lokalisert i en språkkommune?			
	Ja, noen barnehager (n=37)	Ja, samtlige barnehager (n=31)	Nei (n=56)	Vet ikke (n=23)
Vi oppfordrer vår(e) barnehage(r) til å delta på oppstartsamlinger i Språkløyper	3.1	3.5	2.5	2.4
Vi oppfordrer vår(e) barnehage(r) til å bruke de nettbaserte kompetanseutviklingspakkene i Språkløyper	3.4	3.4	2.8	2.5
Vi følger opp barnehagen(e)s deltagelse i Språkløyper	3.1	3.4	2.4	2.3

* Skala: 1) i svært liten grad til 5) i svært stor grad.

Veiledning av utdannede barnehagelærere

Tabell 34. Barnehageeiers svar om deres barnehage(r) har tilsatt nyutdannede barnehagelærere siste år. Prosent.

	Ja	Nei	Total
Kommunal	53.7	46.3	100 (82)
Privat	42.1	57.9	100 (274)
Total	44.6	55.4	100 (356)

Tabell 35. Barnehageeier svar på om de har mottatt informasjon om veiledningsordningen. Prosent.

	Ja	Nei	Total
Kommunal	81.7	18.3	100 (82)
Privat	63.2	36.8	100 (274)
Total	67.1	32.9	100 (356)

Vurdering av Fylkesmannens rolle

Tabell 36. Datagrunnlag for figur av barnehagemyndighetens vurdering av egen tilfredshet med ulike virkemidler hos Fylkesmannen. Resultater fra 2015, 2016 og 2017.

	2015	2016	2017
Klagesaksbehandling	3.63	3.21	3.35
Tilsyn	3.83	3.62	3.52
Veiledning om regelverk	3.75	3.84	3.77
Veileder- og støtterolle innenfor kompetanseutviklingstiltak	3.67	3.69	3.54